EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

LEADER

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ OBSZARU STOWARZYSZENIA LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „DOLINA SOŁY”

DOLINA SOŁY
LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

Grudzień 2015

ROZDZIAŁ I. Charakterystyka LGD ... 3
1.1 Forma prawna i nazwa stowarzyszenia ... 3
1.2. Obszar ... 3
1.3. Potencjał LGD ... 4
1.3.1. Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD ... 4
1.3.2. Reprezentatywność ... 5
1.3.3 Poziom decyzyjny – rada ... 6
1.3.4 Zasady funkcjonowania LGD ... 6
1.3.5 Potencjał ludzki LGD ... 7
ROZDZIAŁ II. Partycypacyjny charakter LSR ... 9
2.1. Opis metod i technik wykorzystanych w procesie uspołeczniania budowy LSR (partycypacyjne metody konsultacyjne wykorzystane w pracach nad opracowaniem LSR). ... 9
2.2 Opis efektów partycypacyjnego charakteru budowy LSR ... 13
2.3 Opis metod angażowania społeczności lokalnej w proces realizacji strategii z określeniem grup docelowych, do których metody te są skierowane ... 14
2.4 Wskazanie i zwięzła charakterystyka planowanych metod animacji społeczności lokalnej. ... 15
ROZDZIAŁ III. Diagnoza – opis obszaru i ludności LGD „Dolina Soły" ... 16
3.1 Sytuacja demograficzna obszaru LGD, określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup ... 16
3.2 Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości ... 17
3.3 Charakterystyka rybactwa i rynku rolnego. ... 20
3.3.2. Charakterystyka rolnictwa ... 23
3.4 Rynek pracy ... 24
3.5 Działalność sektora społecznego ... 26
3.6 Problemy społeczne obszaru ... 27
3.7 Wewnętrzna spójność LGD ... 30
3.8. Dziedzictwo kulturowe ... 32
3.9 Walory przyrodnicze i obszary chronione, w tym Natura 2000 ... 35
3.10 Turystyka ... 36
ROZDZIAŁ IV. Analiza SWOT. ... 38
ROZDZIAŁ V. Cele i wskaźniki. ... 41
ROZDZIAŁ VI. Sposób wyboru i oceny oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru ... 59
6.1. Formy wsparcia operacji w ramach LSR ... 59
6.2. Cel tworzenia procedur ... 60
6.3. Zakres procedur ... 60
6.3.1. Sposób oceny i wyboru projektów indywidualnych realizowanych przez beneficjentów innych niż LGD i grantobiorców ... 60
6.3.2. Sposób oceny i wyboru operacji własnych. ... 62
6.4. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą, celami i wskaźnikami. ... 62
6.5 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny. ... 63
ROZDZIAŁ VII. Plan działania ... 63
ROZDZIAŁ VIII. Budżet LSR ... 63
ROZDZIAŁ IX. Plan komunikacji ... 64
ROZDZIAŁ X. Zintegrowanie ... 65
10.1. Zgodność i komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi ... 65
10.2. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR celów i przedsięwzięć ... 70
ROZDZIAŁ XI. Monitoring i ewaluacja ... 71
ROZDZIAŁ XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. ... 72
Wykaz wykorzystanej literatury i źródeł ... 73
Załączniki
Załącznik nr 1. Procedura Aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność ... 75
Załącznik nr 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu. ... 76
Załącznik nr 3. Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu ... 80

Załącznik nr 4. Budżet **87**
Załącznik nr 5. Plan komunikacji **89**

Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców LGD z podziałem na gminy: 3
Tabela nr 2. Liczba członków LGD z podziałem na sektory 5
Tabela nr 3. Zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy wraz z metodami ich pomiaru 9
Tabela nr 4. Metody i techniki wykorzystywane w procesie uspołeczniania budowy LSR 9
Tabela nr 5. Metody i techniki wykorzystywane w procesie uspołeczniania wdrażanai/realizacji LSR 15
Tabela nr 6. Podstawowe dane o ludności LGD wg stanu na dzień 31.12.2013 r. 16
Tabela nr 7. Grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR wraz z wskazaniem głównych obszarów interwencji 16
Tabela nr 8. Podział podmiotów gospodarki narodowej według sektorów – stan na 31.12.2013 r. 17
Tabela nr 9. Podmioty według sekcji i działów PKD 2007– stan na 31.12.2013 r. 18
Tabela nr 10. Klasy wielkości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na obszarze LGD – stan na 31.12.2013 r. . 18
Tabela nr 11. Wskaźnik przedsiębiorczości dla gmin obszaru LGD w latach 2007-2013. 19
Tabela nr 12. Dochód podatkowy gminy na jednego mieszkańca na obszarze LSR w 2013 r. 19
Tabela nr 14. Udział powierzchni użytków rolnych obszaru LGD w powierzchni ogółem – stan na 31.12.2013 r. 23
Tabela nr 15. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2008-2013 24
Tabela nr 16. Podział osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP – stan na 31.12.2013 r. 24
Tabela nr 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym - stan na 31.12.2013 r. 25
Tabela nr 18. Struktura osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie na poziomie powiatu – stan na 31.12.2013 r. 25
Tabela nr 19. Poziom zatrudnienia (pracujący na obszarze LGD) – stan na 31.12.2013 r. 25
Tabela nr 20. Zarejestrowane organizacje pozarządowe – porównanie stanu w 2006 oraz 2013 roku 26
Tabela nr 21. Podział organizacji pozarządowych 26
Tabela nr 22. Koła Gospodyń Wiejskich i Zespoły Śpiewacze funkcjonujące na obszarze LGD „Dolina Soły" 27
Tabela nr 23. Osoby objęte opieką społeczną - stan na 31.12.2013 r. 28
Tabela nr 24. Charakterystyka zasiłków w ramach pomocy społecznej, wypłacanych mieszkańcom obszaru LGD – porównanie 2013 oraz 2007 roku 29
Tabela nr 25. Obszar LGD - *stan na 31.12.2013 r.* 30
Tabela nr 26. Instytucje kultury na terenie LGD „Dolina Soły" 34
Tabela nr 27. Opis szlaków/obiektów turystycznych 36
Tabela nr 28. Zaplecze turystyczne na obszarze LGD 37
Tabela nr 29. Wypracowana wspólnie analiza SWOT zawierająca odniesienia do diagnozy. 39
Tabela nr 30. Zestawienie celów LSR 42
Tabela nr 31. *Cele i wskaźniki* 49
Tabela nr 32 55
Matryca logiczna powiązań celów i przedsięwzięć, wskaźników i analizy SWOT. 55
Tabela 33. Zgodność LSR z innymi dokumentami strategicznymi 65

ROZDZIAŁ I. Charakterystyka LGD

1.1 Forma prawna i nazwa stowarzyszenia

nazwa: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”
status prawny: Stowarzyszenie „specjalne” posiadające osobowość prawną
data rejestracji: 11 sierpnia 2008 r.
numer KRS: 0000311344

Status prawny: Stowarzyszenie działające na podstawie następujących przepisów prawa:

- Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 13 marca 2015 r. poz. 349)
- Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 18 marca 2015 r. poz. 378),
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487-548)
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Tekst ujednolicony 17 czerwca 2015 r. Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320),
- Statut Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”

1.2. Obszar

Obszar LGD „Dolina Soły” zlokalizowany jest w południowej części Polski, w zachodniej części województwa Małopolskiego, na granicy dwóch regionów: Śląska i Małopolski.
Obszar LGD „Dolina Soły” obejmuje teren 5 gmin: Brzeszcze, Chełmek, Kęty, Oświęcim (należące do powiatu oświęcimskiego) oraz Wieprz (należący do powiatu wadowickiego). Obszary gmin tworzących LGD „Dolina Soły” przylegają do siebie oraz znajdują się w jednym obrysie, tworząc spójny obszar.

Powierzchnia obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wynosi 299 km², a zamieszkuje go 99.020 osób.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców LGD z podziałem na gminy:

Gmina	Kod terytorialny	Typ gminy	Powierzchnia w km²	**Ludność (ogółem)***	Ludność (miasto)*
Brzeszcze	1213023	miejsko- wiejska	46	**21710**	11637
Chełmek	1213033	miejsko- wiejska	27	**13027**	9168
Kęty	1213043	miejsko- wiejska	76	**34342**	19104
Oświęcim	1213062	wiejska	75	**17874**	-
Wieprz	1218102	wiejska	75	**12067**	-
Razem LGD			299	**99.020**	39.909

** liczba osób faktycznie zamieszkujących obszar na dzień 31.12.2013r.*

Mapa obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju z zaznaczeniem granic gmin wchodzących w skład LGD „Dolina Soły”

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność ma charakter jednofunduszowy, współfinansowana jest z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Realizacja operacji w ramach funduszu EFRROW będzie możliwa na całym obszarze objętym LSR.

1.3. Potencjał LGD

1.3.1. Opis sposobu powstania i doświadczenie LGD

Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” – powstała celem inspirowania do zrównoważonego i wszechstronnego rozwoju regionu oraz poprawy jakości życia poprzez budowanie partnerstwa lokalnego i pobudzenie aktywności i samodzielności mieszkańców, organizacji oraz instytucji.

Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły” powstało w roku 2008. Proces zakładania stowarzyszenia polegał na mobilizacji środowisk wiejskich 4 współpracujących ze sobą gmin: Brzeszcze, Chełmek, Kęty oraz Oświęcim. W spotkaniach informacyjnych związanych z tworzeniem LGD uczestniczyło łącznie ponad 200 osób (liderów wiejskich, przedstawicieli lokalnych stowarzyszeń i grup, lokalnych przedsiębiorców i rolników). Na skutek tak powszechnej akcji promocyjnej w składzie członków stowarzyszenia znalazły się 72 osoby, które reprezentują sektor społeczny, gospodarczy i publiczny. Przez cały rok 2008 członkowie stowarzyszenia aktywnie pracowali nad opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju – wymaganej w PROW 2007-2013. Odbyły się warsztaty gdzie wspólnie dokonano dogłębnej inwentaryzacji posiadanych zasobów, analizy słabych i mocnych stron naszego obszaru, przygotowywano ankiety, fiszki planowanych projektów. Opracowana przez LGD strategia została oceniona przez Urząd Marszałkowski pozytywnie i w 2009 roku podpisano umowę na funkcjonowanie LGD. Natomiast biuro stowarzyszenia działa od grudnia 2009r. zatrudniając na pełnych etatach osoby z wyższym wykształceniem oraz z odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem z zakresu projektów unijnych. Również Członkowie Zarządu to osoby młode, zaangażowane w rozwój lokalny z wyższym wykształceniem, pracujące na rzecz społeczności lokalnej.
LGD "Dolina Soły" jako pierwsza grupa wśród polskich LGD utworzyła w 2010 roku specjalny fundusz, z którego wspiera finansowo beneficjentów PROW 2007-2013. Z Lokalnego Funduszu Grantowego przekazywane są w formie bezzwrotnych dotacji pieniądze na wkład własny do tzw. Małych projektów. Wartym podkreślenia jest, że Fundusz

utworzony został z środków własnych LGD - ze składek członków Stowarzyszenia. Nabory wniosków w ramach Lokalnego Funduszu Grantowego przeprowadzane były równolegle z naborami wniosków w ramach Małych projektów. Łącznie z naborów przeprowadzonych w latach 2010 - 2013 z Lokalnego Funduszu Grantowego przekazano 24.840,00 zł środków dla 9 projektów. Tematyka projektów, które otrzymały wsparcie jest bardzo szeroka. Pierwszym projektem, zrealizowanym ze wsparciem Lokalnego Funduszu Grantowego było wydarzenie „Spotkania ze smakiem – plenerowy festyn rybny połączony z warsztatami kulinarnymi". W ramach kolejnych projektów, obok warsztatów kulinarnych, przeprowadzono warsztaty artystyczne oraz plastyczne, a także kursy zawodowe i hobbystyczne typu: szkolenia dla pilarzy czy sterników motorowodnych. Z Lokalnego Funduszu Grantowego udało się również wesprzeć organizację spotkań integracyjnych do mieszkańców LGD "Dolina Soły", ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych a także budowę małej architektury rekreacyjnej w postaci placu zabaw.
Wdrażanie środków z PROW 2007-2013 na naszym terenie umożliwiło realizację **113 projektów (działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Małe projekty oraz Odnowa i rozwój wsi)**, które łącznie uzyskały dofinansowanie w wysokości **ponad 7 milionów złotych**. Ponadto w ramach aktywizacji przeprowadzono szereg spotkań, warsztatów, imprez plenerowych. Taką sztandarową imprezą aktywizującą i promującą LGD „Dolina Soły" był Festiwal Wieś Pełna Skarbów, czyli czas prezentacji i promocji lokalnych skarbów-artystów, rękodzielników, hobbystów i pasjonatów sztuki ludowej. Głównym celem organizacji Festiwalu było kultywowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz historycznego regionu LGD „Dolina Soły". Było to możliwe dzięki bliskiej współpracy Stowarzyszenia z lokalnymi twórcami, środowiskami artystów i twórców ludowych. Dzięki przyjaznej formule Festiwalu - nieodpłatne warsztaty rękodzielnicze prowadzone w małych grupach – każdy uczestnik ma szanse na dokładne poznanie wybranej dziedziny i techniki rękodzieła, a także bliski kontakt z artystą prowadzącym zajęcia. W latach 2010 – 2014 odbyło się 5 edycji Festiwalu, w których łącznie udział wzięło ponad 2.500 osób! Ponadto LGD „Dolina Soły zrealizowało dwa projekty międzyregionalne projekt współpracy „KRAM – Krzewimy Rękodzieło Artystyczne Mistrzów" oraz „AS – Aktywne Strefy". Od 1 lipca 2011 roku do 31 lipca 2012 roku LGD "Dolina Soły" realizowało projekt współpracy KRAM gdzie partnerami były organizacje z województwa śląskiego oraz dolnośląskiego: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Ziemia Bielska", Lokalna Grupa Działania "Dobra Widawa" Lokalna Grupa Działania Fundacja "Spichlerz Górnego Śląska". Celem projektu było wykreowanie wizerunku obszarów partnerskich LGD jako miejsc kultywowania lokalnego dziedzictwa kulturowego - spowodowanie postrzegania LGD jako ośrodków pielęgnowania i rozwijania tradycyjnego rękodzieła ludowego poprzez organizację przedsięwzięć kulturalno-edukacyjnych w okresie 2011-2012. Projekt współpracy AS to z kolei projekt obejmującym współpracą 4 Lokalne Grupy Działania z dwóch województw: LGD „Dolina Soły", LGD Ziemia Bielska, LGD „Ziemia Pszczyńska" oraz LGD „Morawskie Wrota" (województwo śląskie). Obejmuje on szereg komplementarnych działań promujących aktywny tryb życia oraz przyczyniających się do wzrostu świadomości mieszkańców w zakresie roli sportu w życiu człowieka. Głównym celem projektu jest wykreowanie wizerunku obszarów partnerskich LGD jako miejsc o nowoczesnej, atrakcyjnej i zróżnicowanej ofercie sportowo – rekreacyjnej – spowodowanie postrzegania LGD jako ośrodków promujących sport, rekreację i aktywny tryb życia. Ponadto w ramach działania LGD „Dolina Soły" przeprowadziła szereg konsultacji, szkoleń, wyjazdów aktywizacyjnych, konferencję oraz spotkań z mieszkańcami obszaru.

1.3.2. Reprezentatywność

W kwietniu 2015 LGD poszerzyło się o dodatkową gminę jaką jest gmina wiejska Wieprz w powiecie wadowickim. A co za tym idzie, zwiększyła się liczba członków LGD o osoby fizyczne, przedsiębiorców oraz stowarzyszenia z tego terenu. Do grona członków LGD przyjęto nowych przedstawicieli co na dzień złożenia strategii daje: 78 członków w tym:

Tabela nr 2. Liczba członków LGD z podziałem na sektory

Sektor	Liczba członków	% skład
Społeczny	31	39,74 %
Publiczny	11	14,10 %
Gospodarczy	36	46,16 %
Razem	**78**	**100,00%**

Źródło: Dane LGD „Dolina Soły"

Wśród członków stowarzyszenia znajdują się przedstawiciele instytucji publicznych takich jak urzędy gmin, samorządowe instytucje kultury, biblioteki publiczne, świetlice środowiskowe czy szkoły, jak i lokalni partnerzy społeczni, którzy reprezentują ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe, lokalne stowarzyszenia czy grupy nieformalne po samych

mieszkańców obszaru. Członkami są również lokalni przedsiębiorcy w osobach fizycznych i prawnych, jak i rolnicy i rybacy zamieszkujący obszar LGD. Wszyscy członkowie brali udział w tworzeniu LSR, w swoich społecznościach propagowali rozwiązania i możliwości zawarte w LSR. Wspólnymi siłami członków jak i mieszkańców podczas przeprowadzonej analizy obszaru LGD wskazano osoby wchodzące w skład grup defaworyzowanych, do których należą:
- osoby bezrobotne lub poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- kobiety,
- osoby o niskich kwalifikacjach (do kategorii osób o niskich kwalifikacjach należy zaliczać osoby, które zakończyły edukacje na pozimie: szkoły podstawowej, gimnazjum, liceum ogólnokształcącym, liceum profilowanym, technikum uzupełniającym, zasadniczej szkoły zawodowej.)
- osoby młode poniżej 35 roku życia oraz osoby starsze 50 +,

Działania realizowane w ramach LSR będą ukierunkowane na preferowanie operacji przyczyniających się do poprawy sytuacji osób zakwalifikowanych do w/w grup docelowych, w szczególności operacji zwiększających szansę tych osób na nieustannie zmieniającym się rynku pracy.
Planuje się informowanie o działalności stowarzyszenia, w tym możliwość pozyskania środków zwłaszcza dla osób grup defaworyzowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Oświęcimiu oraz w Filii tegoż urzędu w Kętach. Ponadto w ramach komunikacji z osobami z grupy defoworyzowanej zaplanowano umieszczenie bieżących informacji na stronie www, facebooku, lokalnych portalach informacyjnych oraz stronach urzędów gmin.

1.3.3 Poziom decyzyjny – rada

Organ decyzyjny – Rada LGD „Dolina Soły składa się z 15 członków Stowarzyszenia, którzy zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków, przy zachowaniu parytetów. Spośród nich 5 osób reprezentuje sektor społeczny, 3 osoby reprezentują sektor publiczny (co stanowi 20% ogólnego składu rady), 7 osób reprezentuje sektor gospodarczy. Żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% głosu. 5 osób w radzie to kobiety, 3 natomiast to osoby poniżej 35 roku życia. Dane wszystkich członków organu decyzyjnego, potwierdzającego zachowanie parytetów potwierdzają dane zawarte w załączniku nr 4 do wniosku o wybór LSR.
Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły" wprowadziła procedury zapewniające: zachowanie parytetów podczas głosowania organu decyzyjnego w tym ograniczenie nadmiernej reprezentatywności poszczególnych sektorów, nieupoważnienie osób trzecich do udziału w podejmowaniu decyzji, działania dyscyplinujące członków Rady, weryfikacje wiedzy członków Rady. Posiedzenia Rady są jawne, uczestniczyć w nich mogą członkowie Zarządu bez prawa do głosowania, lub osoby trzecie, w szczególności te, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia. Członkowie Rady zobowiązani są do zachowania poufności a jeśli zachodzi taka przesłanka zobowiązani są do wykluczenia w głosowaniu zgodnie z deklaracją bezstronności i poufności. Nad prawomocnością posiedzenia czuwa Przewodniczący Rady. Decyzje Rady, w szczególności decyzje w spawie wyboru projektu do finansowania, podejmowane są w formie uchwały, zwykłą większością głosów. Narzędziem pomocniczym, służącym pracy Rady jest Platforma Obsługi Projektów (POP), za pośrednictwem której przeprowadzony jest nabór wniosków, dokonywana jest ocena operacji i inne czynności związane z obsługą operacji, zgodnie z procedurami oceny wniosków. Przewodniczący Rady może postanowić, że ocena wyboru operacji będzie się odbywać z wyłączeniem systemu POP.
Opracowany został regulamin Pracy Rady i sposób wyboru i oceny operacji szerzej opisany w rozdziale VI.
Ponadto Zarząd Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły" prowadzi rejestr interesów członków Rady. Rejestr interesów to dokument zawierający informacje na temat zajmowanych stanowisk, pełnionych funkcji, prowadzonej działalności zawodowej/gospodarczej/społecznej/naukowej i innej.

1.3.4 Zasady funkcjonowania LGD

Zasady funkcjonowania LGD zostały uregulowane w następujących dokumentach:

Statut:
Zagadnienia tego dokumentu obejmują minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność. Dokument ten reguluje:
- cele LGD,
- prawa i obowiązki członków, w tym określenie zasad nabywania i utraty członkostwa LGD,
- określenie władz stowarzyszenia wraz z ich szczegółowymi kompetencjami,
- źródła pochodzenia majątku LGD.

Statut został przyjęty uchwałą WZC – zmiany dokonywane będą także uchwałą WZC.

Regulamin pracy Rady
Niniejszy dokument reguluje:
- skład rady,
- tryb posiedzeń rady,
- procedura podejmowania decyzji.
Regulamin został przyjęty uchwałą WZC – zmiany dokonywane będą także uchwałą WZC.

Regulamin pracy biura:
Niniejszy dokument reguluje:
- strukturę organizacyjną biura,
- zadania pracowników biura,
- zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa,
- metody pomiaru udzielanych konsultacji.
Regulamin został przyjęty uchwałą Zarządu – zmiany dokonywane będą także uchwałą Zarządu.

Procedura naboru pracowników
Niniejszy dokument reguluje:
- procedurę rekrutacji do biura LGD,
- etapy naborów do pracy w biurze LGD,
- sposób postępowania z dokumentami aplikacyjnymi.
Regulamin został przyjęty uchwałą Zarządu – zmiany dokonywane będą także uchwałą Zarzą du.

Regulamin pracy Zarządu
Niniejszy dokument reguluje:
- zadania Zarządu,
- organizacja pracy Zarządu, w tym zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu,
- zasady protokołowania posiedzeń Zarządu.
Regulamin pracy Zarzą du został przyję ty uchwałą WZC – zmiany dokonywane będą takż e uchwałą WZC.

Procedura oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli Grantobiorców, Procedura oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrożenie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW 2014-2020, Procedura oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW 2014-2020 określają proces naboru wniosków i ocenę Rady.

1.3.5 Potencjał ludzki LGD

Osoby zaangażowane w tworzenie i późniejszą realizację LSR posiadają niezbędne doświadczenie i kompetencje oraz kwalifikacje. W szczególny sposób odnosi się to do członków rady, jak również do członków zarządu i pracowników biura.

Kompetencje osób zaangażowanych w realizację LSR
RADA
Piętnastoosobowy skład rady gwarantuje reprezentatywność organu odpowiedzialnego za wybór operacji do dofinansowania, przy zachowaniu zasady, że żaden sektor nie posiada więcej niż 49% liczby głosów.
Część członków rady pracowała już na rzecz podejścia LEADER oceniając wnioski w ramach PROW 2007-2013, są to lokalni liderzy lub przedstawiciele sektora publicznego.Pozostałe osoby, to osoby aktywnie działające na rzez aktywności lokalnej społeczności.

ZARZĄD
Osoby zasiadające w zarządzie posiadają doświadczenie i wiedzę merytoryczną dotyczącą wdrażania LSR. Większość z nich posiada wieloletnie doświadczenie w pracy w administracji państwowej i samorządowej na stanowiskach związanych z obsługą funduszy europejskich. Prezes Stowarzyszenia, pełni tą funkcję nieprzerwalnie od czerwca 2011 roku. Jest

pracownikiem samorządowym, do 2012 r. odpowiedzialnym za pozyskiwanie środków zewnętrznych, obecnie za ochronę środowiska, prywatnie Prezes Zarządu Fundacji Pobliskie Miejsca Pamięci Auschwitz-Birkenau oraz członek zarządu Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego w Oświęcimiu. Wiceprezes Stowarzyszenia posiada kilkunastoletnie doświadczenie w zakresie: współpracy z podmiotami zewnętrznymi, organizacjami pozarządowymi; utrzymywania i poszukiwania nowych kontaktów z miastami partnerskim, koordynacja działań i przedsięwzięć na poziomie stowarzyszeń lokalnych w celu propagowania współpracy regionalnej. Jeden z członków zarządu pracował w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, w Departamencie Funduszy Europejskich jako specjalista ds. Funduszy Europejskich w projekcie realizowanym w partnerstwie z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju. Wśród członków jest również osoba, która realizowała założenia Programu Operacyjnego Ryby 2007-2013 jako prezes zarządu lokalnej grupy rybackiej, prywatnie osoba prowadząca gospodarstwo rybackie i lokalny aktywista. Wśród członków zarządu są inni pracownicy samorządowi odpowiedzialni między innymi za koordynację działań i przedsięwzięć na poziomie stowarzyszeń międzygminnych w celu propagowania współpracy regionalnej, realizacji projektów z zakresu rozwoju wsi i obszarów wiejskich i rozwoju lokalnych społeczności. W skład tego organu wchodzi również osoba będąca sołtysem, radnym gminnym i zarazem członkiem koła gospodyń wiejskich.

BIURO:

Pracownicy biura posiadają stosowne doświadczenie i kompetencje niezbędne dla zapewnienia zgodności podejmowanych działań ze strategią:

- wszyscy pracownicy posiadają udokumentowane doświadczenie we wdrażaniu LSR w latach 2007-2013 (dwóch pracuje w biurze LGD od 2009r.) z czego jeden z pracowników posiada udokumentowane doświadczenie we wdrażaniu LSROR (przygotowywał wnioski o dofinansowanie i wnioski o płatność w ramach PO RYBY 2007-2013 w LGR Dorzecze Soły i Wieprzówki).
- wszyscy pracownicy brali udział w opracowaniu Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020,
- wszyscy pracownicy posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu tworzenia i wdrażania procesów rozwoju na poziomie lokalnym,
- wszyscy pracownicy posiadają wykształcenie wyższe magisterskie oraz ukończyli szereg szkoleń, kursów i seminariów, które dają podstawę do merytorycznej pracy przy wdrażaniu LSR 2014-2020.

Szczegółowe informacje na temat wymaganych kompetencji na poszczególnych stanowiskach w biurze LGD ujęte są w „Regulaminie pracy biura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły".

Schemat nr 1. Struktura organizacyjna biura:

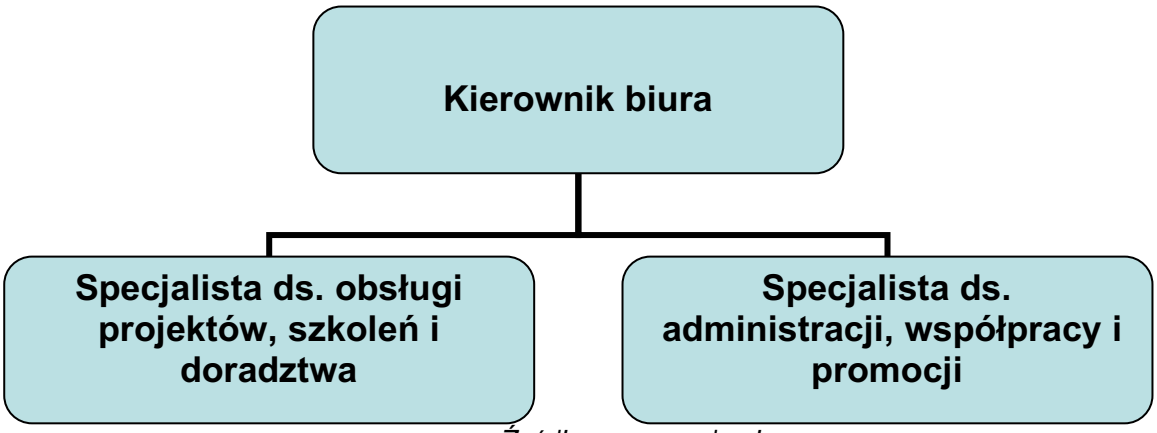

Źródło: opracowanie własne

Aby poprawić jakość obsługi klientów/osób korzystających z doradztwa określono sposób pomiaru jakości udzielonego doradztwa. Ma to służyć również poznaniu opinii klientów indywidualnych i instytucjonalnych, identyfikowaniu mocnych i słabych stron w zakresie obsługi oraz wprowadzenie/podejmowanie trafnych działań usprawniających i rozwojowych w zakresie zadowolenia osób korzystających z doradztwa. W regulaminie biura określono pod jakim kątem będzie przeprowadzony sposób pomiaru jakości udzielonego doradztwa, biorąc pod uwagę 3 wymiary:

- komfort korzystania z usług,
- staranność i rzetelność załatwiania spraw,

- profesjonalizm i kompetencje pracowników.
Badanie będzie się odbywać za pomocą ankiety, która jest w pełni anonimowa a przedstawienie jej wyników będzie zamieszczane w raporcie.

Zadania w zakresie animacji lokalnej obejmują w głównej mierze animowanie społeczności lokalnej, w szczególności osób z grup defaworyzowanych, mieszkańców obszaru LGD „Dolina Soły", organizowanie spotkań z mieszkańcami obszaru, zachęcających do udziału w działaniach na rzecz obszaru i aplikowania o środki finansowe na wsparcie tych działań w ramach realizacji LSR, wsparcie merytoryczne organizacji społecznych działających na rzecz rozwoju obszaru LGD „Dolina Soły".

Tabela nr 3. Zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy wraz z metodami ich pomiaru

L. p.	Rodzaj animacji i współpracy	Czas realizacji	Sposób pomiaru
1	Doradztwo biura (bezpośrednie, telefoniczne, mailowe)	Cały okres wdrażania LSR	Karty doradztwa, ankieta udzielonego doradztwa
2	Kampania informacyjna (nt. możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe), konferencje/ spotkanie informacyjne, warsztaty partycypacyjne	Cały okres wdrażania LSR	Ilość artykułów w prasie informujących o spotkaniach, listy obecności, ankiety
3	Szkolenia tematyczne (informacyjno-aktywizacyjne skierowane do osób z grup defaworyzowanych)	Co najmniej raz do roku	Lista obecności, zdjęcia, ankieta
4	Spotkania z mieszkańcami, wyjazdy studyjne, konferencje mające na celu aktywizację lokalnej społeczności, zaspokojenie potrzeb kulturalnych i integracyjnych	Cały okres wdrażania LSR	Listy obecności, ankiety, informacje w mediach lokalnych
5	Współpraca z instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi z obszaru LSR mające na celu inicjowanie wspólnych działań aktywizujących lokalną społeczność	Cały okres wdrażania LSR	listy obecności ze spotkań, ankiety

ROZDZIAŁ II. Partycypacyjny charakter LSR

Strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność LGD "Dolina Soły" została przygotowana z zastosowaniem zasad włączenia społecznego w tworzenie dokumentu strategicznego.
Partycypacja to *"(...) sposób na aktywne branie udziału w wydarzeniach, które nas dotyczą. Możliwość zabierania głosu, uczestniczenia ludzi w działaniach i decyzjach. (...)* ***Współdecydowanie*** *jest najwyższym stopniem partycypacji obywatelskiej ze względu na pełne partnerstwo (...) polegające na przekazaniu obywatelom części kompetencji (ale i tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji.*"

2.1. Opis metod i technik wykorzystanych w procesie uspołeczniania budowy LSR (partycypacyjne metody konsultacyjne wykorzystane w pracach nad opracowaniem LSR).

Na każdym etapie prac nad LSR zastosowano zróżnicowane metody i techniki angażowania przedstawicieli wszystkich 3 sektorów – publicznego, gospodarczego (w tym rybacki), społecznego (w tym mieszkańcy). Wykorzystane narzędzia zapewniły bardzo wysoki poziom partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji co do zawartości Strategii. Opis wykorzystanych rozwiązań współuczestnictwa mieszkańców obszaru LGD "Dolina Soły" w tworzeniu LSR przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4. Metody i techniki wykorzystywane w procesie uspołeczniania budowy LSR

metoda	opis metody	element LSR wypracowany/konsultowany wskazaną metodą	dokumentacja przeprowadzonych działań partycypacyjnych
Arkusze	Pierwszym działaniem zrealizowanym w	a) diagnoza obszaru i analiza	raport – analiza "Arkuszy

Pomysłów	ramach partycypacyjnego opracowywania LSR dla LGD "Dolina Soły" był nabór **"Arkuszy Pomysłów". Arkusze Pomysłów to rodzaj "fiszki projektowej"** w których każdy mieszkaniec mógł przedstawić swoją propozycję zadania/wydarzenia/inwestycji, która powinna zostać zrealizowana na terenie LGD terenie w ciągu najbliższych lat. W grudniu 2014 roku i styczniu 2015 roku do biura LGD wpłynęło **116 "Arkuszy Pomysłów"**, co niezbicie dowodzi, że kwestia rozwoju obszaru "Doliny Soły" jest ważna dla wielu osób. Arkusze składane były do biura LGD zarówno w formie elektronicznej (poprzez e-mail), jak i tradycyjnej – papierowej (pocztą lub osobiście). Umożliwiło to włączenie się w ten etap prac w zasadzie każdemu mieszkańcowi- niezależenie od wieku, umiejętności obsługi urządzeń komputerowych, dyspozycyjności czasowej. Arkusze i informacje na temat możliwości ich składania dostępne były na stronie internetowej LGD oraz w biurze LGD. Dodatkowo pracownicy LGD, a także członkowie LGD informowali i zachęcali do ich składania podczas spotkań osobistych z mieszkańcami oraz telefonicznie. Szczegołówy analiza Arkuszy Pomysłów, przedstawiona w formia raportu, stanowiła bazę do dalszych prac nad LSR.	SWOT b) określenie celów i wskaźników realizacji LSR c) podział budżetu LSR	Pomysłów": http://www.dolinasoly.eu/pliki_usr/LSR_20142020/Arkusze_Pomysow_raport_popr.pdf wzór Arkusza Pomysłu: http://www.dolinasoly.eu/pliki_usr/ARKUSZ_POMYSU_20152020/Arkusz_Pomysu_LSR_2015-2020_pdf.pdf
spotkania informacyjno-warsztatowe	**W marcu oraz maju 2015 roku odbyło się 5 spotkań informacyjno – warsztatowych (po jednym w każdej z gmin należących do LGD).** **W spotkaniach udział wzięło 119 osób** (w tym : 31 w Chełmku, 22 w Brzeszczach, 17 w Oświęcimiu, 19 w Kętach, 30 w Wieprzu). Program spotkań obejmował 2 części: część teoretyczną oraz warsztatową. W pierwszej części przedstawiono dotychczasową działalność LGD, w tym ze szczególnym uwzględnieniem zadań polegających na przeprowadzaniu naborów wniosków oraz wdrażaniu środków z PROW 2007-2013. Zaprezentowano dane statystyczne dotyczące wysokości środków finansowych dotychczas pozyskanych za pośrednictwem LGD, uwzględniając podział na poszczególne przedsięwzięcia oraz podział terytorialny (podział na gminy). Następnie przekazano informacje o podstawowych założeniach PROW 2014-2020: obszarach wsparcia, osobach/podmiotach przewidzianych do	a) diagnoza obszaru i analiza SWOT b) określenie celów i wskaźników realizacji LSR c) podział budżetu LSR d) przygotowanie planu komunikacyjnego	dokumentacja fotograficzna spotkań: Wieprz http://www.dolinasoly.eu/galeria/spotkanie-informacyjno-warsztatowe-w-gminie-wieprz,876 Chełmek http://www.dolinasoly.eu/galeria/chelmek-spotkanie-informacyjno-warsztatowe-03-03-2015,850 Brzeszcze http://www.dolinasoly.eu/galeria/brzeszcze-spotkanie-informacyjno-warsztatowe-05-03-2015,849 Oświęcim http://www.dolinasoly.eu/galeria/oswiecim-spotkanie-informacyjno-warsztatowe-10-03-2015,851

	objęcia pomocą (beneficjentach), planowanych kwotach oraz sposobie udzielania pomocy finansowej. Prowadzące spotkania pracownice biura LGD odpowiadały na pytania zebranych, przybliżając tematykę zapisaną w ustawie. Druga część spotkania miała charakter warsztatowy. Uczestnicy spotkania w grupach lub indywidualnie opracowywali propozycje projektów, których realizację powinna uwzględniać nowopowstająca LSR. Następnie dokonano wstępnego podziału projektów ze względu na charakter (zadanie inwestycyjne, projekt "miękki") oraz tematykę proponowych projektów (m.in. dziedzictwo regionu, edukacja, sport i rekreacja, przedsiębiorczość itp.). Dzięki zastosowanym metodom (prezentacja, burza mózgów, dyskusja sokratejska, hierarchizacja, praca w grupach) udało się zebrać szereg informacji niezbędnych do opracowania kolejnych części LSR. Konsultacje były przeprowadzone w ten sposób, aby każda osoba z terenu LGD mogła wziąć w nich udział, dlatego odbywały się w każdej gminie, w różne dni tygodnia oraz o różnych porach. O konsultacjach mieszkańcy byli informowani poprzez ogłoszenia na stronach Internetowych (www.LGD, urzędów gmin), zaproszenia wysyłane drogą pocztową (listy), a także telefonicznie i metodą bezpośrednich kontaktów przez członków i pracowników LGD. Na koniec spotkania uczestnicy wypełnili ankiety, których celem było poznanie oczekiwań oraz potrzeb mieszkańców obszaru LGD.		Kęty http://www.dolinasoly.eu/galeria/kety-spotkanie-informacyjno-warsztatowe-19-03-2015,852
Badania ankietowe	W ramach przygotowywania LSR szczególną uwagę poświęcono dwóm największym (wynikającym z ustaw i rozporządzeń) grupom beneficjentów - tzn. przedsiębiocom oraz rybakom. Aby w pełni poznać oczekiwania ww. grup, przeprowadzono badania ankietowe, na potrzeby których opracowano specjalne formularze. Badanie skierowane do przedsiębiorców prowadzono on-line za pomocą serwisu www.ebadania.pl Badania sektora rybackiego odbyło się zarówno w formie elektronicznej (poprzez e-mail), jak i tradycyjnej – papierowej (pocztą lub osobiście podczas spotkania informacyjnego zorganizowanego przez LGD albo podczas spotkania indywidualnego - w gospodarstwie rybackim- z pracownikiem przygotowującym szczegółową analizę tego	a) diagnoza obszaru i analiza SWOT b) określenie celów i wskaźników realizacji LSR c) podział budżetu LSR	Przedsiebiorczość: http://www.dolinasoly.eu/aktualnosci/przedsiebiorczosc-na-obszarze-lgd-ankieta,892 Rybackość: http://www.dolinasoly.eu/aktualnosci,16/strona/3 http://www.dolinasoly.eu/pliki_usr/LSR_20142020/ANKIETA_-_04.09.2015.pdf

	sektora). Dzięki przeprowadzonnym badaniom zebrano ważne dane wskazujące jakie działania w ramach LSR będą chętnie podejmowane przez beneficjentów. Analiza ankiet umożliwiła zredagowanie celów i przedsięwzięć LSR oraz wstepny podział budżetu PROW i PO RYBY. O badaniach ankietowych przedsiębiorcy i rybacy byli informowani poprzez ogłoszenia na stronach Internetowych, a także telefonicznie i metodą bezpośrednich kontaktów przez członków (w szczególności Lokalną Grupę Rybacką "Dorzecze Soły i Wieprzówki") i pracowników LGD.		
Zogniskowany wywiad grupowy (moderowany wg. scenariusza)	**Tematem spotkania było wstępne wypracowanie nastpujących elementów LSR:** analiza SWOT, wskaźniki i sposób ich pomiaru, kryteria wyboru operacji, określenie grupy defaworyzowanej. Spotkanie zorganizowano w dwóch turach, w tym osobne dla przedstawicieli sektora rybackiego 9 września 2015 – w I turze uczestniczyło 33 osoby reprezentanci sektora społecznego, publicznego i gospodarczego, w II turze uczestniczyło – 22 osoby reprezentanci sektora gospodarczego – rybackiego.	a) diagnoza obszaru i analiza SWOT b) określenie celów i wskaźników realizacji LSR c) podział budżetu LSR d) kryteria wyboru projektów e) monitorowanie i ewaluowanie LSR, kryteriów wyboru oraz ich aktualizowanie i zmiana f) określenie grup defaworyzowanych	http://www.dolinasoly.eu/pliki_usr/LSR_20142020/Dolina_Soly_Plakat_A3_ostat.jpg
Spotkania konsultacyjne	**Tematem spotkania było: omówienie podstawowych założeń PROW 2014 – 2020, omówienie podstawowych założeń PO „Rybactow i Morze“ 2014-2020, analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, Cele LSR Dolina Soły, wstępny podział budżetu LSR. Spotkania odbyły się w każdej gminie wg następującego harmonogramu:** **-Gmina Wieprz** - 03.11.2015 r. (15 osób wzieło udział w spotkaniu) **-Gmina Kęty** - 03.11.2015 r.(11 osób wzieło udział w spotkaniu) **-Gmina Brzeszcze** - 04.11.2015 r. (7 osób wzięło udział) **-Gmina Chełmek** - 05.11.2015 r.(10 osób wzięło udział) **- Gmina Oświęcim** - 06.11.2015 r. (10 osób wzięło udział)	a) aktualizacja analiz SWOT b) cele LSR c) podział budżetu LSR d) kryteria wyboru operacji	http://dolinasoly.eu/pliki_usr/LSR_20142020/Dolina_Soly_Plakat_A3_ostat.jpg
konsultacja on-line	Konsultacje były przeprowadzone po wypracowaniu kolejnych elementów LSR (SWOT, cele i przedsięwzięcia, opis grup defaworyzowanych, opis działań komunikacyjnych), tak aby przedostatnia wersja wypracowana na podstawie zebranych danych z innych metod konsultacyjnych oraz pracy eksperckiej, była również poddana ocenie przed złożeniem	a) diagnoza obszaru i analiza SWOT b) określenie celów i wskaźników realizacji LSR c) podział budżetu LSR d) kryteria wyboru projektów e) monitorowanie i ewaluowanie LSR, kryteriów wyboru oraz ich	http://www.dolinasoly.eu/aktualnosci/analiza-swot-lgd-dolina-soly,905 http://www.dolinasoly.eu/aktualnosci/zapraszamy-do-zapoznania-sie-z-celami-lokalnej-strategii-rozwoju-na-lata-2014-2020,921

	LSR w konkursie na jej wybór. Konsultacja on-line odbywała się za pomocą formularza zmian ze wskazaniem terminu nadsyłania propozycji zmian. Dzięki temu, możliwe było zebranie uwag do dokumentów już opracowanych i stworzenie w pełni uspołecznionej Strategii.	aktualizowanie i zmiana f) określenie grup defaworyzowanych g) plan komunikacyjny (działania komunikacyjne)	

Źródło: opracowanie własne

Każde ze spotkań konsultacyjnych kończyło się **dyskusją grupową (fokus)** na tematy, związane przede wszystkim z problemami występującymi na obszarze oraz kierunkami jego rozwoju, a także propozycjami przedsięwzięć, które mogłyby być realizowane na obszarze w ramach LSR.
Ponadto należy zaznaczyć, że przez cały okres opracowywania LSR biuro LGD było czynne codziennie, w terminach i godzinach wykraczających poza wskazane w ramach wsparcia pzygotowawczego minimum. Dzięki temu, przez cały okres tworzenia dokumentu strategicznego, osoby, które chciały skorzystać z pomocy, uzyskać informacje lub wziąć udział w tworzeniu LSR w inny sposób, mogły to uczynić za pośrednictwem telefonu, maila i/lub wizytując siedzibę LGD, w której działał swoisty Punkt Konsultacyjny. Dzięki temu zainteresowane strony mogły z powodzeniem wybrać jak najbardziej optymalną dla siebie metodę zaangażowania się w pisanie LSR 2014-2020.

2.2 Opis efektów partycypacyjnego charakteru budowy LSR

a) dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR, które wykorzystane zostały do opracowania LSR

W efekcie zastosowania wskazanych w pkt. 2.1 niniejszego rozdziału metod i technik wykorzystanych w procesie uspołeczniania LSR pozyskano dane, które umożliwiły wyprowadzenie rzetelenej diagnozy obszaru, co z kolei przełożylo się na trafną analizę SWOT oraz wynikające z niej cele i przedsięwzięcia LSR.
Przy opracowaniu LSR uwzględniono m. in. następujące dane pozyskane od przedstawicieli społeczności lokalnych:

- dane z "Arkuszy Pomysłów" – fiszek projektowych. Na przełomie 2014 i 2015 roku do biura LGD wpłynęło 116 Arkuszy Pomysłów, złożonych przez przedstawicieli wszystkich sektorów- społecznego, gospodarczego, publicznego oraz mieszkańców. Do opracowania LSR wykorzystano przede wszystkim informacje dot. kierunków i planów działalności organizacji/instytucji i przedsiębiorstw z obszaru LGD.
- dane ze spotkań informacyjno-warsztatowych – spotkania zorganizowano w okresie marzec/maj 2015 roku w każdej z gmin należących do LGD, udział w nich wzięło łącznie 119 osób. W efekcie prowadzonych warsztatów pozyskano dane w zakresie: oczekiwań względem LSR (określenie korzyści jakie powinna dostarczyć realizacja LSR); pożadanych kierunków rozwoju obszaru; silnych i słabych stron funkcjonowania organizacji i instytucji, ze szczególnym uwzględnieniem ich potrzeb rozwojowych; opinii na temat szans i zagrożeń rozowju obszaru LGD
- dane z badania ankietowego dot. przedsiębiorczości na obszarze LSR – badanie przeprowadzono w lipecu/sierpniu 2015r. w formie ankiety on-line (serwis: www.ebadania.pl); badanie przeprowadzono na grupie 65 przedsiębiorców; dane pozyskane w jego efekcie pozwoliły na określenie dominujących profili (branża) oraz form prowadzonej na obszarze LGD działalności gospodarczej; ponadto pozyskano informacje o kondycji tego sektora- planach rozwojowych (w tym zwiekszaniu zatrudnienia), preferowanych formach wsparcia (pożyczki, dotacje, doradztwo).
- dane z badania ankietowego sektora rybackiego na obszarze LSR – badanie przeprowadzono we wrześniu 2015 roku na grupie (min. 15 ankiet w każdej gminie objętej LSR w zakresie PO RiM); pozyskane dane pozwoliły na określenie mocnych i słabych stron branży rybackiej oraz wskazanie szans i zagrożeń w prowadzeniu gospodarstw rybackich na obszarze LGD (diagnoza obszaru); ponadto pozyskano informacje o kondycji tego sektora- planach rozwojowych (w tym zwiekszaniu zatrudnienia; rozszerzaniu zakresu działalności; planowanych inwestycjach)
- dane ze spotkań konsultacyjnych – spotkania dot. przeprowadzono w listopadzie 2015 roku w każdej z gmin LGD; pozyskano uwagi, komentarze, sugestie w zakresie analiza mocnych i słabych stron obszaru objętego LSR oraz szans i zagrożeń; duskutowano także o celach oraz wstępnym podziale budżetu LSR

Należy podkreślić, że bezpośrednie spotkania konsultacyjne prowadzone w każdej z gmin LGD były najistotniejszym elementem podkreślającym partycypacyjny charakter LSR. To właśnie podczas spotkań ich uczestnicy (mieszkańcy obszaru) mogli w nieskrępowany sposób zgłaszać uwagi, pomysły, sugestie. Swoboda dyskusji pozwalała niejednokrotnie

na poruszenie tematyki, wskazanie zakresu, którego w pierwotnej wersji programu spotkania nie zakładali organizatorzy. Wskazywało to jednoznacznie, że głos mieszkańców jest ważnym i niezbędnym czynnikiem budowy LSR.

b) wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji

Pierwsze konsultacje diagnozy i analizy SWOT zostały przeprowadzone podczas spotkania 9 września 2015 roku. W dwóch turach (I tura sektor społeczny, publiczny, gospodarczy; II tura sektor rybacki) przeprowadzony został zogniskowany wywiad grupy (moderowany wg scenariusza). Tematyka spotkania dotyczyła analizy SWOT, wskaźników i sposobu ich pomiaru, kryteriów wyboru operacji, określenia grupy defaworyzowanej. W efekcie moderowanego wywiadu pod dyskusję poddano kilkanaście zgłaszanych przez zebranych uwag oraz zmian, w szczególności do analizy SWOT w zakresie mocnych i słabych stron obszaru. Cześć z uwag, w tym np. **mocne strony:** duża liczba małych gospodarst rolnych; **słabe strony:** niedostosowana infrastruktura dopworadzająca wodę do stawów, niska jakość obiektów hodowlanych (wpływająca negatywnie na dobrostn zwierząt), negatywny wpływ odpadów pokopalnianych, z których zbudowane są groble stawów; **szanse**: rosnąca tendencja do aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu: tworzenie i rozwój klubów sportowych, kół zainteresowań – w efekcie decyzji/ głosowań zebranych – została uwzględniona w wersji SWOT, która następnie została poddana konsultacjom on-line za pośrednictwem strony www.dolinasoly.eu

Na stronie www zamieszczono wypracowaną wersję SWOT oraz kartę uwag, za pomocą której można była zgłaszać propozycje zmian wraz z uzasadnieniem. Karty można było składać zarówno za pośrednictwem poczty elektronicznej, jak i osobiście w biurze LGD. W efekcie do **mocnych stron** dodano zauważoną w ostatnich latach na obszarze LGD dywersyfikację produkcji rybackiej, w **szansach** podkreślono coraz bardziej ceniony pozytywny wpływ gospodarki rybackiej na środowisko, natomiast w **zagrożeniach** wskazano niewielką możliwość zastosowania innowacyjnych rozwiązań w tradycyjnej gospodarce rybackiej oraz zagrożenia wynikające z kłusownictwa. Propozycje te uznano za istotne dla właściwej diagnozy obszaru i uwzględniono w kolejnej wersji SWOT, która poddana została pod konsultacje w trakcie spotkań w listopadzize 2015 (spotkania w każdej gminie LGD).

W wyniku ostatnich warsztatowych konsultacji z mieszkańcami obszaru zmodyfikowano (doprecyzowano lub przeformułowano) kilkanaście czynników SWOT. Przykładowo z **zagrożeń** usunięto trend migracyjny młodych ludzi do dużych okolicznych miast i za granicę, gdyż wbrew obiegowym opiniom ujemne saldo migracji mają tylko 2 na 5 gmin obszaru LGD; natomiast ze **słabych stron:** niewystarczającą sieć kanalizacji, mogącą mieć niekorzystny wpływ na stan wód obszaru. Przykładowo w **szansach** doprecyzowano, iż rośnie spożycie produktów lokalnych w tym pochdzących z rybactwa (nie ograniczając się tylko bezpośrednio do ryb).

Ponadto pod dyskusję poddano zaproponowane przez ekspertów zewnętrznych i pracowników biura LGD podział budżetu LSR oraz kryteria wyboru operacji. Dyskutowano o wartościach punktowych w danych kryteriach, wymaganiach minimalnych oraz podstawach wskazania preferowanych grup beneficjentów, czy też zakresach realizacji projektów.

Cały proces budowy LSR prowadzony był przy zastosowaniu zróżnicowanych metod i technik angażowania przedstawicieli mieszkańców obszaru LGD. Ze względu na ograniczoną objętość LSR nie ma możliwości przedstawienia w dokumencie wszystkich uwag i sugestii zgłaszanych na kolejnych etapach konsultacji, szczególności podczas spotkań z mieszkańcami, które stanowiły nieocenione źródło wiedzy i rekomendacji.

Należy zdecydowanie podkreślić, że wykorzystane narzędzia oraz skala uspołecznienia zapewniły wysoki poziom partycypacji społecznej w podejmowaniu decyzji co do zawartości Strategii.

2.3 Opis metod angażowania społeczności lokalnej w proces realizacji strategii z określeniem grup docelowych, do których metody te są skierowane

Zaangażowanie społeczności lokalnej w budowanie Lokalnej Strategii Rozwoju jest ważnym procesem uspołeczniania LSR 2014-2020, lecz - co trzeba podkreślić z pełną świadomością- nie ostatecznym. Kolejny etap partycypacji społeczności lokalnej w ramach RLKS to włączenie się również w proces realizacji i wdrażania strategii, nie tylko w roli beneficjentów, ale również współdecydujących o zmianach, akualizacjach, ewaluacji założeń LSR.. "***Współdecydowanie*** *jest najwyższym stopniem partycypacji obywatelskiej ze względu na pełne partnerstwo (...) polegające na przekazaniu (...) części kompetencji (ale i tym samym odpowiedzialności) dotyczących podejmowanych działań i decyzji. Poniekąd to wprowadzenie (...)w życie prostego (choć bardzo trudnego w rzeczywistości) założenia, że „ludzie wiedzą lepiej, czego im potrzeba". Tym samym obywatele mają realny wpływ na planowane, dotyczące ich (bezpośrednio lub pośrednio) działania."*

W związku z powyższym opracowano metody i techniki uspołeczniania LSR w różnych momentach jej wdrażania. Przedstawione poniżej metody są spójne z planem komunikacyjnym, sposobem prowadzenia monitoringu i ewaluacji, a także procedurą aktualizacji LSR i zmiany lokalnych kryteriów wyboru. W ramach zaplanowanych działań zagwarantowano udział przedstawicieli wszystkich sektorów. Warto również zauważyć, że proponowane metody

i techniki mogą być stosowane w ramach bieżącej działalności LGD i dodatkowych działań.

Tabela nr 5. Metody i techniki wykorzystywane w procesie uspołeczniania wdrażanai/realizacji LSR

element LSR	metoda/technika	grupa docelowa
monitorowanie i ocena realizacji strategii	a) badanie satysfkacji wnioskodawców LGD (badania ankietowe, wywiady) b) punkt konsultacyjny w biurze LGD c) zgłoszenie obywatelskie d) kawiarenka obywatelska e)spotkania konsultacyjne i informacyjne (w tym Walne Zebrania Członków LGD) f) badania ankietowe	a) beneficjenci oraz potencjalni beneficjenci (osoby/podmioty korzystające z doradztwa LGD), w tym w szczególności: sektor gospodarczy, sektor publiczny, sektor społeczny, sektor rybacki, grupy defaworyzowane b) członkowie LGD
aktualizacja strategii	a) Warsztaty partycypacyjne b) Punkt konsultacyjny w biurze LGD c) Kawiarenka obywatelska d) Zgłoszenie obywatelskie	a) beneficjenci oraz potencjalni beneficjenci (osoby/podmioty korzystające z doradztwa LGD), w tym w szczególności: sektor gospodarczy, sektor publiczny, sektor społeczny, sektor rybacki, grupy defaworyzowane b) członkowie LGD c) mieszkańcy
zmiana lokalnych kryteriów wyboru	a) Konferencja/spotkanie informacyjne b) Warsztaty partycypacyjne c) Punkt konsultacyjny w biurze LGD d) badania ankietowe	a) beneficjenci oraz potencjalni beneficjenci (osoby/podmioty korzystające z doradztwa LGD), w tym w szczególności: sektor gospodarczy, sektor publiczny, sektor społeczny, sektor rybacki, grupy defaworyzowane b) członkowie LGD

Źródło: opracowanie własne

2.4 Wskazanie i zwięzła charakterystyka planowanych metod animacji społeczności lokalnej.

Szczegółowy opis planowanych działań i metod mających na celu włączenie społeczności lokalnej, jej aktywizację i animację przedstawiony został w załączniku „Plan komunikacji" . Należy jednak podkreślić, że LGD „Dolina Soły" przez cały okres wdrażania LSR 2014-2020 będzie podejmowała działania mające na celu:

- podniesienie jakości realizowanych operacji i składanych wniosków,
- pomoc osobom, które z różnych przyczyn nie są w stanie samodzielnie starać się o wsparcie z wdrażania LSR i/lub innych konkursów,
- bieżącą analizę, identyfikację oraz motywowanie środowisk, które potencjalnie mogą być zainteresowane realizacją operacji z zakresu rozwoju lokalnego, a z jakichś względów tego nie robią
- aktywizację mieszkańców do włączenia się w szeroko rozumiany rozwój lokalny

Powyższe działania będą realizowane poprzez:

- Punkt konsultacyjny w biurze LGD - prowadzenie stałego doradztwa w biurze LGD
- Konferencje/spotkanie informacyjne, szkolenia tematyczne- prowadzenie szkoleń dla potencjalnych beneficjentów i spotkań informacyjnych na temat wdrażania LSR, naborów, wniosków oraz realizowanych operacji
- Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD - bieżący monitoring i analizę osób, które składają wnioski, uczestniczą w doradztwie i/lub są zainteresowane wdrażaniem LSR – na podstawie prowadzonego monitoringu możliwe będzie rozpoznanie osób/grup, które nie włączają się we wdrażanie LSR i zaplanowanie podejmowania działań aktywizacyjnych
- Warsztaty partycypacyjne - stały kontakt ze wszystkimi sektorami partnerstwa i mieszkańcami poprzez spotkania bezpośrednie (przy okazji organizowanych wydarzeń, w biurze), a także możliwość kontaktu telefonicznego, mailowego w sprawach związanych z wdrażaniem LSR i realizowaniem operacji
- Stoiska promocyjne we wszystkich gminach zrzeszonych w LGD, kawiarenka obywatelska - organizowanie wydarzeń promocyjnych i informacyjnych dla mieszkańców całego obszaru LGD.

ROZDZIAŁ III. Diagnoza – opis obszaru i ludności LGD „Dolina Soły”

Diagnoza społeczno-gospodarcza obszaru LGD „Dolina Soły” została sporządzona w celu przedstawienia specyfiki terenu i ludności, która go zamieszkuje.
W diagnozie opisano najważniejsze obszary, na które w najbliższych latach może mieć wpływ działalność LGD: sytuację demograficzną (ze wskazaniem grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR), gospodarkę, rynek pracy, sektor społeczny, problemy społeczne obszaru, wewnętrzna spójność LGD, charakterystyka rybactwa i rynku rolnego.

3.1 Sytuacja demograficzna obszaru LGD, określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów i obszarów interwencji odnoszących się do tych grup

Największa zmiana wielkości populacji w latach 2007-2013 miała miejsce w gminie Oświęcim, wzrost aż o 5,7%, natomiast najmniejsza zmiana wystąpiła w gminie Brzeszcze, liczba ludności wzrosła zaledwie o 1,1%.

Tabela nr 6. Podstawowe dane o ludności LGD wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

Gmina	Ludność				
	ogółem	mężczyźni	kobiety	Przyrost naturalny	Saldo migracji
Brzeszcze	21710	10588	11122	11	-25
Chełmek	13027	6412	6615	-20	15
Kęty	34342	16749	17593	89	-55
Oświęcim	17874	8763	9111	18	96
Wieprz	12067	6125	5942	20	26
Razem obszar LGD	**99020**	**48637**	**50383**	**23,6**	**11,4**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Za główne wyzwanie demograficzne obszaru LGD Dolina Soły w długiej perspektywie czasowej należy uznać zmiany w strukturze wiekowej ludności. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa wynika w dużej mierze z niskiego przyrostu naturalnego – średni przyrost naturalny z lat 2007-2013 dla obszaru gmin Brzeszcze, Chełmek, Kęty, Oświęcim i Wieprz wyniósł 1,7‰. Od 2010 roku zauważalna jest tendencja spadkowa, najniższy przyrost naturalny dla obszaru LGD Dolina Soły odnotowano w 2012 roku i wynosił on zaledwie 0,74‰.

Pozytywny wpływ na sytuację demograficzną obszaru LGD Dolina Soły ma saldo migracji. W latach 2007-2013 rokrocznie średnio o 22 osoby więcej osiedlało się na terenie LGD niż opuszczało ten teren. Wedle danych statystycznych najbardziej atrakcyjną osadniczo gminą terenu LGD Dolina Soły wydaje się być gmina wiejska Oświęcim, co jest charakterystyczne dla większości gmin, znajdujących się w sąsiedztwie dużych ośrodków miejskich. Ujemne saldo migracji notuje gmina Brzeszcze i gmina Kęty, natomiast w gminie Chełmek i gminie Wieprz saldo migracji ma tendencję zmienną.

Kolejną grupą szczególnie istotną z punku widzenia realizacji LSR, określoną jednocześnie jako grupa osób defaworyzowanych, są bezrobotni zarejestrowani w Powiatowych Urzędzie Pracy oraz osoby poszukujące pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych (do 35 roku życia), kobiet, osób starszych (po 50 roku życia) oraz osób o niskich kwalifikacjach. Uwzględniając wnioski z szeroko przeprowadzonych konsultacji społecznych, z których wynika, iż wyżej wymienione grupy osób, wymagają szczególnej pomocy, LGD zaplanowała szereg działań mających na celu poprawę ich sytuacji oraz wyjście naprzeciw ich oczekiwaniom. LGD będzie preferować operacje zgłaszane przez nich do dofinansowania, jak również operacje stwarzające nowe miejsca pracy dla osób z tych grup. Powyższe ukierunkowanie działań jest jednocześnie zgodne z głównymi założeniami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 oraz z celami rozporządzenia UE nr 508/2014.

Tabela nr 7. Grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR wraz z wskazaniem głównych obszarów interwencji

grupy istotne z punktu widzenia realizacji LSR	problemy	obszary interwencji

rolnicy, przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane, mieszkańcy (w tym w szczególności kobiety)	- Względnie niski wskaźnik przedsiębiorczości wśród mieszkańców, - Brak wsparcia na inwestycje (maszyny, urządzenia i inne) w sektorze mikro i małych przedsiębiorstw - Wysokie bezrobocie na wsi, brak atrakcyjnych ofert pracy - Niedostosowana do potrzeb rynku pracy oferta szkolnictwa	- Promocja i wsparcie przedsiębiorczości, zarówno w zakresie utrzymania istniejących, jak i tworzenia nowych miejsc pracy - Poprawa warunków na rynku pracy
mieszkańcy, grupy defaworyzowane, NGO, grupy nieformalne	- Brak środków na działanie organizacji pozarządowych - Niewykorzystany potencjał lokalnych produktów - Niska świadomość mieszkańców dotycząca ekologii i innowacji	- Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD - Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego - Podejmowanie inicjatyw mających na celu pobudzenie aktywności mieszkańców
mieszkańcy, turyści, grupy defaworyzowane,	- Słabe zagospodarowanie miejsc pełniących funkcje społeczne - Zły stan zabytków - Zły stan istniejącej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturowej - Zły stan lub brak infrastruktury komunikacyjnej na terenie LGD - Niedostateczna promocja obszaru	- Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej - Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną - Podejmowanie inicjatyw mających na celu pobudzenie aktywności mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

3.2 Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości

Na koniec 2013 roku w rejestrze REGON na obszarze gmin: Brzeszcze, Chełmek, Kęty, Oświęcim oraz Wieprz zarejestrowanych było 8713 podmiotów gospodarczych. Większość z nich to podmioty z sektora prywatnego – 8474 podmiotów, co stanowi 97,26% ogółu. Do sektora publicznego należy jedynie 239 podmiotów, czyli niespełna 3% ogółu.

Potencjał wytwórczy obszaru LGD zlokalizowany jest głównie w sektorze prywatnym. Sektor ten systematycznie rozwija się, a osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowią zdecydowaną większość. Największa liczba podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego funkcjonuje na terenie gminy Kęty, natomiast najmniej występuje na terenie gminy Wieprz. Pośród podmiotów sektora publicznego dominują państwowe i samorządowe jednostki sektora finansów publicznych. Najwięcej podmiotów tego typu funkcjonuje na terenie gminy Kęty oraz Brzeszcze, a najmniej na terenie gminy Oświęcim.

Tabela nr 8. Podział podmiotów gospodarki narodowej według sektorów – stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	Ogółem	sektor publiczny	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	spółki handlowe	sektor prywatny	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	spółki handlowe		Spółdzielnie	Fundacje, Stowarzyszenia i organizacje społeczne
							razem	w tym z udziałem kapitału zagranicznego		
	2013									
Brzeszcze	2008	63	31	4	1945	1532	60	2	6	47
Chełmek	1001	43	28	3	958	750	66	9	5	27

Kęty	3366	73	56	5	3293	2703	165	14	14	53
Oświęcim	1499	23	19	0	1476	1268	50	4	6	35
Wieprz	839	37	32	0	802	709	19	1	2	19
Łącznie obszar LGD	**8713**	**239**	**166**	**12**	**8474**	**6962**	**360**	**30**	**33**	**181**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Najwięcej podmiotów gospodarczych na obszarze LGD „Dolina Soły" prowadzi działalność w zakresie handlu – 2616, kolejno wypada budownictwo – odnotowano 1174 podmiotów w tej dziedzinie, dużym zainteresowaniem cieszy się również produkcja (w tym przetwórstwo) - 1021 podmiotów. Wśród zarejestrowanych na koniec 2013 na obszarze LGD podmiotów gospodarczych 127 prowadziło działalność w branży rolniczej, w tym rybackiej.

Tabela nr 9. Podmioty według sekcji i działów PKD 2007– stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	**Ogółem**	**Produkcja i przetwór-stwo**	**Budow-nictwo**	**Handel**	**Trans-port**	**Działalność prawnicza, rachunkowa, badania naukowe, architektura**	**Działalność usługowa w tym: naprawy, konserwacje, fryzjerstwo, kosmetyka**	**Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo**	**Pozostałe**
	2013								
Brzeszcze	**2008**	138	234	656	120	152	141	19	548
Chełmek	**1001**	146	126	288	69	62	62	9	239
Kęty	**3366**	440	454	1053	163	255	207	32	762
Oświęcim	**1499**	149	206	409	107	110	87	22	409
Wieprz	**839**	148	154	210	64	37	44	45	137
Łącznie obszar LGD	**8713**	**1021**	**1174**	**2616**	**523**	**616**	**541**	**127**	**2095**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Dominujący na obszarze LGD sektor prywatny tworzą przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (aż 96,27%). Jest to typowe w gospodarce obszaru, na którym dominują tereny wiejskie, gdzie bardzo ważną rolę pełni własny warsztat pracy. Większość miejsc pracy to stanowiska utworzone przez osoby fizyczne rejestrujące jednoosobową działalność gospodarczą. Ponadto działają tutaj 263 podmioty średniej wielkości zatrudniające od 10 do 49 osób oraz 12 dużych podmiotów zatrudniających od 50 do 249 osób. Na terenie LGD funkcjonuje 5 podmiotów zatrudniających od 250 do 999 osób (lokalizacja w gminie Chełmek i w gminie Kęty) oraz jeden podmiot zatrudniający ponad 1000 osób, znajdujący się w gminie Kęty. Ponadto znaczącym pracodawcą jest Kopalnia Brzeszcze. KWK Brzeszcze, pomimo odnotowanych w ostatnich miesiącach perturbacjach finansowych oraz zmianach właścicielskich, zatrudnia ponad 2 tysiące ludzi i jest kluczowym pracodawcą nie tylko dla mieszkańców obszaru LGD, lecz także ościennych gmin i powiatów. Status prawny kopalni oraz zapowiadana restrukturyzacja i zmiany wielkości zatrudnienia z pewnością w najbliższych latach będą wpływały na kształt rynku pracy, określając potrzeby szkoleniowe oraz doradcze dla osób mogących pozostać bez pracy. [1]

Tabela nr 10. Klasy wielkości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na obszarze LGD – stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	**Ogółem**	**Wielkość zatrudnienia**				
		0-9 osób	**10-49 osób**	**50-249 osób**	**250-999 osób**	**1000 i więcej osób**
Brzeszcze	2008	1942	50	16	0	0

[1] Raport z badań „Ocena społeczno-gospodarcza obszaru LGD, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej" (wrzesień 2014)

Chełmek	1001	944	48	7	2	0
Kęty	3366	3244	95	23	3	1
Oświęcim	1499	1448	47	4	0	0
Wieprz	839	810	23	6	0	0
Łącznie obszar LGD	**8713**	**8388**	**263**	**56**	**5**	**1**
	100%	*96,27%*	*3,02%*	*0,64%*	*0,06%*	*0,01%*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Na podstawie przeprowadzonego przez LGD „Dolina Soły" badania ankietowego przeprowadzonego wśród przedsiębiorców z terenu gmin Brzeszcze, Chełmek, Kęty, Oświęcim oraz Wieprz wynika, iż zdaniem przedsiębiorców najważniejszymi dziedzinami gospodarki z punku widzenia rozwoju gospodarczego obszaru LGD są: przemysł, turystyka oraz usługi, w tym głównie z zakresu napraw/serwisu samochodów, doradztwa, ubezpieczeń, finansów oraz edukacji. W badaniu ankietowym udział wzięło 65 przedsiębiorców, z czego ponad połowa, bo aż 35 osób prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, 24 z badanych podmiotów zadeklarowało zatrudnienie do 10 osób, a pozostali zatrudniają powyżej 10 pracowników.
Ponad 83% ankietowanych przedsiębiorców zadeklarowało chęć skorzystania z bezzwrotnych dotacji przeznaczonych na rozwój swojej działalności. Wskazane przez przedsiębiorców **branże z potencjałem rozwojowym** pokrywają się z informacjami uzyskanymi od mieszkańców LGD podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. Wśród wyżej wymienionych branż (produkcja, przetwórstwo, turystyka oraz rekreacja) mieszkańcy wskazywali również usługi i handel.
Na podstawie przeprowadzonego badania oraz analizy danych GUS można jednoznacznie stwierdzić, iż przedsiębiorczość jest dziedziną, w ramach której niezbędna jest interwencja, zwłaszcza w odniesieniu do rynku pracy. Uwzględniając powyższe, LGD planuje wspierać operacje przyczyniające się do poprawy sytuacji w niniejszym zakresie, przewidując m.in. preferowanie operacji ukierunkowanych na rozwój istniejących firm, jak również na zakładanie nowych działalności gospodarczych.

Tabela nr 11. Wskaźnik przedsiębiorczości dla gmin obszaru LGD w latach 2007-2013.

	2007	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**
Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON	7747	7879	8044	8483	8438	8638	8713
Liczba mieszkańców obszaru LGD	96497	96973	97175	98263	98615	98784	99020
Wskaźnik przedsiębiorczości	**80,28**	**81,25**	**82,78**	**86,33**	**85,57**	**87,44**	**87,99**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wskaźnik przedstawia ilość podmiotów gospodarczych w systemie REGON przypadających na 1000 mieszkańców.
Na wartość tego wskaźnika największy wpływ ma:

- wykształcona kadra pracowników,
- rynek zbytu,
- atrakcyjne otoczenie do prowadzenia działalności gospodarczej, czyli sprawna administracja, przyjaźnie nastawiona społeczność lokalna, sprawna infrastruktura techniczna i społeczna oraz zachęty podatkowe.

Wskaźnik przedsiębiorczości dla obszaru LGD jest na stosunkowo niskim poziomie – dla porównania w 2013 r. wskaźnik przedsiębiorczości dla woj. Małopolskiego wyniósł 104,47. W latach 2007-2010 wskaźnik rósł, natomiast w 2011 r. nieznacznie spadł, co może być związane z kryzysem gospodarczym. Od 2012 r. obserwuje się ponowny wzrost. W 2013 r. odnotowano najwyższy w okresie ostatnich 7 lat poziom wskaźnika (w porównaniu do 2007 roku wzrost o ok. 7,5 jednostek). Świadczy to o procesie wychodzenia z kryzysu oraz potencjale i otwartości rynku na m.in. wykorzystanie środków finansowych umożliwiających podejmowanie nowych inicjatyw gospodarczych.

Tabela nr 12. Dochód podatkowy gminy na jednego mieszkańca na obszarze LSR w 2013 r.

Lp.	**GMINA**	**Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca w 2013 r. (w zł)**
1.	Brzeszcze	1413,48
2.	Chełmek	1233,21
3.	Kęty	1339,11
4.	Oświęcim	1758,65

5.	Wieprz	864,90
średni dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LGD w 2013 r.		**1321,87**
średni dochód podatkowy gminyna 1 mieszkańca w woj. małopolskim w 2013 r.		**912,43**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji publikowanej przez Ministerstwo Finansów.

Jak wynika z powyższych danych dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR (obliczony jako średnia z gmin tworzących obszar LSR) jest wyższy niż średni obliczony dla województwa małopolskiego, w którym LGD ubiega się o wybór. W roku 2013 średni dochód podatkowy gmin na obszarze LGD wyniósł 1 321,87 zł kiedy w województwie osiągał 912,43 zł.

Przedsiębiorczość społeczna

Przedsiębiorczość społeczna to tylko jeden ze sposób określenia działalności gospodarczej, która łączy w sobie cele społeczne i ekonomiczne. Wśród najczęściej występujących form wymienić należy spółdzielnie socjalnej, organizacje pozarządowe, Centra Integracji Społecznej oraz Zakłady Aktywności Zawodowej. W ostatnim czasie na obszarze LGD Dolina Soły obserwowany jest rozwój przedsiębiorczości społecznej. Podmiotów ekonomii społecznej na terenie LGD z roku na rok przybywa. Najprężniej działające podmioty na tym obszarze to:
Gmina Kęty:
- spółdzielnia socjalna „Kętucky",
- spółdzielnia socjalna „Koniczynka",
- Centrum Integracji Społecznej,
- Fundacja KUKURYKU,

Gmina Brzeszcze:
- Centrum Integracji Społecznej,

Gmina Oświęcim:
- spółdzielnia socjalna „Skarbnica".

Najwięcej podmiotów w dziedzinie ekonomii społecznej stanowią spółdzielnie socjalne, które są specyficzną formą przedsiębiorstwa tworzoną głównie przez osoby zagrożone marginalizacją ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność czy chorobę psychiczną, które mają trudność w znalezieniu pracy. Praca w spółdzielni daje im szansę na aktywizację społeczną i zawodową, w tym także na integrację i podniesienie kwalifikacji.

3.3 Charakterystyka rybactwa i rynku rolnego.

3.3.1. Charakterystyka rybactwa

Produkcja rybacka jest wykazywana na terenie gmin: Brzeszcze, Kęty, Oświęcim oraz Wieprz, których łączna powierzchnia wynosi 272 2km^2, zamieszkiwana przez 85 993 mieszkańców. Obiekty rybackie wchodzące na obszarze LGD „Dolina Soły" są położone wzdłuż biegu rzeki Soły i Wieprzówki. Na rzece Sole zlokalizowane są dwa ujęcia w Czańcu i Oświęcimiu, które swoją wodą zasilają obiekty stawowe o łącznej powierzchni 1400 ha. Stawy położone w gminie Wieprz o łącznej powierzchni 200 ha zasila odrębne ujęcie wody zlokalizowane na rzece Wieprzówce.
Łączna powierzchnia ewidencyjna obiektów stawowych to 1607 ha na które składają się:
- 35 gospodarstw rybackich o powierzchni ewidencyjnej od 1 do 452 ha,
- 8 innych podmiotów związanych z rybactwem – łowiska PZW, prywatne, towarzystwa promocji wędkarstwa,
- 6,5% powierzchni całkowitej czterech gmin jest zajmowane przez stawy rybackie.

Fot. Magdalena Zając – Stawy w Wilczkowicach

Produkcja rybacka

Wszystkie gospodarstwa rybackie zlokalizowane na terenie czterech gmin są ukierunkowane na produkcję ciepłolubnych ryb słodkowodnych, a wiodącym gatunkiem jest karp. Uzyskana w 2014 produkcja karpia na tym terenie wyniosła 520 ton co stanowi około 2,88% w odniesieniu do polskiej produkcji karpia (18.000 ton). Nieznaczny udział notują pozostałe gatunki ryb słodkowodnych w których dominuje amur. Podstawę produkcji rybackiej czterech gmin stanowi 11 gospodarstw o łącznej powierzchni ewidencyjnej 1519 ha z których pochodzi 88,7% produkcji ogólnej. Ich podstawowym kierunkiem działalności jest produkcja karpia handlowego w ilości 385 2708 kg co stanowi 83,5% produkcji tego gatunku.

Wykres nr 1 Wartość produkcji rybackiej w rozbiciu na gminy

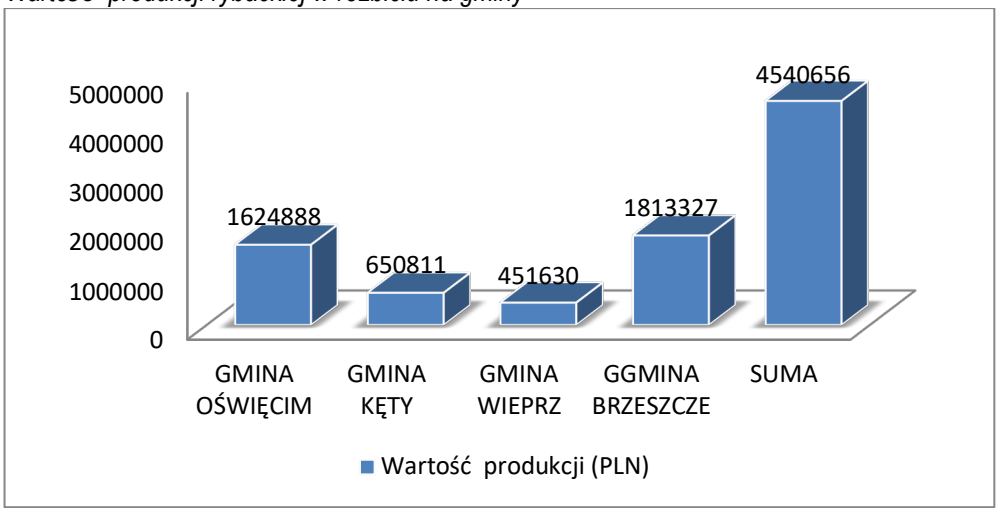

Źródło: Przekrojowe badanie sektora rybackiego .., Tomasz Girzejowski.

Według danych statystycznych (źródło: branżowe badania ankietowe na zlecenie LGD, wrzesień 2015) najwyższa wartość netto produkcji dotyczy gminy Brzeszcze i wynosi 1.813.327,00 zł, kolejna lokata jest zajmowana przez gminę Oświęcim z wartością 1.624.888,00 zł różnica pomiędzy tymi dwoma wartościami to 188.439,00 zł. Kolejne miejsca pod względem wartości produkcji zajmuje gmina Kęty 650.811,00 zł i Wieprz -451.630,00 zł ale te wartości są w porównaniu z dwiema pierwszymi znacznie mniejsze.

Na terenie LGD Dolina Soły można również zaobserwować tzw**. „uciekającą produkcję”** – która w znaczący sposób obniża wartość produkcji netto ogółem dla obszaru. W Jawiszowicach (Gmina Brzeszcze) czy też w Gminie Wieprz, funkcjonują duże gospodarstwa rybackie, które osiągają znaczne obroty, jednak przez wzgląd na stosunki własnościowe (miejsce rejestracji działalności, ogólna wielkość i lokalizacja posiadanych przez rybaków stawów), wykazują swoją produkcję (sprawozdawczość) w ramach sąsiadujących jednostek terytorialnych, a tym samym w ramach sąsiednich lokalnych grup rybackich. Tym samym wskaźniki dotyczące produkcji z obszaru LGD „Dolina Soły” są znacznie zaniżone.

Wielkość gospodarstw rybackich

94,5% rybackiej powierzchni ewidencyjnej LGD „Dolina Soły" czyli 1519 ha należy do 11 największych gospodarstw. Ich powierzchnia użytkowa wynosi 1329 ha. Łączna największa powierzchnia stawowa jest zlokalizowana w gminie Oświęcim, najmniejsza w gminie Kęty. Łączna powierzchnia stawów obszaru objętego Strategią wynosi 1607 ha. Najmniejsze gospodarstwa posiadające powierzchnię około 1 ha i występują w każdej z badanych gmin, natomiast największe gospodarstwo o powierzchni 452,3 ha zlokalizowane jest w gminie Oświęcim.

Z danych pozyskanych podczas licznych wizyt na gospodarstwach rybackich wynika, że podstawę handlu rybami stanowi sprzedaż bezpośrednia prowadzona przez większość gospodarstw. Jej szczyt bo aż 90 % przypada na miesiąc grudzień. W krótkim okresie czasu hodowcy muszą odłowić karpie z magazynów i sprzedać odbiorcom w postaci lokalnych hurtowników i detalistów. Pośrednicy handlują rybami na okolicznych targowiskach i centrach miast. Sporo z pośród ankietowanych gospodarstw rybackich handluje karpiem na własnych stoiskach zlokalizowanych na obiektach, a także na placach targowych w okolicznych miejscowościach.

Kolejną dużą grupą odbiorców ryb są okoliczne koła wędkarskie i stowarzyszenia PZW – na obszarze LGD „Dolina Soły" zarejestrowanych jest 8 takich podmiotów. Karpie i inne gatunki ryb przeznaczane są na zarybienia licznie zlokalizowanych w badanych gminach łowisk prywatnych i ogólnodostępnych stanowią także duży udział w sprzedaży.

Analiza zatrudnienia w sektorze rybackim

Całkowita liczba osób zatrudnionych w sektorze rybackim na terenie LGD wynosi 184, w tym zatrudnionych na stałe 84, co stanowi 45,6% ogółu, natomiast pracownicy sezonowi stanowią 54,4% całości (100 osób).
Najwyższe zatrudnienie w sektorze rybackim odnotowano w gminie Oświęcim, najniższe w Gminie Wieprz.

Duże zapotrzebowanie na pracowników sezonowych występuje zwłaszcza w okresie nasilonych prac związanych z odłowami (jesiennymi, wiosennymi), tarłem. Z obserwacji przeprowadzonej podczas licznych wizyt na obiektach hodowlanych wynika, że pracą w rybactwie trudnią się osoby w przedziale wiekowym 35-55 lat. Najczęściej są to osoby z dużym stażem, które rozpoczęły swoją pracę w sektorze rybackim jako młodzi ludzie i do tej pory ją kontynuują. Kolejną grupę osób stanowią emeryci, którzy są zatrudniani sezonowo na umowę zlecenie głównie do stróżowania i pomocy podczas odłowów. Młodzi ludzie bezpośrednio po studiach rybackich lub bez pracy rzadko decydują się na pracę w zawodzie ze względu na ciężkie warunki pracy i niewspółmierne wynagrodzenie. Najczęstszym krokiem podejmowanym przez absolwentów kierunków rybackich jest przebranżowienie się i praca w innym zawodzie.

Wykres nr. 2. Zatrudnienie w sektorze rybackim

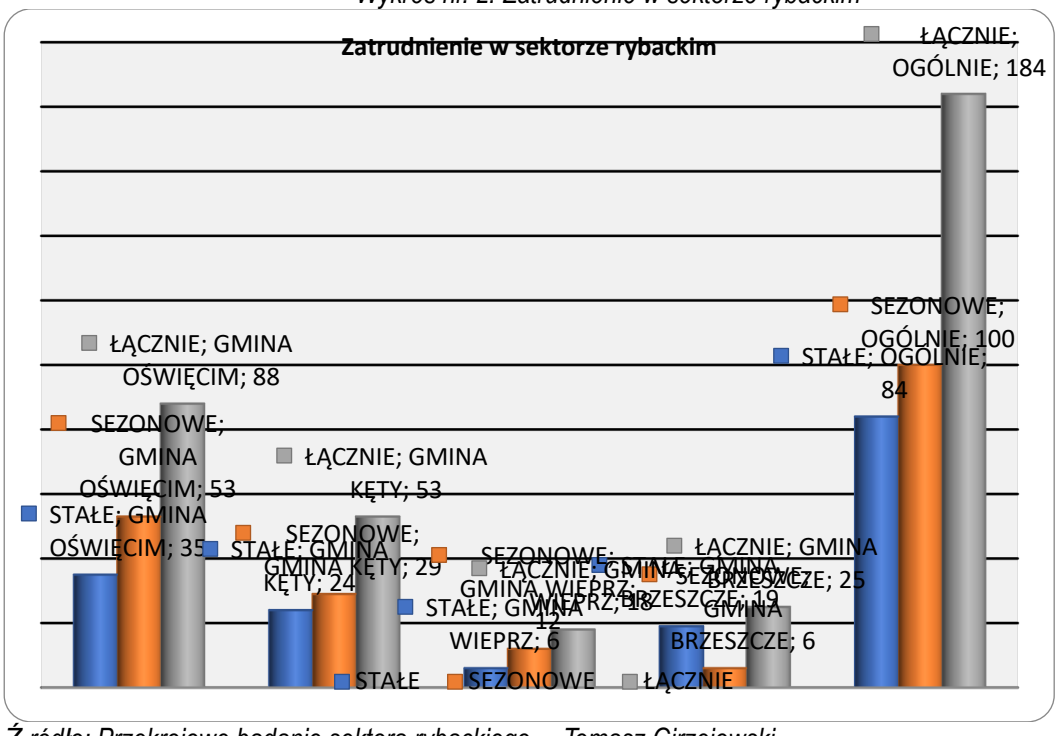

Źródło: Przekrojowe badanie sektora rybackiego .., Tomasz Girzejowski.

Obecna sytuacja finansowa sektora rybackiego nie pozwala na zatrudnianie dodatkowej liczby osób. Spośród wszystkich ankietowanych gospodarstw tylko dwa zadeklarowały zatrudnienie nowego pracownika w najbliższym roku. Praca w rybactwie wymaga dużego zaangażowania i poświęcenia konieczne jest tworzenie nowych miejsc pracy dla absolwentów kierunków rybackich, którzy są skłonni rozpocząć pracę w zawodzie. Niezbędne w tym celu jest pozyskanie środków z UE na inwestycje pozwalające stworzyć nowe miejsca pracy.

3.3.2. Charakterystyka rolnictwa

Na obszarze LGD „Dolina Soły" znajdują się liczne ale jednocześnie rozdrobnione gospodarstwa rolne o łącznej powierzchni 15713 ha.

Tabela nr 14. Udział powierzchni użytków rolnych obszaru LGD w powierzchni ogółem – stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia użytków rolnych [ha]	Powierzchnia ogółem [ha]	Udział użytków rolnych w powierzchni ogółem
Brzeszcze	2007	4600	43,63%
Chełmek	733	2700	27,15%
Kęty	4022	7600	52,92%
Oświęcim	3497	7500	46,63%
Wieprz	5454	7500	72,72%
Łącznie obszar LGD	**15713**	**29900**	**52,55%**

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

W Gminie Brzeszcze rolnictwo nie jest dominująca gałęzią, jednak dla części mieszkańców stanowi podstawowe źródło utrzymania. Ponad połowę wszystkich gospodarstw w gminie Brzeszcze stanowią gospodarstwa małe, których powierzchnia sięga 1 ha. Drugą najbardziej liczną kategorią są gospodarstwa o obszarze od 1 do 5 ha. Natomiast duże gospodarstwa, które zajmują powierzchnię od 10 do 15 ha oraz więcej stanowią łącznie 2% wszystkich gospodarstw w gminie. Udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gruntów w gminie wynosił 67%, z czego prawie całkowita powierzchnia użytków rolnych utrzymywana była w dobrej kulturze. Pod zasiewami znajduje się 44% gruntów.

W Gminie Chełmek rolnictwo pełni w gminie funkcję marginalną. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi około 1,67 ha powierzchni. Prowadzona obecnie produkcja roślinna jest na ogół wielokierunkowa. Do głównych upraw należą zboża i ziemniaki. W produkcji zwierzęcej dominuje chów bydła i trzody chlewnej oraz drobiu. Stan funkcji rolniczych na terenie gminy charakteryzuje: znaczne rozdrobnienie własności gruntów, niska jakość gleb, brak specjalizacji produkcji i chowu, ustawiczny spadek pogłowia zwierząt. Negatywny wpływ na rozwój rolnictwa na terenie gminy wywiera skażenie gleb, wynikające z emisji zanieczyszczeń (głównie przemysłowych) przemieszczających się zwłaszcza z terenu gmin ościennych. Struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco:
• powierzchnia gminy ogółem wynosi 2 733 ha; w tym:
a) indywidualne gospodarstwa rolne i działki rolne o powierzchni powyżej 0,10 ha – ok. 198 ha,
b) indywidualne działki rolne o powierzchni poniżej 0,10 ha – ok. 177 ha,
c)pozostałe grunty – ok. 1 749 ha.

W Gminie Kęty w rolnictwie dominują gospodarstwa indywidualne, według danych ze Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku wynika, iż grunty w gospodarstwach to 3139,47 ha. Na terenie gminy zarejestrowane są 734 gospodarstwa, wynika z tego iż średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 4,2 ha. W 669 gospodarstwach prowadzona jest produkcja rolnicza, co oznacza iż w 8,8% gospodarstw nie prowadzi się działalności rolniczej. Podobna sytuacja ma miejsce wśród gospodarstw indywidulanych, wszystkich indywidualnych gospodarstw jest 728, natomiast prowadzących działalność rolniczą 663, czyli około 8,9% gospodarstw indywidulanych nie prowadzi działalności rolniczej. Analizujące wszystkie gospodarstwa i ich powierzchnię, można stwierdzić, iż najwięcej bo około 90% jest gospodarstw nie przekraczających powierzchni 5 ha. Powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych wynosiła w 2010 roku 3139,47 ha, natomiast powierzchnia użytkowana rolniczo to 3118,67 ha. Jeśli chodzi o gospodarstwa indywidulane to powierzchnia wszystkich gospodarstw wynosiła 2585,85 ha, natomiast powierzchnia użytkowana przez rolników indywidulanych 2565,05 ha.

Na terenie gminy Oświęcim funkcjonuje 901 gospodarstw rolnych o powierzchni 2318,01 ha, z czego 899 (2293,61 ha) jest indywidualnych, z czego 322 gospodarstwa posiadają do pracy 504 ciągniki. Wśród funkcjonujących

gospodarstw rolnych na terenie Gminy 514 zajmuje się hodowlą zwierząt. Poza tymi gospodarstwami funkcjonują takie, które zajmują się produkcją roślinną, w tym 74 gospodarstwa zajmują się uprawami trwałymi. Całkowita powierzchnia zasiewów wynosi 1335 ha, w tym 1040 ha obsiewane jest zbożami, 50,52 ha roślinami przemysłowymi, a ponad 115 ha zajmują ziemniaki.

Gmina Wieprz jest z kolei gminą typowo rolniczą. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wg ostatniego spisu rolnego wynosiła 3,05 ha. Jest to wielkość większa aniżeli średnia dla powiatu (1,89 ha) i województwa (2,96 ha). W skali kraju gospodarstwa rolne z gminy Wieprz średnią wielkością znacznie ustępują gospodarstwom rolnym. Rozwojowi rolnictwa na terenie gminy Wieprz sprzyjają naturalne warunki obszaru gminy, tj. dość wysokie klasy bonitacyjne gruntów rolnych i korzystne warunki klimatyczne. Kierunki produkcji roślinnej są różnorodne, z przewagą uprawy zbóż, przy nieznacznym udziale sadownictwa. Wg danych statystycznych z 2010 r. w ogólnej liczbie 1753 gospodarstw rolnych na terenie gminy blisko 50% stanowią nieruchomości małe do 1 ha. Drugą pozycje zajmują gospodarstwa o wielkości od 1-5 ha (38%). Najmniejszy odsetek stanowią gospodarstwa rolne o pow. powyżej 5 i 15 ha.

We wszystkich gminach obszaru LGD „Dolina Soły" zaobserwowano wzrost zainteresowania działalnością agroturystyczną przez rolników w ramach dywersyfikacji działalności rolnej. Powstają nowe gospodarstwa agroturystyczne jednak aktualna oferta nie jest wystarczająca biorąc pod uwagę ilość turystów odwiedzających obszar LGD.

3.4 Rynek pracy

Zatrudnienie i stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w powiecie oświęcimskim, a także na poziomie województwa małopolskiego i kraju na koniec 2013 r. osiągnęła najwyższy poziom w przeciągu ostatnich 6 lat. Tylko w powiecie wadowickim w 2013 r. w porównaniu do 2012 r. nastąpił niewielki spadek bezrobocia. Z informacji uzyskanych z Urzędów Pracy w Oświęcimiu oraz w Wadowicach wynika, iż stopa bezrobocia nie jest określana na poziomie gmin, dlatego poniżej przedstawiono dane na poziomie powiatów oraz dla porównania na poziomie województwa i kraju.

Tabela nr 15. Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2008-2013

Jednostka terytorialna	Stopa bezrobocia rejestrowanego					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	%					
POLSKA	9,5	11,9	12,3	12,5	13,4	13,4
MAŁOPOLSKA	7,6	9,7	10,4	10,5	11,4	11,5
Powiat oświęcimski	9,0	10,9	12,4	12,6	13,7	13,9
Powiat wadowicki	8,2	11,6	12,00	12,5	13,6	13,3

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. na terenie gmin wchodzących w skład LGD liczba osób bezrobotnych wynosiła łącznie 4294 osób, z czego 55,17% stanowiły kobiety.

Strukturę osób bezrobotnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 16. Podział osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP – stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Z podziałem na kategorie		
				do 25 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni
Brzeszcze	726	460	266	129	174	276
Chełmek	557	300	257	99	146	277
Kęty	1858	999	859	376	437	941
Oświęcim	613	364	249	119	147	291
Wieprz	540	246	364	146	67	207
Łącznie obszar	**4294**	**2369**	**1995**	**869**	**971**	**1992**

LGD						

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Bardzo duży odsetek osób bezrobotnych z obszaru LGD, aż 46,39% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Niepokojący jest również odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia – wynosi on 22,61%. Powyższa tabela pokazuje również dysproporcję jakie zachodzą między daną płcią. **Kobiety należą do szczególnej grupy defaworyzowanej. To im w wieku produkcyjnym jest gorzej znaleźć pracę (także kobietom wykształconym - po studiach), czy wrócić na rynek pracy po urlopie macierzyńskim/ wychowawczym.**
W tabeli poniżej przedstawiono udział osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Tabela nr 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie osób w wieku produkcyjnym - stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	**Ludność w wieku produkcyjnym**	**Liczba osób bezrobotnych**	**Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%)**
Brzeszcze	14034	726	5,17
Chełmek	8377	557	6,65
Kęty	21978	1858	8,45
Oświęcim	11448	613	5,35
Wieprz	7538	540	7,16
Łącznie obszar LGD	**63375**	**4294**	**6,78**
WOJ. MAŁOPOLSKIE	**2120442**	**164434**	**7,75**

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Jak wynika z powyższych danych, liczba osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR nie przekracza liczby bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie małopolskim.
Bardzo duży odsetek osób bezrobotnych z obszaru LGD, aż 46,88% stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Niepokojący jest również odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia – wynosi on 22,85%.

Tabela nr 18. Struktura osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie na poziomie powiatu – stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	wyższe	policealne, średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne i poniżej
Powiat oświęcimski	12,61	22,54	10,93	32,50	21,42
Powiat wadowicki	9,16	23,62	9,92	35,44	21,86

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Przedstawiona struktura osób bezrobotnych przestawiona została na poziomie powiatu oświęcimskiego oraz wadowickiego, co przekłada się również na obszar LGD.
Struktura bezrobocia pod względem poziomu wykształcenia charakteryzuje się przewagą udziału osób z wykształceniem zawodowym – ponad 30%, najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym.

Tabela nr 19. Poziom zatrudnienia (pracujący na obszarze LGD) – stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	**Ogółem**	**Kobiety**	**Mężczyźni**	**Pracujący na 1000 ludności**
Brzeszcze	4707	1672	3035	217
Chełmek	1836	886	950	141
Kęty	6660	3244	3416	194

Oświęcim	1962	945	1017	110
Wieprz	1017	530	487	84
Łącznie obszar LGD	**16182**	**7277**	**8905**	**746**

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Najwyższy poziom zatrudnienia występuje w gminie Kęty oraz w gminie Brzeszcze, co jest spowodowane występowaniem w tych gminach dużych zakładów produkcyjnych. Najniższy poziom zatrudnienia występuje w gminie Wieprz, co wynika z faktu, iż jest to gmina typowo rolnicza, gdzie nie ma większych zakładów produkcyjnych, a mieszkańcy zajmują się głównie pracą w swoich niewielkich gospodarstwach rolnych.

3.5 Działalność sektora społecznego

Mieszkańców obszaru LGD cechuje **duża aktywność i potencjał** drzemiący w społeczeństwie. W 5 gminach należących do LGD działa aż **214 zarejestrowanych organizacji pozarządowych: stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych, spółdzielni socjalnych** itp. skupiających sporą grupę ludzi. Dobra współpraca między samorządami a organizacjami społecznymi sprzyja podejmowaniu wspólnych inicjatyw, mających na celu poprawę jakości życia i atrakcyjności obszaru LGD. W stosunku do roku 2006 **nastąpił wzrost zarejestrowanych organizacji** aż o 49, co stanowi **przyrost o niemal 30% w stosunku do 2006!** Największy wzrost odnotowano w największych gminach obszaru LGD, tj. w Brzeszczach (+14) oraz Kętach (+12). Szczegółową analizę przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 20. Zarejestrowane organizacje pozarządowe – porównanie stanu w 2006 oraz 2013 roku

Jednostka terytorialna	**Ogółem**			**Spółdzielnie**			**Fundacje**			**Stowarzyszenia i organizacje społeczne**		
	2013	**2006**	**zmiana**	**2013**	**2006**	**zmiana**	**2013**	**2006**	**zmiana**	**2013**	**2006**	**zmiana**
Brzeszcze	53	39	+14	6	6	b/z	2	1	+1	45	32	+13
Chełmek	32	23	+9	5	5	b/z	1	0	+1	26	18	+8
Kęty	67	55	+12	14	15	-1	2	1	+1	51	39	+12
Oświęcim	41	33	+8	6	2	+4	2	2	b/z	33	29	+4
Wieprz	21	15	+6	2	3	-1	1	0	+1	18	12	+6
Łącznie obszar LGD	**214**	**165**	**+49**	**33**	**31**	**+2**	**8**	**4**	**+4**	**173**	**130**	**+43**

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS – Bank Danych Lokalnych

Organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej z obszaru LGD to organizacje najczęściej małe, funkcjonujące głównie z ograniczonych źródeł finansowania tj. składek członkowskich oraz dotacji samorządowych, które dodatkowo nie dysponują potencjałem infrastrukturalnym oraz zasobami ludzkimi, które pozwalałyby na szeroki zasięg działań dla społeczności lokalnej.

Tabela nr 21. Podział organizacji pozarządowych

zakres działalności	liczba organizacji
ludowe kluby sportowe	21
ochotnicze straże pożarne	31
dziedzictwo historyczne, kulturowe	7
edukacja, nauka	6
sport, rekreacja (oprócz LKS)	35
organizacje branżowe	6

Ź ródło: Opracowanie własne

Działalność organizacji pozarządowych uzupełniają organizacje nieposiadające osobowości prawnej, takie jak: koła gospodyń wiejskich, koła zainteresowań, zespoły śpiewacze, które mają różne cele i działają w różnych dziedzinach. Niemniej jednak ich aktywność i mnogość zadań jakie podejmują jest imponująca.

Tabela nr 22. Koła Gospodyń Wiejskich i Zespoły Śpiewacze funkcjonujące na obszarze LGD „Dolina Soły"

Jednostka terytorialna	działające organizacje nieformalne, w tym:	
	KGW	zespoły śpiewacze
Brzeszcze	5	8
Chełmek	3	3
Kęty	7	5
Oświęcim	13	8
Wieprz	6	7
Łącznie obszar LGD	34	31

Ź ródło: Opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych z lokalną społecznością, w których brali udział również przedstawiciele organizacji pozarządowych stwierdzono, iż kompleksowa pomoc oraz doradztwo świadczone przez LGD na rzecz sektora społecznego pozwoli na ich efektywny rozwój, wzrost wiedzy i umiejętności pozyskiwania i wykorzystywania środków unijnych. Organizacje pełnią kilka ważnych ról m.in. identyfikują problemy lokalne, świadczą usługi społeczności (w obszarach gdzie nie robi tego sektor biznesu czy administracji), mają duże znaczenie w kształtowaniu lokalnych polityk i są ważne z punktu widzenia JST i ich mieszkańców. Dlatego inwestowanie w rozwój NGO's jest niezmiernie istotne. Wsparcia oczekują również osoby fizyczne, które zainteresowane są rozpoczęciem działalności w sferze ekonomii społecznej, a nie mając odpowiedniej wiedzy i kwalifikacji boją się formalizowania grup nieformalnych.

3.6 Problemy społeczne obszaru

Zarówno wyniki badań ankietowych jak i również bezpośrednie opinie uczestników spotkań konsultacyjnych jednoznacznie wskazują, że do najważniejszych problemów mieszkańców obszaru LGD należą:

- Słabe zagospodarowanie miejsc pełniących funkcje społeczne – bardzo często w spotkaniach z grupami nieformalnymi pojawiają się głosy, że osoby te nie mają gdzie się spotykać, a jeżeli mogą liczyć na pomoc w użyczeniu pomieszczeń to są one niedostosowane do ich potrzeb. Ponadto wskazywano na słabe zagospodarowanie centrów wsi w ławki, trybuny, zadaszenia mające służyć ogółu społeczeństwa.
- Zły stan istniejącej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturowej – obecny stan boisk, centrów wsi, placów zabaw, które są ogólnodostępne jest w złym stanie i wymaga doposażenia oraz odrestaurowania.
- Niedostateczna baza agroturystyczna i hotelowa – duża ilość napływających turystów, zwłaszcza z uwagi na bliskość Państwowego Muzeum Auschwitz - Birkenau, powoduje wzrastający popyt na usługi noclegowe. Obecny stan jest niewystraczający.
- Brak środków na działanie organizacji pozarządowych – to duży problem, który dotyka prawie wszystkie organizacje pozarządowe, które opierają swoją działalność na składkach członkowskich. Na obszarze występuje niewystarczająca liczba miejsc, która świadczyłaby bezpłatne usługi dla takich organizacji jak: księgowość, porady prawne czy organizacyjne.
- Zły stan (a niejednokrotnie brak) infrastruktury komunikacyjnej na terenie LGD – w głównej mierze dotyczy infrastruktury gminnej, zwłaszcza w przypadku dróg dojazdowych do miejsc użyteczności publicznej. Na obszarze występuje również brak lub zły stan wiat przystankowych czy tablic informacyjnych przy drogach gminnych.
- Zanieczyszczone powietrze obszaru LGD – wiąże się bardzo często z niską świadomości mieszkańców obszaru

na temat szkodliwości palenia śmieci zwłaszcza w miesiącach zimowych i bardzo niskim stopniem wykorzystania OZE.
- Zagrożenie powodziowe, zwłaszcza ze strony rzeki Soły, która przepływa przez Gminę Brzeszcze, Kęty, Oświęcim.
- Niewystarczająca ochrona fauny – wiąże się w szczególności z brakiem kształtowania właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez działalność edukacyjna, informacyjną i promocyjną.
- Wysokie bezrobocie – zwłaszcza wśród grup defaworyzowanych (kobiety i osoby po 50 r. ż.)
- Mała atrakcyjność ofert pracy – większość ofert to prace sezonowe, niskie płace oferowane przez pracodawców, czy też wydłużony dzień pracy.
- Niedostosowana do potrzeb rynku pracy oferta szkolnictwa-mała oferta szkoleń nabywających kwalifikacje potwierdzonych zaświadczeniem o ukończeniu szkolenia.

Na obszarze LGD „Dolina Soły" występuję stosunkowo duże zapotrzebowanie na środki pomocy społecznej. Poniższa tabela przedstawia gospodarstwa domowe, które korzystają z pomocy społecznej oraz ilość osób z niej korzystających w podziale na gminy:

Tabela nr 23. Osoby objęte opieką społeczną - stan na 31.12.2013 r.

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	% udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców gminy
Brzeszcze	324	823	3,79%
Chełmek	300	611	4,69%
Kęty	408	1030	3,00%
Oświęcim	269	607	3,39%
Wieprz	241	778	6,45%
Łącznie obszar LGD	**1542**	**3849**	**3,89%**

Ź ródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Na terenie LGD opieką społeczną objęte są 1542 gospodarstwa domowe, a w nich 3849 osoby korzystających z pomocy społecznej. Stanowi to 3,89% liczby ludności objętej LSR. Najniższą wartość odnotowano w największej gminie LGD tj. Kęty – jedynie 3%, natomiast najwyższy w gminie Wieprz – 6,45% (najmniejsza gminy obszaru LGD).
Ogólna **wartość dla obszaru LGD „Dolina Soły" jest zdecydowanie niższa niż w powiecie oświęcimskim oraz wadowickim.** W pow. oświęcimskim liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wyniosła 8.694, czyli 5,6% ogółu mieszkańców. W wadowickim – 8.842, czyli także 5,6% mieszkańców. W tym samym okresie w województwie małopolskim z pomocy społecznej korzystało 243.530 osób, co stanowi 7% ogółu mieszkańców województwa[2] . **Wartość dla całego województwa małopolskiego jest niemal dwukrotnie wyższa niż na obszarze LGD.** Ponadto wg danych statystycznych za rok 2013 (źródło: stat.gov.pl) wskaźnik deprywacji materialnej w Polsce wyniósł 25,5%. Oznacza to, iż co czwarty Polak nie miał możności zaspokojenia swoich potrzeb w zakresie m.in. właściwego poziomu wyżywienia, mieszkania, wypoczynku i rekreacji.

Na podstawie danych Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej można określić, iż **najczęściej występującym powodem korzystania przez mieszkańców obszaru LSR z pomocy społecznej** zarówno w 2007, jak i 2013 roku **jest ubóstwo i bezrobocie.** Bardzo niepokojącym sygnałem jest fakt drastycznego wzrostu liczby świadczeń przyznanych przez wzgląd na **bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego** oraz **potrzeba ochrony macierzyństwa.** W 2006 wskaźnik dla podstawy „bezradność w sprawach opiekuńczych..." wyniósł 94, a w 2013 aż 233,87 (wzrost o 139,87). Natomiast w zakresie „potrzeba ochrony macierzyństwa" stanowił w 2006 1,21, natomiast w 2013 już 131,25 (wzrost o 130,04).

W zasadzie we wszystkich rodzinach objętych pomocą występuje skumulowanie różnorodnych dysfunkcji. Szczegółową analizę przedstawiono w poniższej tabeli:

[2] na podstawie raportu „Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2013", Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie 2014

Tabela nr 24. Charakterystyka zasiłków w ramach pomocy społecznej, wypłacanych mieszkańcom obszaru LGD – porównanie 2013 oraz 2007 roku

	Brzeszcze		Chełmek		Kęty		Oświęcim		Wieprz		Obszar LSR 2013	Obszar LSR 2007	Zmiana
	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007	2013	2007			
Alkoholizm	14,77	19	12,7	10	9,35	3	19,39	5	5,82	5	118,24	42	+76,42
Bezdomność	4,08	1	0	1	2,34	1	0,97	1	0,13	0	7,52	4	+3,52
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	63,99	28	31,59	11	40,19	35	50,57	15	47,53	5	**233,87**	94	**+139,87**
Bezrobocie	64,71	54	60,48	55	78,04	76	55,41	18	46,78	46	**305,42**	249	+56,42
Długotrwała lub ciężka choroba	53,78	38	19,21	17	51,22	33	41,2	27	13,65	11	178,97	126	+52,97
Narkomania	0,6	1	1,59	0	0,56	0	0	0	0	0	5,5	1	+4,5
Niepełnosprawność	30,37	28	34,76	43	34,58	34	35,86	24	27,31	28	162,88	157	+5,88
Potrzeba ochrony macierzyństwa	34,57	0,82	9,37	0,02	16,82	0,25	10,44	0,08	60,05	0,04	131,25	1,21	**+130,04**
Przemoc	6,72	6	1,75	4	5,23	0	24,07	2	0	0	37,77	12	+25,77
Sieroctwo	0,6	0	0	0	1,59	1	0	0	0,13	0	2,32	1	+1,32
Sytuacja kryzysowa	15,61	1	0	0	0	0	33,28	1	0	0	48,89	2	+46,89
Ubóstwo	71,79	68	68,41	73	85,33	87	58	36	62,83	56	**346,36**	320	+26,23
Wielodzietność	10,02	2	9,37	1	11,78	0	11,47	0	48,42	1	91,06	4	+87,06
Zdarzenie losowe	0,84	0	0,32	3	0,75	1	0,97	1	2,91	3	5,79	8	-2,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Obserwatorium Polityki Społecznej www.obserwator.rops.krakow.pl

Usługi z zakresu pomocy społecznej dla mieszkańców obszaru świadczą Ośrodki Pomocy Społecznej w Brzeszczach, Kętach, Chełmku, Grojcu (gmina Oświęcim) i Wieprzu. Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, a także wykazujące zaburzenia psychiczne kierowane są do środowiskowych domów samopomocy. Na obszarze LGD istnieją trzy tego typu placówki w Kętach (wraz z placówką w Brzeszczach), Chełmku i Wieprzu. ŚDS w Kętach posiada 30 miejsc, a placówka w Brzeszczach 10 miejsc. ŚDS w Chełmku ma 30 miejsc a GŚDS w Wieprzu – 25 miejsc. Ponadto w Bobrku funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej jako jednostka organizacyjna powiatu, który dysponuje 200 miejscami. Podstawowym celem DPS w Bobrku jest zapewnienie bezpiecznego i godnego życia osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w środowisku rodzinnym.

Inne jednostki pomocy i integracji społecznej:

- ✓ Dzienny Dom „Senior Wigor" w Kętach,
- ✓ Świetlica środowiskowa w Kętach,
- ✓ Świetlica środowiskowa w Chełmku,
- ✓ Środowiskowy Dom Samopomocy - Pobyt Dzienny A w Chełmku
- ✓ Świetlice środowiskowe w gminie Oświęcim: Babice, Broszkowice, Brzezinka, Dwory Drugie, Grojec, Osada Stawy

Grojeckie, Harmęże, Pławy, Poręba Wielka, Rajsko, Stawy Monowskie, Włosienica.

Biorąc pod uwagę m. in. postępujące starzenie się społeczeństwa konieczne jest zapewnienia różnorakich form opieki, aktywizacji i integracji dla seniorów. Ponadto na terenie LGD zbyt mało jest ośrodków rehabilitacyjnych, terapeutycznych dla osób niepełnosprawnych. Brakuje również centrum interwencji kryzysowej zapewniającego mieszkańcom bezpłatną pomocą psychologiczną, pedagogiczną czy prawną w sytuacjach kryzysowych oraz punktów poradnictwa**.**

3.7 Wewnętrzna spójność LGD

Położenie administracyjne

Obszar LGD „Dolina Soły" zlokalizowany jest w południowej części Polski, w zachodniej części województwa Małopolskiego, na granicy dwóch regionów: Śląska i Małopolski.

(rys. opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl)

LGD „Dolina Soły" należy do powiatu oświęcimskiego (4 gminy) oraz powiatu wadowickiego (1 gmina). Obszar LGD graniczy z powiatami: chrzanowskim, bielskim, pszczyńskim oraz bieruńsko - lędzińskim, a ponadto z gminami: Osiek, Polanka Wielka, Przeciszów i miastem Oświęcim z powiatu oświęcimskiego oraz gminami: Tomice, Wadowice, Andrychów z powiatu wadowickiego. Powierzchnia obszaru planowanego do objęcia LSR wynosi 299 km².

Obszary gmin tworzących LGD „Dolina Soły" przylegają do siebie oraz znajdują się w jednym obrysie. Można stwierdzić, że ich obszar jest spójny.

Na terenie LGD znajdują się 34 miejscowości, w tym 31 sołectw. Najwięcej sołectw -12 znajduje się w gminie Oświęcim, najmniej – 2 sołectwa ma gmina Chełmek.

Tabela nr 25. Obszar LGD - *stan na 31.12.2013 r.*

	LGD	Brzeszcze	Chełmek	Kęty	Oświęcim	Wieprz
Powierzchnia km ²	**299**	46	27	76	75	75
Liczba sołectw	**31**	5	2	6	12	6
Liczba miejscowości (sołectwa z miastami)	**34**	6	3	7	12	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Obszar LGD „Dolina Soły" obejmuje tereny zróżnicowane krajobrazowo. Północna część terenu (Gmina Chełmek) rozciąga się wzdłuż lewego brzegu Przemszy obejmując fragmenty Kotliny Chrzanowskiej. Środkowa część (Gmina Oświęcim oraz Gmina Brzeszcze) położona jest w Kotlinie Oświęcimskiej, w rozwidleniu rzek Wisły i Soły (ujście Soły do

Wisły znajduje się na styku Gminy Oświęcim i Chełmek). Południowa część obszaru LGD znajduje się w obrębie Pogórza Śląskiego – Gmina Kęty oraz Gmina Wieprz należą do Podgórza Wilamowickiego, obejmującego południowo - wschodnią cześć Kotliny Oświęcimskiej, ograniczoną od zachodu rzeką Sołą, a do wschodu Wieprzówką.

Zasoby wodne.
Cały obszar LGD „Dolina Soły" leży w dorzeczu górnej Wisły i odwadniany jest przez Sołę i Skawę (prawe dopływy Wisły) oraz Przemszę (lewy dopływ Wisły). Sieć cieków wodnych zarówno stałych jak i okresowych jest bardzo dobrze rozwinięta. Niektóre z nich mają charakter rowów melioracyjnych odwadniających podmokłe obszary w dolinie Wisły oraz stawy i małe zbiorniki wodne. Rzeki regionu zalicza się do rzek o reżimie wyrównawczym, z wezbraniem wiosennym (roztopowym) i letnim (opadowym).

Wisła - najdłuższa rzeka Polski (długości ok. 1047 km). Źródła rzeki znajdują się w południowej Polsce, na wysokości 1107 m n.p.m., na zachodnim stoku Baraniej Góry w Beskidzie Śląskim. Górny odcinek Wisły aż do ujścia Przemszy (Sołectwo Gorzów, Gmina Chełmek) nie jest żeglowny i nosi nazwę tzw. Małej Wisły**.** Podział biegu rzeki Wisły wyodrębnia3 etapy: Bieg górny - od źródeł po Zawichost (poniżej ujścia Sanu do Wisły); Bieg środkowy - od Zawichostu po ujście Narwi do Wisły oraz bieg dolny - od ujścia Narwi do Wisły po ujście. Obszar LGD „Dolina Soły" położony jest w Biegu Górnym Wisły.Wisła przepływa przez różne obszary chronione, wiele z nich znajduje się w jej dolinie, np. obszar Natura 2000. Bezpośrednio obejmujące Wisłę obszary chronione to m.in. obszary specjalnej ochrony ptaków. Na obszarze LGD „Dolina Soły" mieszczą się 2 z nich: Stawy w Brzeszczach PLB120009 oraz Dolina Dolnej Skawy PLB120005 (Rezerwat przyrody Żaki).

Soła – rzeka w południowej Polsce, stanowi pierwszy duży prawobrzeżny dopływ Wisły. Długość wynosi 88,9 km, a powierzchnia dorzecza 1,4 tys. km². Rzeka zaczyna się jako połączenie kilku potoków górskich Beskidu Żywieckiego, natomiast kończy swój bieg w Oświęcimiu. Rzeka Soła bezpośrednio przepływa przez trzy gminy obszaru planowanego do objęcia LSR (Kęty, Brzeszcze oraz Oświęcim), natomiast jej dorzecze obejmuje niemal cały obszar LGD. Na rzece Sole występują obszary chronione Natura 2000. W granicach LGD są to: obszar Dolna Soła PLH120083 oraz Dolina Dolnej Soły PLB120004.

Przemsza – rzeka w południowej Polsce, lewy dopływ górnej Wisły. Przemsza rozpoczyna swój bieg na Wyżynie Krakowsko - Częstochowskiej (jako źródło Czarna Przemsza), natomiast do Wisły wpada w Gorzowie (sołectwo Gminy Chełmek). U ujścia Przemszy do Wisły w Gorzowie rozpoczyna się żeglowna część Drogi Wodnej Górnej Wisły – tzw. punkt „0".

Wieprzówka – rzeka rozpoczynająca swój bieg w Gminie Andrychów, natomiast do rzeki Skawy (prawy dopływ Wisły) wpada w miejscowości Grodzisko (Gmina Zator). Jej długość wynosi około 28 km, z czego większość znajduje się na obszarze LGD „Dolina Soły" (Gmina Wieprz – sołectwa Wieprz, Gierałtowice, Przybradz). W 2013 roku Wieprzówka wygrała w organizowanym przez Klub Gaja konkursie i otrzymała tytuł Rzeki Roku 2013.

Na obszarze LGD znajdują się liczne stawy rybne i zbiorniki wodne, stanowiące pozostałość intensywnej eksploatacji kruszywa w dolinie rzek, w szczególności Wisły i Soły. Są to głównie duże zespoły stawów wodnych, posiadające często wielowiekową tradycję hodowli ryb. Największe z nich to stawy Adolfińskie, Grojeckie i Małeckie w dolinie Soły oraz stawy Granicznik, Lekacz, Oszust i Bagiennik w dolinie Wisły.

Sieć komunikacyjna

Na obszarze LGD „Dolina Soły" znajdują się ważne węzły komunikacyjne. Obszar ten stanowi miejsce przecięcia się szlaków prowadzących do Krakowa ok. 70 km, Bielska-Białej 20 km, Katowic 40 km, granicy z Czechami i Słowacją 55 km. Obszar LGD to również ważny węzeł kolejowy prowadzący do: Czechowic-Dziedzic, Katowic, Krakowa, Trzebini, Wiednia, Żyliny**.**

Najważniejsze drogi na obszarze LGD:
Droga krajowa nr 44 (DK44) przebiega przez województwo śląskie oraz małopolskie. Jest jedną z czterech dróg, obok A4, DK79, DK94, łączących Górny Śląsk z Krakowem, a także najbardziej wysuniętą na południe spośród wymienionych. Omija aglomerację katowicką od strony południowej, łącząc na jej terenie Gliwice z Tychami, Bieruniem, Oświęcimiem i Krakowem. Odgrywa szczególnie ważną rolę dla miast leżących w zachodniej Małopolsce oraz dla Tychów, ponieważ dowozi ich mieszkańców do dwóch głównych ośrodków, w których mogą znaleźć pracę.

Droga krajowa nr 52 (DK52) o długości ok. 74 km leży na obszarze województw śląskiego i małopolskiego. Trasa ta łączy Bielsko-Białą z Głogoczowem.

Droga wojewódzka nr 933 (DW933) łączy Chrzanów z Rzuchowem i dalej poprzez DW935z Raciborzem. Droga ta jest jedną z najważniejszych i najbardziej ruchliwych dróg wojewódzkich na południu kraju gdyż pośrednio łączy Górny Śląsk oraz Beskidy z Dolnym Śląskiem. Umożliwia też dojazd ze sporej części Śląska do przejścia granicznego Chałupki - Bogumin.

Droga wojewódzka nr 948 (DW948) o długości 40 km łączy Oświęcim z Żywcem i jest położona w województwie małopolskim oraz województwie śląskim.
Droga wojewódzka nr 780 (DW780) - droga wojewódzka o długości 57 km łącząca Krakówz Chełmem Śląskim, położona w województwie małopolskim oraz województwie śląskim.
Droga wojewódzka nr 781 (DW781) łączy Chrzanów przez Wieprz z Łękawicą.

Z przeprowadzonych badań wskazanych w raporcie z 2015 r. pn. "Ewaluacja wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju oraz potencjału funkcjonowania LGD "Dolina Soły" wynika, że zgłaszana jest ze strony mieszkańców potrzeba pozyskania środków z przeznaczeniem na projekty lokalnych inwestycji związanych z infrastrukturą drogową. Na spotkaniu z mieszkańcami obszaru LGD "Dolina Soły" w Brzeszczach we wrześniu 2015 r. dotyczącym konsultacji społecznych wskazano jako słabe strony obszaru zły stan infrastruktury komunikacyjnej na terenie LGD, a nawet pojawiały się głosy wskazujące miejsca gdzie ta infrastruktura nie istnieje.

3.8. Dziedzictwo kulturowe

Zabytki.
Na terenie LGD „Dolina Soły" znajduje się wiele obiektów dziedzictwa kulturowego, które świadczą o bogatej przeszłości obszaru, a jednocześnie stanowią potencjał rozwoju turystycznego tego obszaru. Niestety część obiektów wymaga prac konserwatorskich i renowacyjnych, a także uregulowania stosunków własnościowych.
Najsłynniejszym zabytkiem obszaru LGD jest, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO , Państwowe Muzeum Auschwitz – Birkenau. Lista Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO jest rejestrem najcenniejszych obiektów na świecie. Została utworzona, aby chronić światową spuściznę kulturalną i naturalną. Na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO znajduje się 13 miejsc w Polsce. Jednym z nich jest Państwowe Muzeum Auschwitz - Birkenau, w latach 1940-45 Niemiecki Nazistowski Obóz Koncentracyjny I Zagłady (wpisany na listę UNESCO w 1979 roku). Na terenie LGD „Dolina Soły" zlokalizowana jest część Muzeum - Brzezinka. KL Birkenau Brzezinka była przede wszystkim obozem śmierci – największym nazistowskim obozem zagłady. W czasie II wojny światowej hitlerowcy wymordowali tu setki tysięcy Żydów, Polaków, Romów i Rosjan. Łączną liczbę ofiar oszacowano na ponad milion. Przez Gminę Brzeszcze prowadził „marsz śmierci", którym w styczniu 1945 roku naziści ewakuowali ponad 56 tysięcy więźniów KL Auschwitz. Na cmentarzu w Brzeszczach istnieje pomnik poświęcony ofiarom marszu. Miejsce to jest odwiedzane przez liczne wycieczki, głównie młodzieży szkolnej, w tym także z zagranicy.
Na obszarze LGD istnieją także mniej znane miejsca pamięci i martyrologii – m.in. filie / podobozy KL Auschwitz-Birkenau (Jawiszowice, Brzeszcze Budy/Bór, Monowice), Pomnik Ofiar Faszyzmy w Chełmku – Paprotnikach (Gmina Chełmek), Pomniki Oddziału AK „Sosienki" w Bielanach (Gmina Kęty).[3]

Na terenie LGD „Dolina Soły" znajduje się 5 obiektów wpisanych na listę Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej: kościół pw. św. Bartłomieja w Porębie Wielkiej, kościół pw. św. Marcina w Jawiszowicach, kościół pw. św. Wawrzyńca w Grojcu oraz zabytkowy spichlerz w Bobrku[4], kościół św. Szymona i Judy Tadeusza Apostołów w Nidku. Szlak Architektury Drewnianej powstał w 2001 roku z inicjatywy Województwa Małopolskiego. W Małopolsce wpisanych zostało na jego listę ponad 250 obiektów – wszystkie są oznakowane tablicami, a dojazd do nich znakami drogowymi.[5]

Obszar LGD charakteryzuje się licznymi obiektami parkowo – pałacowymi: m. in. Rajsko, Grojec, Poręba Wielka (gmina Oświęcim) Bulowice (Gmina Kęty) oraz zespołami dworsko – parkowymi : Bielany, Malec, Witkowice, Nowa Wieś, Łęki, (gmina Kęty) Nidek, Gierałtowiczki, Przybradz (gmina Wieprz).
Zabytkowe obiekty sakralne, dwory i zespoły parkowo - pałacowe są niestety bardzo zaniedbane i konieczne jest podjęcie działań mających na celu ich renowację i utrzymanie w jak najlepszym stanie.

[3] http://www.dolinasoly.eu/dolina-soly-rzeka-mozliwosci-przewodnik/miejsca-pamieci-martyrologia,755
[4] http://www.dolinasoly.eu/dolina-soly-rzeka-mozliwosci-przewodnik/szlak-architektury-drewnianej,758
[5] http://www.drewniana.malopolska.pl/

Na obszarze LGD istnieją kościoły, klasztory i sanktuaria, posiadające bogaty potencjał w zakresie turystyki sakralnej.[6] Ponadto teren LGD usiany jest licznymi kapliczkami przydrożnymi, z których wiele wpisanych jest do rejestru zabytków i dzięki podejmowanym pracom konserwatorskim ich stan z roku na rok się poprawia.

Fot. Tomasz Mrowiec – Klasztor OO. Franciszkanów Reformatów w Kętach

Wartym podkreślenia jest istnienie na terenie LGD „Dolina Soły" charakterystycznych zabudowań przemysłowych oraz klasycznych już niemal układów urbanistycznych. Należą do nich zabudowania kolonii pracowniczych powstałych na początku XX wieku w Brzeszczach, jako osiedla mieszkaniowe dla przyszłych pracowników kopalni. Na terenie Starej i Nowej Kolonii oraz Kolonii Urzędnicza w 2010 roku organizowane były Małopolskie Dni Dziedzictwa[7].
W latach 30. XX wieku w Chełmku powstała fabryka Bata oraz kolonia robotnicza, która charakteryzowała się modernistyczną architekturą, nowymi technologiami i nowoczesnym sposobem zarządzania, w tym także przestrzenią i układem urbanistycznym. W 2015 roku Małopolskie Dni Dziedzictwa przybliżyły zabytki Chełmka szerszemu gronu zwiedzających.[8]

Fotografia Paweł Waligóra – Fabryka Baty w Chełmku

6 http://www.dolinasoly.eu/dolina-soly-rzeka-mozliwosci-przewodnik/koscioly-klasztory-kapliczki,754
7 http://dnidziedzictwa.pl/osiedle-domow-gorniczych-%E2%80%93-stara-kolonia-w-brzeszczach/
8 http://dnidziedzictwa.pl/newsy/dni-dziedzictwa-2015-kolonia-robotnicza-i-fabryka-bata-w-chelmku/

Instytucje kultury.
Edukację kulturalną i animację środowiska lokalnego prowadzą przede wszystkim gminne instytucje kultury. Zajmują się one integracją lokalnych społeczności, organizacją imprez, spotkań, warsztatów, zajęć rozwijających duchowo, intelektualnie i fizycznie. Wykaz instytucji kultury działających na obszarze objętym strategią przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 26. Instytucje kultury na terenie LGD „Dolina Soły"

Gmina/ instytucja	Brzeszcze	Chełmek	Kęty	Oświęcim	Wieprz
instytucje kultury-dom/ośrodek kultury	Ośrodek Kultury w Brzeszczach	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chełmku	Dom Kultury w Kętach	Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Gminie Oświęcim	Gminny Ośrodek Kultury w Wieprzu
	www.ok.brzeszcze.pl	www.moksir.chelmek.pl	www.domkultury.kety.pl	www.oksir.oswiecim-gmina.pl	www.wieprz.naszgok.pl
instytucje kultury-domy ludowe, świetlice wiejskie	Domy Ludowe w : Brzeszczach-Borze, Skidziniu, Wilczkowicach; świetlice w: Jawiszowicach, Brzeszczach, na Zasolu	Wiejskie Domy Kultury w: Chełmku, Gorzowie i Bobrku	Domy ludowe w 6 sołectwach	Domy ludowe w 13 sołectwach	Wiejskie Domy Kultury w: Frydrychowicach, Gierałtowiczkach, Przybradzu, Nidku
instytucje kultury-biblioteki i ich filie	Biblioteka Główna w OK Brzeszcze oraz siedem filii – jednej miejskiej i sześciu sołeckich (w każdym sołectwie)	Biblioteka w Chełmku wraz z filią oraz filie w sołectwach (Gorzów, Bobrek)	Gminna Biblioteka w Kętach oraz 4 filie w Kęty-Podlesie, Bielany, Łęki, Nowa Wieś	Gminna Bibliotek Publiczna w Grojcu oraz filie w Babicach, Brzezince, Porębie Wielkiej, Rajsku i Włosienicy.	Gminna Biblioteka w Wieprzu oraz 3 filie w Frydrychowicach, Gierałtowicach i Nidku.

Źródło: opracowanie własne

Działalność kulturalna w poszczególnych sołectwach skupia się w 16 świetlicach wiejskich. Dużym problemem jest to, że nie w każdym sołectwie mieszkańcy mają dostęp do świetlic lub domów ludowych. Z kolei w funkcjonujących świetlicach brakuje odpowiedniego wyposażenia (brak sprzętu audio i nagłaśniającego, sprzętu komputerowego), dzięki któremu mogłyby rozwijać swoją działalność, prowadzić różnorakie zajęcia, kursy i warsztaty dla mieszkańców. Brak także środków finansowych na organizację zajęć w świetlicach wiejskich.

Na obszarze LGD działa Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach.[9] Misją Muzeum jest dbanie o zachowanie dziedzictwa kulturowego. Muzeum w Kętach gromadzi świadectwa przeszłości z Kęt i okolicy, w tym udostępnia i upowszechnia dobra kultury w zakresie: historii, archeologii, etnografii, sztuki, techniki i przyrody, prowadzi badania naukowe i działalność oświatową.
Ponadto na terenie LDG „Dolina Soły" działają izby pamięci i izby regionalne, które promują i upowszechniają wiedzę i dorobek w zakresie dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru: Izba Tradycji Rybactwa w Grojcu (gmina Oświęcim), izba regionalna „Kącik u Krystyny"[10], „Muzeum Świni" w Wieprzu[11].
Wartym podkreślenia jest istnienie na terenie LGD Ekomuzem „Gościnna Kraina", którego koordynatorem jest członek LGD „Dolina Soły"– Stowarzyszenie LGR „Dorzecze Soły i Wieprzówki"[12]. Ekomuzeum to sieć atrakcji w terenie

[9] http://muzeum.kety.pl/
[10] http://www.dolinasoly.eu/galeria/izba-regionalna-kacik-regionalny-u-krystyny,744
[11] http://www.sepiafotovideo.pl/muzeumswini/
[12] http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/site/about

prezentujących „żywe" dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe – pozwala w wyjątkowy sposób zobaczyć, poznać i doświadczyć różnych wartości regionu.

Lokalna twórczość.
Istotny wpływ na zachowanie i kultywowanie dziedzictwa kulturowego mają mieszkający i tworzący na terenie LGD lokalni artyści i twórcy ludowi. Prowadzą oni działalność indywidualną, domową lub skupieni są w grupach nieformalnych, organizujących pasjonatów rękodzieła z różnych dziedzin. Do powyższych zaliczyć można grupę „Babskie Fanaberie" (Brzeszcze), „Babski Salonik" (Gorzów, Gmina Chełmek). Ich dzieła można podziwiać, a także kupić podczas lokalnych uroczystości, festynów i jarmarków. Od początku działalności LGD „Dolina Soły" wspiera rękodzielników, przyczyniając się do upowszechniania wiedzy o lokalnym dziedzictwie kulturowym oraz umożliwiając mieszkańcom i turystom kontakt z twórcami. LGD jest organizatorem Festiwalu „Wieś Pełna Skarbów", w ramach którego odbywają się warsztaty i pokazy rękodzieła, jarmarki i kiermasze, pokazy i występy folklorystyczne. Podczas pięciu edycji Festiwalu (2010-2014) udział w nim wzięło blisko 3 tysiące uczestników.

Produkty lokalne.
Na obszarze objętym Strategią nie ma wyraźnie zidentyfikowanych i powszechnie znanych produktów lokalnych, utożsamianych z LGD. Niemniej jednak nie oznacza to, iż nie istnieją tutaj doceniane na rynku międzyregionalnym i ogólnokrajowym wyroby spożywcze lokalnych producentów, bazujące na produktach pochodzenia lokalnego. Wielu producentów otrzymało nagrody i wyróżnienia na konkursach: m. in. P.P.H.U **„Wyrobek"** s. c. Ryszard Wyrobek, Agnieszka Łukowicz (Brzeszcze) **z branży wędliniarsko- garmażeryjnej**, kilkukrotnie nagradzana w ramach konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów"[13] ; **Piekarnia Antonii Piskorek** (Nowa Wieś, Kęty) – producent **chleba na naturalnym zakwasie oraz wielokrotnie nagradzanego „Żuru od Piskorka**"[14]; Spółdzielnia Mleczarska w Wieprzu – producent nagradzanego podczas Małopolskiego Festiwalu Smaku **„Masła Ekstra" oraz twarogu półtłustego**.[15]
Próby pielęgnowania lokalnej tradycji kulinarnej podjęła LGD „Dolina Soły" organizując warsztaty kulinarne oraz publikując książkę **„Przysmaki z Doliny Soły"[16],** w której zwarte zostały przepisy i receptury udostępnione przez KWG. Książka cieszy się dużym zainteresowaniem zarówno mieszkańców, odkrywających na nowo zapomniane potrawy, jak i turystów poznających nowe, często nieznanie poza obszarem Małopolski, potrawy- np. prażone. Od powstania w 2011 roku książka „Przysmaki..." (wydana w 2 częściach) rozeszła się w nakładzie ponad 4 tysięcy egzemplarzy. Podobną inicjatywą wykazało się Stowarzyszenia „Nadzieja" w Wieprzu (członek LGD „Dolina Soły"). W 2015 roku Stowarzyszenie opracowało i wydał książkę **„Wieprz i ryba ze smakiem",** w której promowane są potrawy z lokalnej wieprzowiny oraz ryb, w tym pochodzących z okolicznych stawów. [17]
Pomimo istnienia licznych małych producentów ryb, wciąż brak jest mocnej promocji tej branży, co przekłada się na brak jednej mocnej marki, charakterystycznej dla tego obszaru.

Zidentyfikowane zasoby, w tym zabytki, charakterystyczne układy urbanistyczne, a także postacie znanych osób związanych z terenem LGD, umożliwiają podjęcie działań zmierzających do wypromowania obszaru LGD „Dolina Soły", jako terenu z ciekawą historią, bogatego w liczne zabytki oraz oferującego mnogość produktów naturalnych, wytwarzanych przez lokalnych producentów. Jak wykazały konsultacje z mieszkańcami, dotychczas podejmowane działania z zakresu promocji i upowszechniania wiedzy o obszarze LGD są niewystarczające- zbyt rozproszone, organizowane okazjonalnie, bez wspólnej, długofalowej strategii, co niestety przekłada się na słabą rozpoznawalność terenu i marek dla niego charakterystycznych.

3.9 Walory przyrodnicze i obszary chronione, w tym Natura 2000

Wg danych GUS za 2013 rok (raport „Stan i ochrona środowiska w województwie małopolskim w 2013 r.') obszary prawnie chronione w województwie małopolskim według stanu w dniu 31 XII 2013 r. zajmowały łącznie 790,8 tys. ha, co stanowiło 52,1% powierzchni ogólnej województwa i 7,8% powierzchni chronionej w Polsce. Na obszarze LGD tereny objęte pewnymi formami ochrony przyrody wynoszą 14,18228 tys. ha, co stanowi ok. 47,43% powierzchni LGD, czyli nieco poniżej procentowego udziału powierzchni chronionej województwa małopolskiego w jego ogólnej powierzchni.
(14182,28 ha chronionego/ 29900 ha pow. LGD = 0,4743).

[13] http://www.wyrobekbrzeszcze.pl/wydarzenia/nasze-kulinarne-dziedzictwo-smaki-regionow-18
[14] http://www.zurodpiskorka.pl/
[15] http://www.smwieprz.pl/wyroznienia.html
[16] http://www.dolinasoly.eu/przysmaki-z-doliny-soly,373
[17] http://www.nadzieja.wieprz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=114

Prawne formy ochrony przyrody na terenie LGD:
- Rezerwat Żaki to rezerwat leśny o łącznej powierzchni 17,52 ha, (z czego 11,8 ha jest na terenie LGD) zlokalizowany jest na terenie gminy wiejskiej Oświęcim. Przedmiotem ochrony jest starodrzew lipowy i zespół grądowy.
- Dolina Dolnej Skawy" (Sieć Natura 2000) to chroniony obszar o powierzchni 7 081,7 ha obejmujący największe kompleksy stawów na Ziemi Oświęcimsko – Zatorskiej. Prowadzona jest tu intensywna hodowla ryb, wiele zbiorników jest mocno zarośniętych roślinnością wodną. Występuje tutaj, co najmniej 17 gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej, dla których wyznacza się ostoje sieci Natura 2000 oraz 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
- Dolina Dolnej Soły" (Sieć Natura 2000) to chroniony obszar o powierzchni 4 023,6 ha, który obejmuje stawy hodowlane, fragment doliny Soły oraz żwirownię użytkowaną w celach rekreacyjnych.
- „Stawy w Brzeszczach" (Sieć Natura 2000) to obszar o powierzchni 3065.9 ha obejmujący kompleksy stawów hodowlanych w dolinie górnej Wisły, położone po obu stronach rzeki. Wisła ma tutaj naturalny charakter, meandruje i w jej dolinie znajduje się sporo niewielkich starorzeczy.

Fot. Magdalena Zają c – Stawy Nazieleńce w Brzeszczach

Liczne, atrakcyjne obszary przyrodnicze na terenie objętym Strategią, to nie tylko obszary prawnie chronione. Ciekawą formą ścieżki przyrodniczo-poznawczej jest Park Lipowy w Kętach, w którym na 25 tablicach opisano historię utworzenia parku, scharakteryzowano zgromadzone w nim lipy oraz przybliżono zagadnienia z dziedziny pszczelarstwa.

3.10 Turystyka

Szlaki turystyczne.
Walory przyrodnicze i krajobrazowe powodują, że obszar LGD „Dolina Soły" jest wyjątkowy z punktu widzenia możliwości uprawiania turystyki i aktywnego wypoczynku. Teren ten zachęca turystów szlakami rowerowymi i questami oraz silnie rozwiniętą rekreacją konną czy wędkarską .

Tabela nr 27. Opis szlaków/obiektów turystycznych

forma turystyki	opis szlaków/obiektów
szlaki rowerowe	Wiślana Trasa Rowerowa *(odcinek przebiegający przez teren LGD jest obecnie w fazie budowy)* Międzynarodowy Szlak Rowerowy Greenways Kraków-Morawy-Wiedeń http://www.greenways.by/index.php?content&id=67&lang=pl wycieczkowy szlak rowerowy „Aktywne Strefy" http://www.aktywnestrefy.pl/szlak-aktywnych/ pętla rowerowa Oświęcim-Nidek

	http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/59-ekomuzeumdolinasoly-petla-rowerowa-oswiecim-nidek-oswiecim
questy	„Z Kantym po Kętach" - quest pieszy http://www.dolinasoly.eu/questy/z-kantym-po-ketach,667 „Grojec wehikułem czaseu"- quest rowerowy http://www.dolinasoly.eu/questy/grojec-wehikulem-czasu,681
turystyka konna	Stadnina koni „Karino" (Brzeszcze) http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/32-ekomuzeumdolinasoly-stadnina-koni-karino Stajnia w Babicach (Oświecim) http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/6-ekomuzeumdolinasoly-stajnia-w-babicach Stadnina, hotel dla koni „Rancho na Widoku" (Kęty) http://www.ranczonawidoku.pl/ Ośrodek Hipoterapeutyczno-Rehabilitacyjno-Jeździecki IKARION w Bobrku http://ikarion.pl/
wędkarstwo	Łowisko Towarzystwa Wędkarskiego „SAZAN" (Wilczkowice, Brzeszcze) http://twsazan.brzeszcze.pl/ Łowisko Koła PZW Kęty „Dyrczoniówka" (Bielany, Kęty) http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/37-ekomuzeumdolinasoly-lowisko-kola-pzw-kety-dyrczoniowka Łowisko „Rajsko" PZW „Koło Wędkarskie Oświęcim-Miasto" http://www.pzw.org.pl/oswiecim/ http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/35-ekomuzeumdolinasoly-lowisko-rajsko-pzw-kolo-wedkarskie-oswiecim-miasto Łowisko na Owczarni (Nowa Wieś, Kęty) http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/33-ekomuzeumdolinasoly-lowisko-na-owczarni

Infrastruktura obsługi ruchu turystycznego.
Tym, co przyciąga turystów, są nie tylko walory przyrodnicze i historyczne, ale również odpowiednio zorganizowana i rozbudowana infrastruktura związana z obsługą ruchu turystycznego. W każdej gminie wchodzącej w skład LGD znajdują się różnorakie obiekty noclegowe (m.in. hotele, pensjonaty, miejsca noclegowe lub gospodarstwa agroturystyczne) i gastronomiczne. Niemniej ich liczba wciąż nie jest zbyt wielka, a tym samym ograniczone są możliwości zatrzymania na dłużej turystów odwiedzających obszar LGD.

Tabela nr 28. Zaplecze turystyczne na obszarze LGD

Gmina	Opis
Brzeszcze	obiekty noclegowe: Pensjonat „Dworek Galicyjski" (Skidziń) , Babel (Brzeszcze) obiekty gastronomiczne: pizzeria „Nice Time", pizzeria/restauracja „Smakosfera", pizzeria/restauracja „Bistro Bilard"
Chełmek	obiekty noclegowe: zajazd „Józstach" obiekty gastronomiczne: restauracja „Ciżemka", restauracja „Józstach"
Kęty	obiekty noclegowe: Hotel Relax (***), Hotel Piwnica Rycerska (***), Pensjonat „Przystań nad Sołą" (Bielany), obiekty gastronomiczne: restauracja „Piwnica Rycerska", restauracja „Malinowy Las", Karczma „Młynówka", restauracja/kawiarnia „Sweet Garden", pizzeria „Wikilinowy Raj", pizzeria „Roma", pizzeria „Indiana"
Oświęcim	obiekty noclegowe: pensjonat "Old Tree Villa" (Broszkowice), Dom Noclegowy „Rajsko", „Noclegi Pod Orzechem" (Rajsko), Pokoje Gościnne "U Janka" (Babice), Pokoje Gościnne „Kalina" (Babice), Noclegi „U Daniela" (Brzezinka), noclegi „Quest Room"

	(Brzezinka), agroturystyka „Dom ze Smakiem" (Grojec), „Agroturystyka Grojec", obiekty gastronomiczne: restauracja „Casablanca", pizzeria Mama Mia (Grojec), restauracja "Zajazd Artur" (Broszkowice), karczma „Zaborzanka"
Wieprz	obiekty noclegowe: gospodarstwo ekologiczne „Brzozowy Gaj" (Wieprz), Gospodarstwo Agroturystyczne „Cichy Zakątek" (Frydrychowice) obiekty gastronomiczne: Restauracja „Strefa" (Wieprz), Bar „Małpi Gaj" (Wieprz), Zajazd „Jamajka" (Wieprz), Zajazd „Natali" (Wieprz), Bar – Kawiarnia Przybradz, Bar – Kawiarnia Gierałtowiczki, Pijalnia Piwa Gierałtowiczki, Bar – Kawiarnia Frydrychowice

O liczbie turystów odwiedzających ten region i poziomie wykorzystania istniejącego zaplecza noclegowego może świadczyć wysokość wskaźnika Schneidera. Jest to wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wyrażony liczbą turystów korzystających z noclegów przypadającą na 100 mieszkańców. W powiecie oświęcimskim w 2013 r. wyniósł on odpowiednio 246 osób, natomiast w powiecie wadowickim już 510 osób.[18]
Dostępne dane statystyczne dotyczą jedynie noclegów oferowanych przez hotele, stąd też na obszarze LGD dotyczą jedynie noclegów udzielonych w gminie Kęty, gdzie w 2013 roku udzielono 8.468 noclegów, co oznacza wskaźnik Schneidera na poziomie 24. (8468 / 34342 mieszkańców = 0,2465 na 1 mieszkańca X 100 = 24,54/100 mieszkańców)
Dostępne dane statystycznie niestety nie odzwierciedlają rzeczywistej intensywności ruchu turystycznego, gdyż nie odnoszą się do pensjonatów, pokoi noclegowych i gospodarstw agroturystycznych. Niemniej- jak wynika z powyższego zestawienia - na obszarze objętym strategią działa ich wciąż niewiele, choć jakość ich usług jest na poziomie zadowalającym, o czym świadczą najlepiej powracający turyści oraz względnie pełne obłożenie miejsc noclegowych.
Turystyka, stanowiąca nieodłączny element gospodarczego rozwoju obszaru LGD ma problemy ze sprostaniem konkurencji zarówno ze strony regionów sąsiednich, jak i ze względu m. in. na braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej oraz niewystarczającą ilość bazy hotelowo-noclegowej.

ROZDZIAŁ IV. Analiza SWOT.

Analiza SWOT jest narzędziem, które – bazując na diagnozie obszaru LSR - pozwoliło na rozpoznanie słabych i mocnych stron, traktowanych jako cechy wewnętrzne obszaru oraz określenie zagrożeń i dostrzeżenie szans gmin obszaru LGD, pojmowanych jako cechy zewnętrzne. W ten sposób możliwe było określenie pola działania i zidentyfikowanie najważniejszych dla badanego obszaru LGD problemów oraz wskazanie możliwości ich rozwiązania.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia analizy SWOT była diagnoza obszaru LGD „Dolina Soły". Prace nad samą analizą prowadzone były również w oparciu o dokumenty strategiczne dla obszaru LGD, dane statystyczne, m. in. z GUS, w tym specyficznych opracowań przygotowanych dla obszaru Doliny Soły m. in. „*Przekrojowe badanie sektora rybackiego gmin: Oświęcim, Brzeszcze, Kęty, Wieprz – za sezon hodowlany 2014*". **W analizie SWOT uwzględniono także rekomendacje, uwagi i opinie lokalnej społeczności i lokalnych aktorów** dzięki zastosowaniu różnych metod partycypacyjnych, przy zaangażowaniu przedstawicieli sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego oraz mieszkańców. Metodę partycypacji zastosowano w szczególności podczas spotkań w każdej z gmin 9 września 2015 r. oraz 3,4,5,6 listopada 2015r. Przeprowadzono również wywiad grupowy, standaryzowany, zogniskowany oraz profesjonalnie moderowany wg scenariusza i dotyczący. m. in. diagnozy stanu obecnego LGD i analizy SWOT. Po tym etapie partycypacji na stronie internetowej LGD „Dolina Soły" opublikowano pierwszą wersję analizy SWOT. Następnie za pomocą kwestionariusza ankietowego (pytania otwarte) zbierano do niej uwagi, które można było dostarczać do biura LGD osobiście bądź przesyłać elektronicznie. Po przeanalizowaniu wszystkich zgłoszonych uwag uzupełniony materiał konsultowany był ponownie podczas spotkań konsultacyjnych. Wyłoniły się, wówczas takie kwestie jak możliwości dywersyfikacji działalności rybackiej czy pozytywne aspekty turystyki w gospodarce lokalnej. Zaznaczyć należy, iż konsultacje prowadzono przez cały okres przygotowywania LSR. Wszystkie powyższe działania kierowane były do możliwie najszerszego kręgu mieszkańców obszaru LGD, w tym dla wszystkich sektorów gospodarki oraz wszystkich grup defaworyzowanych.

Podczas badań związanych z opracowywaniem LSR brano pod uwagę najważniejsze, z rozpoznanych przez społeczność lokalną obszaru LGD, potrzeby, problemy, bariery oraz propozycje ich rozwiązań.
W ten sposób powstała analiza SWOT w ostatecznym kształcie, która stała się materiałem wyjściowym do sformułowania misji, głównych kierunków rozwoju regionu, celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz określenia przedsięwzięć mających

[18] http://krakow.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/sport-turystyka/turystyka-w-wojewodztwie-malopolskim-w-2013-r-,3,16.html

doprowadzić do ich osiągnięcia. Położono przy tym szczególny nacisk na minimalizację zagrożeń, ograniczenie słabych stron, a za to jak najpełniejsze wykorzystanie szans i atutów analizowanego obszaru LGD.

Tabela nr 29. Wypracowana wspólnie analiza SWOT zawierająca odniesienia do diagnozy.

Lp.	*(S)Mocne strony*	*Odniesienie do diagnozy*	*Lp.*	*(W) Słabe strony*	*Odniesienie do diagnozy*
S.1	Korzystne położenie, bliskość dużych miast i aglomeracji miejskich (Bielsko-Biała, Kraków, aglomeracja śląska) oraz autostrady A4	rozdział 7 diagnozy	W.1	Zły stan lub brak infrastruktury komunikacyjnej na terenie LGD	rozdział 7 diagnozy
S.2	Wysoka jakość bazy agroturystycznej i hotelowej	Rozdział 10 diagnozy	W.2	Niedostateczna promocja obszaru	rozdział 1 diagnozy
S.3	Duża liczba małych gospodarstw rolnych	rozdział 3 diagnozy	W.3	Niezagospodarowane akweny wodne	rozdział 3 diagnozy
S.4	Wysoka jakość wytwarzanych produktów rolnych i lokalnych	rozdział 8 diagnozy	W.4	Względnie niski wskaźnik przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym słaby sektor mikro- i małych przedsiębiorstw.	rozdział 2 diagnozy
S.5	Duża liczba organizacji społecznych, NGO, KGW	rozdział 5 diagnozy	W.5	Wysokie bezrobocie na wsi, a przez to duże zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności wśród **osób z grup defaworyzowanych**	rozdział 4 diagnozy
S.6	Liczne obiekty kulturowe, w tym architektura drewniana, sakralna, muzea	rozdział 8 diagnozy	W.6	Brak lub mała atrakcyjność pracy, **w tym dla osób z grup defaworyzowanych**	rozdział 4 diagnozy
S.7	Bogata historia, kultura, tradycja i produktów lokalnych na obszarze LGD	rozdział 8 diagnozy	W.7	Zanieczyszczone powietrze obszaru	rozdział 6 diagnozy
S.8	Bliska lokalizacja Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau	rozdział 8 diagnozy	W.8	Niewykorzystany potencjał lokalnych produktów	rozdział 1 diagnozy
S.9	Wyznaczone obszary chronione (w tym w ramach obszaru Natura 2000)	rozdział 9 diagnozy	W.9	Niedostateczna baza agroturystycza i hotelowa	rozdział 10 diagnozy
S.10	Funkcjonujący portal ekomuzeum	rozdział 8 diagnozy	W.10	Niedostosowana do potrzeb rynku pracy oferta szkolnictwa	rozdział 4 diagnozy
S.11	Ciekawe walory przyrodnicze obszaru LGD - ukształtowanie terenu	rozdział 10 diagnozy	W.11	Brak środków na działanie organizacji pozarządowych	rozdział 5 diagnozy
S.12	Liczne łowiska wędkarskie, dużo zbiorników wodnych	rozdział 3 diagnozy	W.12	Słabe zagospodarowanie miejsc pełniących funkcje społeczne	rozdział 6 diagnozy
			W.13	Zły stan zabytków	rozdział 8 diagnozy
			W.14	Niska świadomość mieszkańców dotycząca ekologii i innowacji	rozdział 1 diagnozy
			W.15	Niewystarczająca ochrona fauny	rozdział 10 diagnozy
			W.16	Zły stan istniejącej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturowej	rozdział 6 diagnozy

			W.17	Nieznaczne wykorzystanie OZE	rozdział 6 diagnozy
Lp.	***(O)Szanse***	***Odniesienie do diagnozy***	***Lp.***	***(T)Zagrożenia***	***Odniesienie do diagnozy***
O.1	Bliskość dużych rynków zbytu na towary i usługi	rozdział 3 diagnozy	T.1	Brak wsparcia na inwestycje (maszyny, urządzenia i inne) w sektorze mikro i małych przedsiębiorstw	rozdział 2 diagnozy
O.2	Rosnące spożycie produktów lokalnych	rozdział 3 diagnozy	T.2	Konkurencja innych bardziej atrakcyjnych przyrodniczo i turystycznie obszarów (szczególnie pobliskich obszarów górskich)	rozdział 3 diagnozy
O.3	Możliwość wykorzystania akwenów wodnych na turystykę, ekoturystykę i rekreację	rozdział 3 diagnozy	T.3	Starzenie się społeczeństwa	rozdział 3 diagnozy
O.4	Możliwość pozyskania środków z UE w nowej perspektywie finansowej 2014-2020	rozdział 2 diagnozy	T.4	Pogarszający się stan środowiska naturalnego obszaru LGD (woda, powietrze)	rozdział 3 diagnozy
O.5	Wzrost ruchu turystycznego, ekoturystyki, agroturystyki i turystyki wiejskiej	rozdział 3 diagnozy	T.5	Zagrożenie powodziowe lub deficyty wody	rozdział 3 diagnozy
O.6	Rosnąca tendencja do osiedlania się na terenach wiejskich	rozdział 1 diagnozy			
O.7i	Rosnąca tendencja do aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu: tworzenie i rozwój klubów sportowych, kół zainteresowań	rozdział 10 diagnozy			
O.8	Możliwość zagospodarowania terenów pokopalnianych i poprzemysłowych na sport, rekreację i ekoturystykę	rozdział 3 diagnozy			
O.9	Możliwość wykorzystania prężnie działającego partnerstwa międzynarodowego i regionalnego z innymi LGD	rozdział 7 diagnozy			
O.10	Możliwość wykorzystania OZE i urządzeń ekologicznych np. oczyszczalni przydomowych, zbiorników deszczowych, separatorów	rozdział 6 diagnozy			
O.11	Możliwość tworzenia i zagospodarowania nowych zbiorników wodnych	rozdział 3 diagnozy			
O.12	Rosnące zainteresowanie turystyką wędkarską, historyczną	rozdział 10 diagnozy			

Tabela: Analiza SWOT - odniesienie do diagnozy

Z powyższych zestawień wyłania się kilka kluczowych dla obszaru LGD „Dolina Soły" kwestii. Są to:

- stagnacja gospodarcza i problemy mieszkańców na rynku pracy. Problem ten obejmuje kilka zagadnień w tym zarówno dotyczące stricte kapitału społecznego, gdy mowa jest o niedostosowanym do rynku pracy szkolnictwie, jak i braku kapitału finansowego na rozwój i zakładanie firm, a co za tym idzie niski poziom przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR;
- **szczególną grupą osób, która ma trudności na rynku pracy, są osoby z grupy defaworyzowanej.** Brak lub mała atrakcyjność pracy, a także ogólnie dość wysoki poziom bezrobocia potęguje i tak już trudną sytuację tych osób oraz

zmniejsza szanse na powrót na rynek pracy, a czasem również do społeczeństwa w ogóle;

- społeczność lokalna potrzebuje bodźców do aktywizacji, zarówno w sferze społecznej, jak i zawodowej. Z analizy SWOT wyłania się obraz niskiej świadomości, w zakresie tak ważnych dziedzin współczesnego świata jak ekologia, innowacje czy wykorzystanie OZE w gospodarce. Stanowi to wyzwanie przede wszystkim dla organizacji społecznych i podmiotów publicznych, których braki finansowe nie pozwalają w pełni wykorzystać potencjału mieszkańców oraz własnego doświadczenia i pomysłów;
- turystyka, stanowiąca nieodłączny element gospodarczego rozwoju obszaru LGD ma problemy ze sprostaniem konkurencji zarówno ze strony regionów sąsiednich, jak i ze względu m. in. na braki w infrastrukturze turystycznej, rekreacyjnej oraz niewystarczającą ilość bazy hotelowo-noclegowej. Przeszkodą w tym zakresie może być również pogarszający się stan środowiska naturalnego;
- jednocześnie występują na obszarze LGD „Dolina Soły" zasoby przyrodnicze i kulturalne dla znacznego rozwoju tej gałęzi gospodarki, jaką jest turystyka. Liczne zabytki, warunki dla agroturystyki czy aktywnego wypoczynku na łonie natury, sprzyjają wykorzystaniu ogólnych trendów w turystyce. Dużą szansą jest również możliwość tworzenia i zagospodarowania nowych zbiorników wodnych oraz liczne łowiska wędkarskie, które mogą tworzyć dobrą podstawę do rozwoju turystyki wodnej śródlądowej.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły" spełniając warunki określone w § 8 ust. 3 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność pozyskało dodatkowe środki finansowe na wsparcie realizacji operacji dotyczących rozwoju przedsiębiorczości. W latach 2016-2018 odbyły się dwa nabory wniosków na rozwój działalności gospodarczej z czego w naborze pierwszym wpłynęło 9 wniosków na łączną kwotę 1 870 226,00 zł a dostępnych środków w naborze było 400 000,00 zł, w drugim naborze wpłynęło 11 wniosków na łączną kwotę 2 045 066,00 zł a pula dostępnych środków wynosiła 800 000,00 zł. W przypadku podejmowania działalności gospodarczej również odbyły się dwa nabory z czego w pierwszym wpłynęło 8 wniosków na kwotę 480 000,00 zł gdzie dostepna pula wynosiła 540 00,00, drugi nabór – 18 wniosków na łączną kwotę 1 080 000,00 zł gdzie dostepna pula to 840 000,00. Analizując przebieg naborów wniosków z zakresu wsparcia przedsiębiorczości w latach 2016-2018 oraz proces konsultacji prowadzonych przez biuro Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły" podjęto decyzje o przeznaczeniu kwoty 960 000,00 zł na działania związane z rozwojem działalności gospodarczej (większe zapotrzebowanie) oraz 120 000,00 zł na działania związane z podejmowaniem działalności gospodarczej. Zaplanowano zwiększenie następujących wskaźników do osiągnięcia: Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa– z liczby 9 szt. do 13 szt. oraz Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw – z liczby 18 szt. do 20 szt. W ramach wskaźnika „Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa" zaplanowano kwotę w wysokości 240 000,00 zł na jedną operacje. Założenie wynika z analizy dotychczas złożonych wniosków w ramach przeprowadzonych naborów oraz deklarowanej przez beneficjentów podczas prowadzonych konsultacji i doradztwa potencjalnej kwoty do zawnioskowania. Uśrednione dane wskazały kwotę 240 000,00 zł.

ROZDZIAŁ V. Cele i wskaźniki.

Specyfikacja i opis celów ogólnych, przypisanych im celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru.

Cele, przedsięwzięcia i wskaźniki oraz inne rozważania w tym rozdziale opracowano na podstawie diagnozy obszaru, analizy SWOT i wynikających z opracowań wniosków. Ważnym etapem dla opracowania celów ogólnych i szczegółowych były konsultacje społeczne i zastosowane w ramach konsultacji metody partycypacyjne. Brali w nich udział przedstawiciele sektora gospodarczego, społecznego, publicznego, mieszkańcy, przedstawiciele sektora rybackiego (w szczególności gospodarstw karpiowych i instytucji obsługujących sektor rybacki). Zróżnicowany skład uczestników warsztatów pozwolił uwzględnić w LSR potrzeby i propozycje różnych środowisk, a także wyodrębnić najważniejsze kwestie hamujące rozwój obszaru. Dzięki temu możliwe było uzyskanie powszechnej aprobaty lokalnej społeczności. Istotne były również wnioski z dotychczasowej realizacji podejścia LEADER na terenie gmin LGD „Dolina Soły" przez dwa niezależne podmioty, tj. Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły" realizujące lokalną strategię rozwoju w ramach PROW 2007-2013 oraz Stowarzyszenia LGR „Dorzecze Soły i Wieprzówki" realizujących lokalną strategię rozwoju obszarów rybackich w ramach PO RYBY 2007-2013. Dzięki tym doświadczeniom, w perspektywie finansowej 2014-2020 postanowiono połączyć aspekty obydwu zagadnień i całościowo opracować i realizować cele związane z problematyką rozwoju obszaru i specyfiką sektora rybackiego. Uznano również, iż na obszarze LGD „Dolina Soły" są one w sposób nierozerwalny związane ze sobą, choć związek ten w przeszłości nie zawsze był rozpoznawany, a tym bardziej wykorzystywany w realizowaniu wspólnych celów.

Te właśnie aspekty, obok kluczowych gospodarczych, społecznych i przyrodniczych legły u podstaw opracowania poniższych celów ogólnych, celów szczegółowych i realizujących je przedsięwzięć.

Proces formułowania celów ogólnych, celów szczegółowych i przedsięwzięć dla potrzeb LSR.
Opracowując cele ogólne, szczegółowe oraz przypisując im odpowiednie przedsięwzięcia uwzględniono rekomendacje, uwagi i opinie lokalnej społeczności i lokalnych aktorów dzięki zastosowaniu kilku metod partycypacyjnych, przy udziale sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego (w tym mieszkańców).
Należy podkreślić, że cele LSR są zgodne z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR, co zobrazowano w tabeli poniżej.

Zestawienie celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć planowanych do realizacji przez Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły". (należy podkreślić, że cele LSR są zgodne z celami programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR, co zobrazowano również w tabeli poniżej)

Tabela nr 30. Zestawienie celów LSR

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie	Fundusz	Cel przekrojowy*
1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.	1.1. Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD Dolina Soły do 2023r.	1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw	EFRROW	1.c
		1.1.2 Rozwój przedsiębiorstw	EFRROW	
	1.2 Promocja i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.	1.2.1 Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości	EFRROW;	1.c
2. Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.	2.1 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.	2.1.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej	EFRROW	1.b
		2.1.2 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną	EFRROW	
		2.1.3 Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE	EFRROW	
	2.2 Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.	2.2.1: Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	EFRROW	1.a
3. Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r.	3.1 Wzrost kwalifikacji i kompetencji oraz aktywności społecznej mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.	3.1.1 Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym	EFRROW	1.a; 1.c
		3.1.2: Podnoszenie wiedzy mieszkańców w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji	EFRROW	1.a; 1.c

*

Wykaz celów przekrojowych PROW, do których odwołują się tabela cele LSR:
Cele przekrojowe EFRROW:
1.a – ochrona środowiska;
1.b – dostosowanie do zmian klimatu;
1.c – innowacyjność.

Poniżej przedstawiono cele i przedsięwzięcia realizowanych w ramach LSR, a także sposoby ich osiągania/realizacji wraz z uzasadnieniem oraz uzasadnieniem wyboru wskaźników.

Cel ogólny nr 1: Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.

Ciekawy aspekt wskazany w diagnozie obszaru, który wskazuje na brak występującej w większości gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w Polsce tendencji do „ucieczki" młodych i wykształconych ludzi z tych obszarów do dużych aglomeracji stanowi podstawę do realizacji głównego celu jakim jest rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD „Dolina Soły". Aby wykorzystać ww. okoliczność oraz zapobiec pogłębianiu wyłaniającym się z analizy SWOT niekorzystnym tendencjom na rynku pracy, takim jak brak lub mała atrakcyjność pracy (W.6) oraz wysokie bezrobocie na wsi na cel ten skierowane będą największe środki w ramach realizacji LSR.
Realizacja celu ogólnego monitorowana będzie poprzez wskaźnik Liczba przedsiębiorstw przypadających na liczbę mieszkańców (wskaźnik przedsiębiorczości: x przedsiębiorstw/1 000 mieszkańców).

Cel szczegółowy 1.1: Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD "Dolina Soły" do 2023r.
Powyższy cel szczegółowy stanowi próbę wyjścia na przeciw podstawowym wymaganiom rozwoju gospodarki, tj. zapewnienia środków na rozwój i tworzenie przedsiębiorczości w sytuacji, gdy istnieją problemy z zaangażowaniem (a najczęściej brakiem) kapitału własnego lub też dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania. Przy czym głównym założeniem jest wykorzystanie naturalnych możliwości jakie daje obszar LGD „Dolina Soły", w szczególności podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej. Planowane w tym celu przedsięwzięcia przyczynią się do pobudzenia aktywności gospodarczej mieszkańców i lepszego wykorzystania posiadanych przez nich kwalifikacji i umiejętności.
Opis wskaźników rezultatu:
Do powyższego celu i przedsięwzięć opracowano wskaźniki, których celem jest adekwatne i miarodajne, zaplanowanie i monitorowanie postępów z realizacji.
Wskaźnikami obligatoryjnymi dla celu szczegółowego 1.1 są: liczba utworzonych miejsc pracy – obejmujące sumę wszystkich przedsięwzięć tego celu i oszacowana została na podstawie informacji z PUP i od mieszkańców; liczba osób podnoszących swoje kompetencje w ramach rozwoju przedsiębiorczości (zgodnie z Rozporządzeniam Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24.09.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego PROW 2014-2020" paragraf 2, ust. 2 lit. d), liczba przedsiębiorstw realizujących minimum jedno zadanie w zakresu OZE, liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grupy defaworyzowanej, liczba nowych produktów lub usług lub wdrożonych procesów produkcyjnych.
Ponadto opracowano wskaźniki dodatkowe, które będą monitorować szczegółowe postępy realizacji celu szczegółowego ze względu na korzyści, jakie odnosić będą osoby z najważniejszych grup docelowych projektów, tj.: liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grupy defoworyzowanej; liczba podmiotów korzystających z usług inkubatorów przedsiębiorczości.

Przedsięwzięcie 1.1.1: Tworzenie nowych przedsiębiorstw
Tradycyjne działania w zakresie pobudzania gospodarki dotyczyć będą wsparcia finansowego dla zakładania własnej działalności przez mieszkańców obszaru LGD. Przedsięwzięcie to ma służyć do wykorzystania pomysłów ludzi przedsiębiorczych, którzy chcą założyć własną działalność, ale nie posiadają wystarczających środków. Jest to ważne m. in. ze względu na zdiagnozowany w analizie SWOT dość niski wskaźnik przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym słaby sektor mikro i małych przedsiębiorstw (W.4). Ponadto, z jednej strony pozwoli to wykorzystać posiadane przez nich kwalifikacje, ale jednocześnie, poprzez działania szkoleniowe da możliwość ich nabycia w zakresie, na jaki jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy i w podejmowanej działalności.
Opis wskaźników produktu. Przypisano wskaźniki obligatoryjne: Liczba nowych utworzonych przedsiębiorstw – na bazie informacji z gmin i PUP odnośnie średniej kwotowej na inwestycję **przyjęto średnie dofinansowanie na poziomie 60 000 zł na operację**; liczba nowych przedsiębiorstw utworzonych przez osoby z grupy defaworyzowanej.

Przedsięwzięcie 1.1.2: Rozwój przedsiębiorstw

Głównym kierunkiem wsparcia na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w gminach LGD „Dolina Soły" będzie odchodzenie, w przypadku mało efektywnego rolnictwa, na rzecz rozwoju gospodarki pozarolniczej, głównie opartej na przedsiębiorczości mieszkańców wsi i dostępnych lokalnie zasobów, lokalnego rzemiosła czy też wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W przypadku tego typu operacji ważne jest jednak również ukierunkowanie wsparcia oraz szkoleń w zakresie innowacji, gdyż z uwagi na ograniczenia zaplecza biznesowego to właśnie innowacyjne metody lub gałęzie działalności gospodarczej stwarzają alternatywę dla rozwoju gospodarczego. Do tego należy dodać brak wsparcia na inwestycje (maszyny, urządzenia i inne) w sektorze mikro i małych przedsiębiorstw (T.1), aby zdać sobie sprawę z wagi tego przedsięwzięcia dla lokalnych firm.

Opis wskaźników produktu:

Wskaźniki obligatoryjne: liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa, liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa prowadzonego przez osobę należącą do grup defaworyzowanych.

Cel szczegółowy 1.2: Promocja i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.

Uzupełnieniem wcześniejszego wsparcia bezpośredniego dla przedsiębiorstw lub osób chcących założyć własną działalność jest wsparcie otoczenia biznesu lokalnego. Pozwoli to na ułatwienie dostępu do pomocy i narzędzi biznesowych wszystkim chętnym z obszaru LGD, szczególnie mając na uwadze wskazany w analizie SWOT i diagnozie obszaru słaby sektor mikro i małych przedsiębiorstw.

Opis wskaźników rezultatu. **Wskaźniki dodatkowe, które pozwolą ocenić efektywność działania takiej instytucji**: liczba podmiotów korzystających z usług inkubatorów przedsiębiorczości – (na 20 podmiotów każda);

Przedsięwzięcie 1.2.1: Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości

Stworzenie na obszarze LGD „Dolina Soły" inkubatorów przedsiębiorczości lokalnej pozwoli zmobilizować lokalne przedsiębiorstwa, w tym prowadzące własną działalność, korzystające z lokalnych produktów i zasobów (W.8), głównie rolnych, choć również innych zasobów, a także pomysły miejscowych przedsiębiorców.

Opis dodatkowych wskaźników produktu.

Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości – przyjęto uśrednioną kwotę 180.000 na jedną operację co przy alokacji 360.000 zł, co pozwoli na powstanie 2 inkubatorów.

Cel ogólny nr 2: Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.

Przy planowaniu przedsięwzięć nie bez powodu uznano, że kolejnym celem w realizacji LSR powinien być wzrost atrakcyjności gospodarczej w połączeniu z turystyką. Na obszarze LGD „Dolina Soły" pojęcia „gospodarka" i „turystyka" stają się w pewien sposób współzależne. Brak dużych aglomeracji, które byłyby bazą dla rozwoju przemysłu czy centrów biznesowo-usługowych w naturalny sposób od lat kierują uwagę na wykorzystanie lokalnego potencjału. A ten, zgodnie z diagnozą obszaru i wynikającą z niego analizą SWOT koncentruje się wokół zasobów przyrodniczych i kulturowych. Jak wynika z opisu i diagnozy obszaru są one niemałe, ale ich promocja wymaga zdecydowanie większych nakładów i zaangażowania (W.2).

Biorąc powyższe pod uwagę, preferencje w uzyskaniu pomocy będą miały inicjatywy bezpośrednio lub pośrednio związane z rozwojem turystyki oraz działalność gospodarcza związana z wykorzystaniem lokalnych zasobów i tradycji wytwórczych.

Jednocześnie, w ramach celu ogólnego 2 przewiduje się poprawę jakości życia mieszkańców. Jak wynika bowiem z analizy SWOT, długoletnie zaniedbania i brak środków na poprawę infrastruktury komunikacyjnej czy rekreacyjno-kulturalnej są istotnym problemem dla mieszkańców. We współczesnym świecie, gdzie komfort życia jest ważnym czynnikiem wyboru miejsca zamieszkania, a co za tym idzie, pracy i działalności jest to naturalny element rozwoju gospodarczo-społecznego. Z pewnością przyczynia się to również do podniesienia wizerunku obszaru LGD jako atrakcyjnego turystycznie i sprzyjającego spędzaniu wolnego czasu.

Cel szczegółowy 2.1: Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.

Poprawa jakości życia mieszkańców rozumiana jest w tym wypadku jako element większego planu ułatwienia mieszkańcom decyzji o pozostaniu na obszarze LGD „Dolina Soły", a osobom z okolicznych gmin lub nawet, jak wskazano w analizie SWOT, ludziom z dużych miast, decyzji o osiedlaniu się na terenach wiejskich lub mniejszych miejscowości. Aby ten cel osiągnąć, należy stworzyć warunki przynajmniej zbliżone do większych i lepiej gospodarczo rozwiniętych miast i obszarów.

Opis wskaźników rezultatu. Przyjęto wskaźnik obligatoryjny: liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, liczba osób korzystających w ciągu roku z infrastruktury kultury, liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego, liczba osób objętych inicjatywą lokalną (projektem grantowym).
Dodano również wskaźniki szczegółowo monitorujące zakres udzielanego wsparcia: liczba osób objętych inicjatywą lokalną.– zakłada się, iż z każdego grantu będzie mogło skorzystać średnio 30 osób, co daję łączną liczbę 270 osób; analogicznie opracowano wskaźniki: liczba osób z grupy defaworyzowanej objętej inicjatywą lokalną.

Przedsięwzięcie 2.1.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej
Dążenie do poprawy warunków życia mieszkańców jest naturalnym czynnikiem w rozwoju gmin objętych LSR. Szczególnie biorąc pod uwagę możliwość wykorzystania tendencji do osiedlania się na terenach wiejskich (O.6). Należy zwrócić uwagę, iż działania w tym zakresie będą skierowane do wszystkich i każdej z osobna grup społecznych. Dla najmłodszych mieszkańców i ich rodziców ważne jest np. budowa i remont placów zabaw i infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, takiej jak boiska czy szlaki piesze i rowerowe. Młodzież z kolei potrzebuje urozmaicenia codzienności np. w postaci siłowni zewnętrznych i sceny koncertowej tak, aby mogła spędzać wolny czas w sposób bezpieczny i zapewniający rozrywkę na miejscu bez konieczności weekendowych wyjazdów do większych miast.
Dla większości mieszkańców ważne są z kolei np. codzienne ułatwienia w postaci tablic informacyjnych, oświetlenia czy lepszego zagospodarowania terenów swoich miejscowości. Z uwagi na specyfikę powyższego zakresu wsparcia, beneficjentami będą podmioty publiczne.

Opis wskaźników produktu. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - liczbę i rodzaj obiektów opracowano na podstawie zapotrzebowań gmin.
Podobnie, na podstawie zapotrzebowania zgłoszonego przez gminy podczas konsultacji LSR, **opracowano wskaźniki dodatkowe odnoszące się do najważniejszych, planowanych operacji:** liczba nowych lub zmodernizowanych placów zabaw – 5 obiektów; liczba nowopowstałych siłowni zewnętrznych – 3 obiekty; liczba powstałych obiektów infrastruktury kultury – 1 obiekt.

Przedsięwzięcie 2.1.2 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną
Przedłużeniem w pewnym sensie wcześniej wspomnianego ogólnego rozwoju lokalnej infrastruktury jest polepszenie obszaru komunikacji na terenie LGD. Wynika to wprost ze zdiagnozowanego w analizie SWOT złego stanu lub w ogóle brak infrastruktury komunikacyjnej na terenie LGD (W.1). Nacisk kładziony będzie na budowę i modernizację dróg. Służyć to będzie ogółowi mieszkańców, zarówno w sensie społecznym (poprawa jakości życia), jak i gospodarczym. Lepszy komfort życia i infrastruktury komunikacyjnej jest zawsze argumentem do pozostania, względnie osiedlania się na danym obszarze. W tym wypadku również beneficjentami będą podmioty publiczne.

Opis wskaźników produktu. Przyporządkowano wskaźnik obligatoryjny: liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego – przewiduje się 5 inwestycje drogowe w ramach tego przedsięwzięcia na podstawie zapotrzebowania gmin.

Przedsięwzięcie 2.1.3 : Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE (PROW)
W ramach podejścia RLKS nie może zabraknąć inicjatyw spajających społeczność lokalną ze wszystkich gmin obszaru „Doliny Soły". Szczególna uwaga poświęcona zostanie na osoby z grupy defaworyzowanej, którym z definicji trudniej jest odnaleźć się w społeczeństwie. Dla nich, ale także dla reszty mieszkańców, skierowane będą m. in. szkolenia, projekty integracyjne, imprezy kulturalne. W ten sposób zwiększone zostanie zagospodarowanie miejsc pełniących funkcje społeczne (W.12). Ponadto, ze względu na znikome wykorzystanie OZE (W.17) w gospodarce lokalnej LGD stawia sobie za zadanie również zainteresowanie społeczności lokalnej możliwościami jakie dają odnawialne źródła energii.
Opis wskaźników produktu**:** liczba wspartych oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE (liczba grantów).

Cel szczegółowy 2.2: Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.
Czynnikiem, który spaja lokalną ludność, szczególnie poza dużymi aglomeracjami, jest lokalna tożsamość rozumiana jako kultywowanie lokalnego dziedzictwa, własnych wielowiekowych tradycji czy specyficznych uwarunkowań. Powoduje to, że mieszkańcy utożsamiają się zarówno mentalnie, jak i „administracyjnie" ze swoim obszarem, a co za tym często idzie, również z nim wiążą swoją przyszłość, karierę i życie rodzinne.

Opis wskaźników rezultatu. Założono **analogiczne wskaźniki rezultatu** dla monitorowania projektów grantowych jak

w celu szczegółowym 2.1, przy czym, z uwagi na dwukrotny nabór wartości wskaźnika podwojono: liczba osób objętych inicjatywą lokalną; liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych inicjatywą lokalną, liczba osób odwiedzająca odnowione zabytki, liczba osób korzystających z oferty wyposażonych podmiotów w sferze kultury, liczba osób korzystających z wyremontowanych obiektów dziedzictwa lokalnego.
Ponadto, określono **wskaźniki obligatoryjne** w zakresie projektów współpracy: liczba zorganizowanych wydarzeń kulinarnych, liczba powstałych skrytek geocachingowych, liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby m.in. przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne.
Określono również wskaźniki rezultatu dla operacji własnych tj, ŀiczba uczestników/odbiorców wydarzeń promujących dziedzictwo lokalne lub/i promujących produkt lokalny.

Przedsięwzięcie 2.2.1: Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego (PROW)
Wynikający z analizy SWOT i diagnozy obszaru potencjał lokalnego dziedzictwa kulturowego (S.6) wart jest dalszego wzmocnienia. Liczna zabudowa drewniana na tak zwanym Szlaku Architektury Drewnianej oraz bogata historia, kultura i tradycja (S.7) stanowi dobry przykład możliwości, jakie dają turystyce tego typu zintegrowane projekty. Dalszy rozwój i promocja tych i innych zabytków, licznych pałacyków, zamków i kościołów stanowi, obok zasobów przyrodniczych, kluczowy element rozwoju turystyki na obszarze LGD. Nie można zapomnieć o smutnej, acz najbardziej znanej i pouczającej pozostałości historii tego obszaru – Muzeum obozu Auschwitz-Birkenau, które rokrocznie przyciąga ponad milion turystów z całego świata. Tych samych turystów z pewnością można by na dłużej zatrzymać przy odpowiedniej promocji innych atrakcji obszaru „Doliny Soły".
W ramach tego przedsięwzięcia przewiduje się realizację dwóch projektów:
„Kulinarne Unikaty Chałup - Nowością Inspiracją Atrakcją" – KUCHNIA", którego celem będzie m.in. zachowanie i ochrona dziedzictwa kulinarnego regionów biorących udział w projekcie oraz budowanie tożsamości kulturowej LGD w oparciu o ciągłość tradycji kulinarnych oraz wzmocnienie kapitału społecznego poprzez podnoszenie wiedzy oraz współpracę społeczności lokalnych w zakresie walorów kulturowych i tradycji kulinarnych obszarów różnych regionów. Potencjalnymi partnerami będą: Stowarzyszenie LGD „Podbabiogórze", Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wadoviana", Stowarzyszenie LGD „Żywiecki Raj". Projekt ten będzie realizował następujące wskaźniki: liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyregionalnej w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego.
Geocaching jako wzrost atrakcyjności turystycznej w partnerskich LGD, którego celem będzie m.in. zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu LGD w oparciu o nowoczesne metody uprawiania turystyki opartej na geocachingu oraz aktywizowanie mieszkańców regionu LGD nowoczesną formą turystyki dla lepszego poznania swojego regionu i promocja LGD w Polsce i na świecie. Potencjalnymi partnerami będą Stowarzyszenie LGD Kraina Łęgów Odrzańskich oraz Stowarzyszenie LGD Wadoviana. Projekt ten będzie realizował następujące wskaźniki: liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyregionalnej w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego.

Opis wskaźników produktu. **Wskaźniki obligatoryjne**: liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku otrzymanego wsparcia w ramach realizacji LSR – podczas konsultacji wskazano 1 obiekt (kapliczkę wpisanej do rejestru gminnego) Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury; modernizacja obiektu dziedzictwa lokalnego – podczas konsultacji LSR wskazano dwa obiekty na terenie gmin LGD, który wymaga wsparcia finansowego.
W zakresie **wskaźników dodatkowych analogicznie** opracowano: liczba wspartych inicjatyw lokalnych (projektów grantowych), w zakresie 2 projektów współpracy: liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyregionalnej w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego, liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy – opracowano na podstawie wstępnych ustaleń z polskimi LGD.

Cel ogólny nr 3: Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD "Dolina Soły" do 2023r.
Kapitał społeczny, rozumiany jako świadomość mieszkańców na temat potrzeb swoich i obszaru LGD, a także na temat wyzwań, jakie niosą najnowsze trendy w gospodarce i społeczeństwie. Jest to również odpowiedź na zdiagnozowaną dość niską świadomość mieszkańców w zakresie ekologii i innowacji (W.14), czyli tych dwóch aspektów nowoczesnego świata, które najszybciej się rozwijają i mają największy wpływ na rozwój gospodarek i społeczeństw. Jeśli weźmie się pod uwagę skalę mikro, podniesienie wiedzy i świadomości oraz zaszczepienie współpracy mieszkańców w rozwiązywaniu problemów swoich gmin, okazuje się jednym z ciekawszych, ale i trudniejszych wyzwań.
W zakresie celu ogólnego 3 przyjęto **wskaźnik obrazujący spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na obszarze LGD.**

Cel szczegółowy 3.1: Wzrost kwalifikacji i kompetencji oraz aktywności społecznej mieszkańców na obszarze Stowarzyszenia LGD "Dolina Soły" do 2023r.
Szkolenia ogólnorozwojowe, a także w zakresie najważniejszych wyzwań i trendów w obecnym świecie jest ciekawą inicjatywą, dającą możliwość, ale również zachęcającą mieszkańców do pogłębiania swoich horyzontów oraz możliwości jakie daje funkcjonowanie w społeczności wiejskiej i miejsko-wiejskiej. Poprzez szkolenia, panele dyskusyjne oraz inne imprezy tego typu LGD „Dolina Soły" wraz z podmiotami publicznymi i społecznymi będzie zachęcać do wdrożenia hasła „Myśl globalnie, działaj lokalnie".
Opis wskaźników rezultatu**. Wskaźniki opracowano analogicznie** jak w przypadku pozostałych projektów grantowych: liczba osób objętych inicjatywą lokalną; liczba osób z grup defaworyzowanych objętych inicjatywą lokalną. Ponadto, zgodnie z diagnozą obszaru i analizą SWOT monitorowane będą najważniejsze dla lokalnej gospodarki obszary edukacji poprzez wskaźnik: liczba osób przeszkolonych.
Ze względu na realizację projektów współpracy dodano odpowiednie wskaźniki: liczba wizyt studyjnych, libcza projektów skierowanych do następujących grup docelowych m.in. przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane.

Przedsięwzięcie 3.1.1: Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym
Ze względu na zdiagnozowany brak środków na działanie organizacji pozarządowych (W.11), a jednocześnie ich sporą liczbę i potencjał, propagowana będzie współpraca partnerów społecznych, gospodarczych i samorządowych. W efekcie pozwoli to na uzyskiwanie wymiernych korzyści dla obszaru sprzyjających wymianie doświadczeń i przeglądowi aktualnej sytuacji, wzmacnianiu wzajemnej mobilizacji i partnerstwa, a także wzmacnianiu lub stworzeniu kanałów informacyjnych.
Opis wskaźników produktu: Liczba wspartych inicjatyw lokalnych (projektów grantowych). **Dodatkowo, włączono wskaźniki w zakresie projektu współpracy**: liczba zrealizowanych projektów współpracy, liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy.
Planuje się przeprowadzić projekt współpracy z 3 partnerskimi LGD pt "Aktywizacja mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości partnerskich LGD". Potencjalni partnerzy: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Wadoviana" oraz LAG Provincie Drenthe z Holandii , którego celem będzie „Rozwój kapitału społecznego ze szczególnym uwzględnieniem sektora gospodarczego poprzez wymianę doświadczeń i dzielenie się dobrymi praktykami".

Przedsięwzięcie 3.1.2: Podnoszenie wiedzy mieszkańców w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji (PROW)
Niska świadomość ekologiczna mieszkańców (W.14) powoduje konieczność podjęcia działań w tym zakresie dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zainteresowanych szerzeniem wiedzy na temat zmian klimatycznych czy, jakże ważnych we współczesnym świecie, innowacji.
Opis wskaźników produktu: wskaźnik obligatoryjny: liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji (podczas konsultacji określono zapotrzebowanie na 22 szkolenia).

Sposób i częstotliwość dokonywania pomiaru, uaktualniania danych (podanie dokładnego sposobu liczenia wskaźnika, algorytmów itp.).

Pomiar wskaźników dokonywany będzie przez Biuro LGD na bieżąco na podstawie danych na temat zrealizowanych operacji przez Beneficjentów. Biuro LGD przeprowadzając monitoring będzie sporządzało półroczny raport na temat zrealizowanych wskaźników na stronie internetowej LGD. Ponadto zgodnie z zasadami ujętymi w planie ewaluacji w I kwartale roku następującego po okresie badania lat 2016-2018 nastąpi ocena stopnia realizacji poszczególnych celów i wskaźników.
Sposób liczenia wskaźników produktu i rezultatu bazował będzie na dodawaniu do wartości początkowej konkretnych wartości wskaźników, osiąganych realizacją poszczególnych operacji, pochodzących ze sprawozdań i informacji przekazanych przez Instytucję Wdrażającą. Realizacja celu ogólnego 1 monitorowana będzie poprzez wskaźnik Liczba przedsiębiorstw przypadających na liczbę mieszkańców (wskaźnik przedsiębiorczości: x przedsiębiorstw/1 000 mieszkańców).

Stan początkowy wskaźnika oraz wyjaśnienie sposobu jego ustalenia.
Wartości początkowe wskaźników zostały ustalone w oparciu dane statystyczne GUS na dzień 31.12.2013 r., dane własne LGD zdobyte dzięki ankiecie monitorującej czy też dane pochodzące z gmin wchodzących w skład LGD. Wartości początkowe wskaźników określono jako zero wg stanu z 2015r. ponieważ pierwsze efekty zrealizowanych operacji, które będzie można przełożyć na wskaźniki spodziewane są nie wcześniej niż 2016r. Szczegółowe informacje dotyczące wartości początkowych znajdują się w tabeli nr. 29 Cele i wskaźniki.

Stan docelowy wskaźnika oraz wyjaśnienie dotyczące sposobu jego ustalenia (założenia do planowania)
Wskaźniki mają osiągnąć planowaną wartość (stan docelowy) w roku 2023. Ostatnie konkursy zaplanowane zostały zostały na I połowe 2021r. W przypadku jednak nie wykorzystania wskaźników w zaplanowanym kształcie przewidziano pewien przedział czasowy kiedy możliwe byłoby ogłoszenie dodatkowych naborów wniosków. Stany docelowe wskaźników zostały ustalone w oparciu o szacunkową liczbę dofinansowanych operacji określoną na potrzeby konstruowania budżetu celów i przedsięwzięć, z uwzględnieniem dostępnych limitów wartości operacji oraz przewidywanej intensywności pomocy.

Tabela nr 31. *Cele i wskaźniki*

1.0	CEL OGÓLNY	**Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze Stowarzyszenia LGD "Dolina Soły" do 2023r.**				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD "Dolina Soły" do 2023r.				
1.2		Promocja i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	stan początkowy 2013 rok	plan 2023 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W.1.0	**Wskaźnik przedsiębiorstw przypadających na liczbę mieszkańców (wskaźnik przedsiębiorczości: x przedsiębiorstw/1000 mieszkańców)**		Szt.	88	92	Dane statystyczne GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	*Źródło danych/sposób pomiaru*
W1.1	Liczba utworzonych miejsc pracy		Szt.	0	51	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grupy defaworyzowanej		Szt.	0	10	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób podnoszących swoje kompetencje w ramach rozwoju przedsiębiorczości		osoby	0	14	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba nowych produktów lub usług lub wdrożonych procesów produkcyjnych		Szt.	0	7	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
W1. 2	Liczba podmiotów korzystających z usług inkubatorów przedsiębiorczości		Szt.	0	40	Dane własne LGD/ankieta monitorująca

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość		*Ź ródło danych/sposób pomiaru*
						Początkowa 2015 rok	Końcowa 2023 rok	
1.1.1	Tworzenie nowych przedsiębiorstw	mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw	Szt.	0	20	Dane własne LGD//ankieta monitorująca

		mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba nowych przedsiębiorstw utworzonych przez osoby z grup defaworyzowanych	Szt.	0	10	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
1.1.2	Rozwój przedsiębiorstw	Mieszkańcy obszarów objętych LSR/ przedsiębiorstwa z obszaru LGD	konkurs	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Szt.	0	13	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
				Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa prowadzonego przez osobę należącą do grup defaworyzowanych	Szt.	0	8	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
1.2.1	Tworzenie i rozwój małych inkubatorów przedsiębiorczości	mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości	Szt.	0	2	Dane własne LGD/ankieta monitorująca

2	CEL OGÓLNY	**Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze Stowarzyszenia LGD "Dolina Soły" do 2023r.**				
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.				
2.2		Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze LGD "Dolina Soły" do 2023r.				
		Wskaź niki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	stan początkowy 2013 rok	plan 2023 rok	*Ź ródło danych/sposób pomiaru*
W 2.0	Saldo migracji na obszarze gmin objętych LSR		osoby	11	22	Dane statystyczne GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	Jednostka miary	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W 2.1	Liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		osoby	0	3 900	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób korzystających w ciągu roku z obiektów infrastruktury kultury		osoby	0	1 200	dane własne LGD/ankieta monitorująca

	Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego			osoby	0	5 000	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób objętych oddolną inicjatywą lokalną propagującą OZE			osoby	0	270	dane własne LGD//ankieta monitorująca
	Liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych oddolną inicjatywą lokalną propagującą OZE			osoby	0	135	dane własne LGD/ankieta monitorująca
W 2.2	Liczba osób odwiedzających odnowione zabytki			osoby	0	300	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób korzystających z oferty wyposażonych podmiotów w sferze kultury			osoby	0	600	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób korzystających z wyremontowanych obiektów dziedzictwa lokalnego			osoby	0	1200	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób objętych inicjatywą lokalną w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego			osoby	0	540	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych inicjatywą lokalną w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego			osoby	0	270	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba uczestników/ odbiorców wydarzeń promujących dziedzictwo lokalne lub/i promujących produkt lokalny			osoby	0	150	Dane własne LGD
	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulinarnych			Szt.	0	9	Dane własne LGD
	Liczba powstałych skrytek geocachingowych			Szt.	0	10	Dane własne LGD
	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby m.in. przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne			Szt.	0	2	Dane własne LGD

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2015 rok	końcowa 2023 Rok	
2.1.1	Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej	mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba nowych lub zmodernizowanych placów zabaw	Szt.	0	5	Dane gmin LGD/Dane własne LGD/ankieta monitorująca

		mieszkańcy obszarów objętych LSR/turyści	konkurs	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Szt.	0	17	Dane gmin LGD/Dane własne LGD/ankieta monitorująca
		mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba nowopowstałych siłowni zewnętrznych	Szt.	0	3	Dane gmin LGD/Dane własne LGD/ankieta monitorująca
		mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba powstałych obiektów infrastruktury kultury	Szt.	0	1	Dane gmin LGD/Dane własne LGD/ankieta monitorująca
2.1.2	Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną	mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Szt.	0	5	Dane gmin LGD/Dane własne LGD/ankieta monitorująca
2.1.3	Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE	mieszkańcy obszarów objętych LSR	Projekt grantowy	Liczba wspartych oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE	Szt.	0	9	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
2.2.1	Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku otrzymanego wsparcia w ramach realizacji LSR	Szt.	0	1	Dane gmin LGD/Dane własne LGD/ankieta monitorująca
		mieszkańcy obszarów objętych LSR	Konkurs	Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	Szt.	0	1	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
		mieszkańcy obszarów objętych LSR	Konkurs	Modernizacja obiektu dziedzictwa lokalnego	Szt.	0	2	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
		mieszkańcy obszarów objętych LSR	projekt grantowy	Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	Szt.	0	18	Dane własne LGD/ankieta monitorująca

		mieszkańcy obszarów objętych LSR	operacja własna	liczba zorganizowanych operacji własnych w zakresie promocji dziedzictwa lokalnego lub/i promocji produktu lokalnego	Szt.	0	3	Dane własne LGD
		LGD/mieszkańcy obszaru LGD	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyregionalnej w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	Szt.	0	2	Dane własne LGD
		LGD/mieszkańcy obszaru LGD	Projekt współpracy	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Szt.	0	7	Dane własne LGD

3	CEL OGÓLNY	**Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r.**				
3.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	Wzrost kwalifikacji i kompetencji oraz aktywności społecznej mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.				
		Wskaź niki oddziaływania dla celu ogólnego	*Jednostka miary*	stan początkowy 2013 Rok	plan 2023 rok	*Ź ródło danych/sposób pomiaru*
W3.0	Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na obszarze LGD		osoby	3849	3811	Dane statystyczne GUS
		Wskaź niki rezultatu dla celów szczegółowych	*Jednostka miary*	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	*Ź ródło danych/sposób pomiaru*
W 3.1	Liczba osób objętych inicjatywą lokalną w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym		osoby	0	270	dane własne LGD/ankieta monitorująca
	Liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych inicjatywą lokalną w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym		osoby	0	130	dane własne LGD/ankieta monitorująca

	Liczba wizyt studyjnych			szt.	0	3	Dane własne LGD	
	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych m.in. przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane			szt.	0	1	Dane własne LGD	
	Liczba osób przeszkolonych			osoby	0	250	dane własne LGD/ankieta monitorująca	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				nazwa	Jednostka miary	wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						Początkowa 2015 rok	końcowa 2023 Rok	
3.1.1	Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD	mieszkańcy obszarów objętych LSR	Projekt grantowy	Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym	Szt.	0	9	Dane własne LGD/ankieta monitorująca
		LGD/mieszkańcy obszaru LGD	Projekt współpracy	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej	Szt.	0	1	Dane własne LGD
		LGD/mieszkańcy obszaru LGD	Projekt współpracy	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Szt.	0	3	Dane własne LGD
3.1.2	Podnoszenie wiedzy mieszkańców w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimau i innowacji	mieszkańcy obszarów objętych LSR	konkurs	Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji	Szt.	0	22	Dane własne LGD/ankieta monitorująca

Tabela nr 32. Matryca logiczna powiązań celów i przedsięwzięć, wskaźników i analizy SWOT.

identyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Względnie niski wskaźnik przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym słaby sektor mikro i małych przedsiębiorstw Wysokie bezrobocie na wsi, a przez to duże zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności wśród osób z grup defaworyzowanych Niedostosowana do potrzeb rynku pracy oferta szkoleniowa	**Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.**	**Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD Dolina Soły do 2023r.**	Tworzenie nowych przedsiębiorstw	Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw	Liczba utworzonych miejsc pracy	Wskaźnik przedsiębiorstw przypadających na liczbę mieszkańców (wskaźnik przedsiębiorczości : x przedsiębiorstw/ 1000 mieszkańców)	Możliwość pozyskania środków z UE w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Rosnąca tendencja do osiedlania się na terenach wiejskich Korzystne położenie, bliskość dużych miast i aglomeracji miejskich Brak wsparcia na inwestycje (maszyny,
					Liczba osób podnoszących swoje kompetencje w ramach rozwoju przedsiębiorczości		
					Liczba nowych produktów lub usług lub wdrożonych procesów produkcyjnych		
				Liczba nowych przedsiębiorstw utworzonych przez osoby z grupy defaworyzowanej	Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób z grupy defaworyzowanej		
			Rozwój przedsiębiorstw	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Liczba utworzonych miejsc pracy		
					Liczba nowych produktów lub usług lub wdrożonych procesów produkcyjnych		
					Liczba osób podnoszących swoje kompetencje w ramach rozwoju przedsiębiorczości		
				Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa prowadzonego przez osobę należącą do grup defaworycowanych	Liczba utworzonych miejsc pracy		

Nieznaczne wykorzystanie OZE Niezagospodarowane akweny wodne Niedostateczna baza agroturystyczna i hotelowa.		**Promocja i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r.**	Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości	Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości	Liczba podmiotów korzystających z usług inkubatorów przedsiębiorczości		urządzenia i inne) w sektorze mikro i małych przedsiębiorstw. Bliskość dużych rynków zbytu na towary i usługi.
Słabe zagospodarowanie miejsc pełniących funkcje społeczne Zły stan zabytków Zły stan istniejącej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturowej Zły stan lub brak infrastruktury komunikacyjnej na terenie LGD Nieznaczne wykorzystanie OZE Niewykorzystany	**Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.**	Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.	Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej	Liczba nowych lub zmodernizowanych placów zabaw	Liczba osób korzystających w ciągu roku z nowopowstałej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Saldo migracji na obszarze gmin objętych LSR – 22 osoby	Konkurencja innych bardziej atrakcyjnych przyrodniczo i turystycznie obszarów (szczególnie pobliskich obszarów górskich) Starzenie się społeczeństwa Pogarszający się stan środowiska naturalnego obszaru LGD (woda, powietrze) Zagrożenie powodziowe lub
				Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Liczba osób korzystających w ciągu roku z nowopowstałej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		
				Liczba nowopowstałych siłowni zewnętrznych	Liczba osób korzystających w ciągu roku z nowopowstałej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		
				Liczba powstałych obiektów infrastruktury kultury	Liczba osób korzystających w ciągu roku z nowopowstałej infrastruktury kultury		
			Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	Liczba osób korzystających z nowej lub zmodernizowanej infrastruktury technicznej drogowej w zakresie włączenia społecznego		
			Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE	Liczba wspartych oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE	Liczba osób objętych oddolną inicjatywą lokalną propagującą OZE		
					Liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych oddolną inicjatywą lokalną propagującą OZE		

potencjał lokalnych produktów Niedostateczna promocja obszaru Niska świadomość mieszkańców dotycząca ekologii i innowacji Niewystarczająca ochrona fauny		Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.	Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku otrzymanego wsparcia w ramach realizacji LSR	Liczba osób odwiedzających odnowione zabytki		deficyty wody
				Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	Liczba osób korzystających z oferty wyposażonych podmiotów w sferze kultury		
				Modernizacja obiektu dziedzictwa lokalnego	Liczba osób korzystających z wyremontowanych obiektów dziedzictwa lokalnego		
				Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	Liczba osób objętych inicjatywą lokalną w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego		
					Liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych inicjatywą lokalną w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego		
				liczba zorganizowanych operacji własnych w zakresie promocji dziedzictwa lokalnego lub/i promocji produktu lokalnego	liczba uczestników/odbiorców wydarzeń promujących dziedzictwo lokalne lub/i promujących produkt lokalny		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyregionalnej w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulinarnych		
					Liczba powstałych skrytek geocachingowych		
				Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby m.in. przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne,		

					produkty lokalne		
Niedostateczna promocja obszaru Brak środków na działanie organizacji pozarządowych Niska świadomość mieszkańców dotycząca ekologii i innowacji	**Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023 r.**	Wzrost kwalifikacji i kompetencji oraz aktywności społecznej mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.	Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym	Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym	Liczba osób objętych inicjatywą lokalną w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym	Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego na obszarze LGD – 3811 (1%)	Starzenie się społeczeństwa Malejąca atrakcyjność zawodu rybaka i brak zainteresowania młodych ludzi pracą w tym zawodzie (m. in. Jako skutek zanikającego szkolnictwa w tym zakresie i migracji do innych zawodów) Możliwość wykorzystania prężnie działającego partnerstwa międzynarodowego i regionalnego z innymi LGD Coraz bardziej ceniony pozytywny wpływ gospodarki rybackiej na środowisko
					Liczba osób z grupy defaworyzowanej objętych inicjatywą lokalną w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym		
				Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej	Liczba wizyt studyjnych		
				Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych m.in. przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane		
			Podnoszenie wiedzy mieszkańców w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji	Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji	Liczba osób przeszkolonych		

ROZDZIAŁ VI. Sposób wyboru i oceny oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

6.1. Formy wsparcia operacji w ramach LSR

W ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dolina Soły" zakłada się realizację trzech typów operacji:
1. Operacji realizowanych indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny – Radę LGD, a następnie przedkładane do weryfikacji do Samorządu Województwa Małopolskiego.
2. Projektów grantowych, czyli operacji których beneficjent będący LGD udziela innym, wybranym przez siebie podmiotom – grantobiorcom, grantów, czyli środków finansowych na realizację zadań służących osiągnięciu celów danej operacji.
3. Operacje własne LGD.

Projekty grantowe, czyli operacje które beneficjent będący LGD udziela innym, wybranym przez siebie podmiotom – grantobiorcom, grantów, czyli środków finansowych na realizację zadań służących osiągnięciu celów danej operacji.

Schemat nr 2. Typy operacji realizowanych w ramach LSR

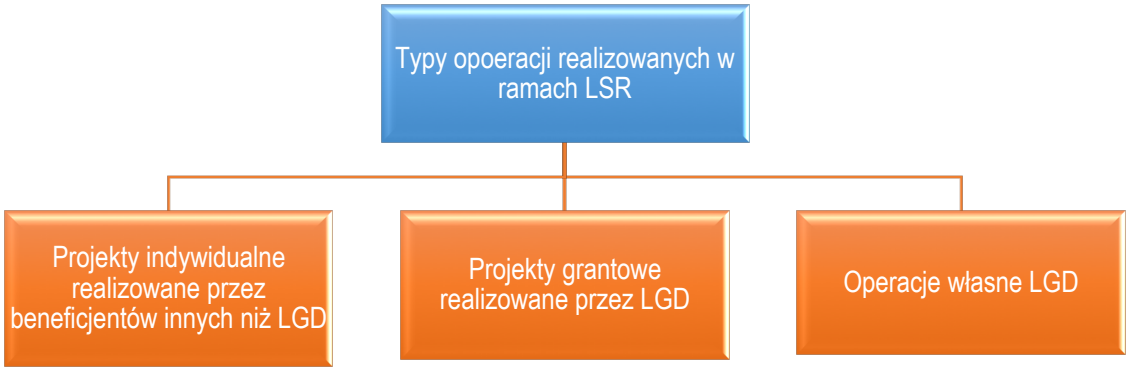

Źródło: opracowanie własne

Organem decyzyjnym w procesie oceny i wyboru operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD oraz Grantobiorców jest organ decyzyjny LGD – Rada. W ramach Rady szczególne uprawnienia posiada Przewodniczący Rady, który organizuje jej pracę i podejmuje ważne decyzje proceduralne. Z reguły praca Rady będzie się opierać na zastosowaniu narzędzia multimedialnego: Platformy Obsługi Projektów (POP) za pomocą której prowadzony będzie nabór wniosków, chyba że Przewodniczący Rady zadecyduje o prowadzeniu posiedzenia Rady w sposób tradycyjny (na posiedzeniu).

Intensywność pomocy dla poszczególnych operacji oraz wysokość kwoty wsparcia dla działaniami polegającego na rozpoczęciu działalności gospodarczej została oparta o konsultacje społeczne z lokalną społecznością, konsultację z pracownikami Powiatowego Urzędu Pracy oraz w oparciu o doświadczenie zaczerpnięte z okresu wdrażania PROW 2007-2013.
LGD określiła następujące maksymalne poziomy intensywności pomocy dla poszczególnych operacji:
- **60 000, 00 zł** premia na rozpoczęcie działalności gospodarczej – kwota została ustalona na podstawie konsultacji społecznych, z uwagi na sytuacje społeczno-gospodarczą – dostępne na rynku poziomy dofinansowania są o wiele niższe niż premia założona w LSR i bardzo często nie wystarczające na założenie działalności gospodarczej,
- intensywność pomocy dla działań w zakresie rozwoju przedsiębiorczości do **70%** kosztów kwalifikowalnych (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z późn. zm.
- projekty grantowe: intensywność pomocy dla jednostek sektora publicznego, dla organizacji pozarządowych i osób fizycznych (inne niż zakładające lub prowadzące działalność gospodarczą) **100%**, wartość operacji realizowanej przez grantobiorcę nie może być niższa niż 5 000,00 złołych i jednocześnie nie wyższa niż 50 000 złotych.

- operacje własne gdzie intensywność pomocy wynosi **95%** a wymagany wkład własny może mieć formę wkładu własnego niepieniężnego.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły" może wprowadzić dodatkowe warunki udzielenia wsparcia, o których mowa w art. 18a ustawy RLKS (o charakterze przedmiotowym tzn. odnoszących się w szczególności do zakresu operacji, miejsca realizacji operacji lub o charakterze podmiotowym tzn. odnoszących się do wnioskodawcy). Warunki te nie mogą być sprzeczne z kryteriami wyboru operacji.

6.2. Cel tworzenia procedur

W celu zapewnienia przejrzystej, niedyskryminującej procedury wyboru operacji na każdym etapie opracowania procedury zostały skonsultowane z grupą roboczą powołaną do opracowania LSR. Procedury powstały w celu efektywnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na obszar LGD „Dolina Soły". Właściwe przygotowane procedury oceny i wyboru operacji są bardzo ważnym elementem LSR, gdyż mają one kluczowe znaczenie podczas jej realizacji. Odpowiednio opracowane procedury i kryteria umożliwiają bowiem wybór operacji, których realizacja przełoży się bezpośrednio na osiągnięcie zawartych w strategii celów i wskaźników. Aby zachować przejrzystość procedur przewiduje się prowadzenie rejestru interesów członków Rady pozwalającego na identyfikacje charakteru powiązań z wnioskodawcami poszczególnych członków organu decyzyjnego.

6.3. Zakres procedur

6.3.1. Sposób oceny i wyboru projektów indywidualnych realizowanych przez beneficjentów innych niż LGD i grantobiorców

W niniejszej części przedstawiono procedury związane z oceną i wyborem operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD. W procedurach tych ujęte są następujące kwestie:

- ✓ Sposób ogłaszania naboru wniosków
- ✓ Tryb składania i wycofywania wniosków
- ✓ Informacje o zachowaniu w poszczególnych głosowaniach odpowiedniego parytetu, tak aby przedstawiciele władzy publicznej ani żadnej innej pojedynczej grupy interesu nie mieli więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji
- ✓ Sposób rejestrowania wniosków i wstępna ich weryfikacja
- ✓ Przesłanie wniosków do oceny i wyłączenia z oceny i wyboru operacji
- ✓ Przebieg oceny merytorycznej i wybór operacji
- ✓ Procedura odwoławcza
- ✓ Archiwizacja dokumentów

Ogłoszenie o naborze w przypadku konkursów dla projektów indywidualnych realizowanych przez beneficjentów innych niż LGD zawiera:

1. Wskazanie instytucji organizującej nabór,
2. Wskazanie terminu składania wniosków – nie krótszego niż 14 i nie dłuższego niż 30 dni ze wskazaniem daty i godziny końcowej – oraz miejsca składania wniosków, a także informacji o formie, w jakiej wniosek powinien być złożony ze wskazaniem strony internetowej, na której dostępny jest Generator wniosków,
3. Wskazanie formy wsparcia,
4. Wskazanie zakresu tematycznego operacji,
5. Obowiązujące w ramach naboru warunki udzielenia wsparcia i lokalne kryteria wyboru operacji, w tym kryteria premiujące,
6. Wskazanie minimalnej liczby punktów, której uzyskanie w wyniku oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru operacji jest warunkiem wyboru operacji,
7. Informację o wymaganych dokumentach, potwierdzających spełnienie warunków udzielenia wsparcia oraz kryteriów wyboru operacji,
8. Wskazanie wysokości pomocy/wartości premii,

9. Wskazanie intensywności pomocy,
10. Wskazanie wysokości limitu środków w ramach ogłaszanego naboru,
11. Informację o miejscu udostępnienia LSR i formularzy: wniosku o udzielenie wsparcia, wniosku o płatność, umowy o udzielenie wsparcia,
12. Informację o miejscu udostępnienia Regulaminu naboru i innych dokumentów zawierających informacje o naborze.

Schemat nr 3. Procedura wyboru projektów do realizacji w ramach LSR

Źródło: Opracowanie własne

Ogłoszenie o naborze w przypadku projektów grantowych zawiera:

1. Wskazanie instytucji organizującej nabór, jaką jest LGD,
2. Formę naboru,
3. Wskazanie terminu składania wniosków – nie krótszego niż 14 i nie dłuższego niż 30 dni ze wskazaniem daty i godziny końcowej,
4. Wskazanie, że wniosek powinien być złożony poprzez Generator wniosków z oznaczeniem strony internetowej, na której Generator wniosków jest dostępny,
5. Wskazanie formy wsparcia,
6. Wskazanie zakresu tematycznego projektu grantowego wyznaczającego zakres operacji, na które możliwe jest otrzymanie grantu,
7. Wskazanie planowanych do osiągnięcia w ramach projektu grantowego celów i wskaźników,
8. Wskazanie zadań planowanych do realizacji w ramach projektu grantowego,
9. Obowiązujące w ramach naboru warunki przyznania grantu i lokalne kryteria wyboru grantobiorcy, w tym kryteria premiujące,
10. Wskazanie minimalnej liczby punktów, której uzyskanie w wyniku oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru grantobiorców jest warunkiem przyznania grantu,
11. Informację o wymaganych dokumentach, potwierdzających spełnienie warunków udzielenia wsparcia oraz kryteriów wyboru operacji – sporządzoną w formie listy dokumentów,
12. Informację o wysokości kwoty grantu,
13. Wskazanie intensywności pomocy,
14. Wskazanie wysokości limitu środków dostępnego w ramach danego projektu grantowego,
15. Informację o możliwości wnioskowania o zaliczkę ze wskazaniem maksymalnej kwoty zaliczki – jeśli w ramach danego projektu grantowego przewidziano możliwość udzielania płatności zaliczkowych,
16. Informację o miejscu udostępnienia LSR, opisu kryteriów wyboru operacji, zasad przyznawania punktów za spełnienie danego kryterium i formularzy: wniosku o przyznanie grantu, wniosku o płatność wraz ze wzorem sprawozdania, umowy o przyznanie grantu,
17. Informację o miejscu udostępnienia Regulaminu naboru i innych dokumentów zawierających informacje o naborze.

Ogłoszenie o naborze LGD podaje do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie ogłoszenia co najmniej na stronie internetowej LGD ze wskazaniem daty publikacji i na tablicy ogłoszeń LGD. Ogłoszenie może być także zamieszczone

w prasie o zasięgu lokalnym obejmującym obszar LGD, na tablicach ogłoszeń oraz stron internetowych gmin będących członkami LGD. Osobom, którym wnioski otrzymały ocenę negatywną przysługuje odwołanie (wniesienie protestu), który wnosi się do ZW. Jeżeli ZW uzna zasadność protestu, następuje ponowna ocena operacji, której dokonuje Rada zgodnie z pocedurami.

Zasady i regulaminy określające parytety w poszczególnych głosowaniach, przejrzysty podział zadań i zakres odpowiedzialności organów LGD, zapewnienie w naborze tych samych kryteriów wyboru, organizację naborów, sposoby zgodności operacji z LSR i wyboru operacji do dofinansowania, ustalenie kwot wsparcia, zasady ustalenia kworum i systemu głosowania, tryb odwołania wnioskodawców do rozstrzygnięć Rady, znajdują się w odpowiednich załącznikach do wniosku o wybór LSR (Procedura oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW 2014 – 2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD, Procedura oceny i wyboru oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie (...)" objętego PROW 2014 – 2020 i Procedura oceny i wyboru operacji własnych LGD w ramach poddziałania „Wsparcie (...)" objętego PROW 2014- 2020, Regulamin Rady).

6.3.2. Sposób oceny i wyboru operacji własnych.

LGD „Dolina Soły" zamierza zrealizować trzy operacje własnych każda po 40 tysięcy złotych. Projekty będą dotyczyły ochrony dziedzictwa lokalnego i polegały na aktywizacji mieszkańców oraz promocji produktów lokalnych. LGD zrealizuje samo te operacje pod warunkiem, że nie znajdzie się inny podmiot z obszaru LGD gotowy je zrealizować.
Realizację operacji własnej planuje Zarząd, który przygotowuje wniosek na operacje na opracowanym formularzu. Wniosek przedkładany jest Przewodniczącemu Rady wraz z załącznikami. Operacja przygotowywana jest w sposób umożliwiający dokonanie oceny jej zgodności z LSR oraz według obowiązujących w LGD kryteriów oceny operacji.

6.4. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą, celami i wskaźnikami.

Kryteria wyboru operacji zostały przygotowane w oparciu o zasadę włączenia społeczności w zakres prac nad LSR. Podstawowe założenia zostały skonsultowane z mieszkańcami obszaru LGD „Dolina Soły" podczas metody partycypacyjnej wywiad grupowy standaryzowany ogniskowy moderowany według scenariusza podczas spotkania z mieszkańcami w dniu 9 września 2015r. W oparciu o te spotkania, kierując się jak najlepszą realizacją celów zdefiniowanych w LSR opracowano następujące kryteria dla poszczególnych operacji według podziału:
1. operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD,
2. operacje realizowane przez Grantobiorców,
3. operacje własne LGD,

Dla powyższych operacji (oprócz operacji własnych LGD) opracowano kryteria wyboru operacji według lokalnych kryteriów oraz kryteria strategiczne (premiujące) na zasadzie kart, które stanowią załącznik do procedur wyboru operacji. Do kryteriów strategicznych (premiujących) należy m.in.:

- ✓ Innowacyjność
- ✓ Skierowanie projektu do osób z grup defaworyzowanych (bądź realizacja operacji przez osoby z grup defoworyzowanych)
- ✓ Doświadczenie Wnioskodawcy

Kolejno kryteria wyboru operacji zostały przedstawione na Walnym Zebraniu Członków po wcześniejszej konsultacji ze wszystkimi członkami LGD (uwzględniono wniesione uwagi), gdzie zostały przyjęte uchwałą. Celem tak skonstruowanych kryteriów jest zwiększenie prawdopodobieństwa wyboru takich operacji, które w największym stopniu przyczynią się do realizacji celów LSR a tym samym osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu. Kryteria wyboru powiązane są również z diagnozą obszaru i analizą SWOT, co oznacza, że premiowane są projekty niwelujące w jakimś stopniu występujące słabe strony obszaru oraz zagrożenia. Kryteria jakościowe wymagają każdorazowo szczegółowego opisu przez oceniającego. Dla przejrzystości procesu wyboru operacji nie wprowadzono metody wagowej oceny.

Zmiana kryteriów wyboru dokonywana jest uchwałą i wymaga uzgodnienia z ZW na zasadach określonych w Umowie o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zawartej pomiędzy ZW a LGD. Może to nastąpić w następujących sytuacjach:

- zmiany w przepisach prawnych, mających wpływ na wdrażanie LSR,
- niski stopień założonych w LSR wskaźników,
- zgłaszane uwagi dotyczące obowiązujących kryteriów przez członków Rady, członków LGD, mieszkańców obszaru.

6.5 Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność oraz przedstawienie jej definicji i zasad oceny.

Innowacyjność jest jedną z kluczowych cech podejścia LEADER, dlatego też jak największa cześć realizowanych przy wsparciu LGD operacji powinna być w jakimś stopniu innowacyjna.
Innowacja to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszonego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym. Oceniane jest nowatorstwo w odniesieniu do obszaru LGD. Może to oznaczać zastosowanie rozwiązań znanych i stosowanych na innych obszarach, jednak mających charakter innowacyjny na terenie LGD. Będzie to np. nowatorski sposób wykorzystania zasobów lokalnych, rozwój nowych rodzajów produkcji i usług, zaspokojenie potrzeb, które dotychczas były pomijane w podejmowanych działaniach, modernizację tradycyjnych form technologii, rozwój funkcji obszaru, nowatorski sposób angażowania się społeczności lokalnej itp.

ROZDZIAŁ VII. Plan działania

Plan działania jest ściśle powiązany z logiką realizacji LSR opisaną w Rozdziale 5 Cele i wskaźniki. Zawiera szczegółowe wskazanie harmonogramu osiągania poszczególnych wskaźników produktu (w przedziałach czasowych) dla określonych w strategii przedsięwzięć, co w konsekwencji przełoży się na osiągnięcie celów. Ponadto prezentuje on podział środków finansowych na poszczególne przedsięwzięcia. Konstruując ten rozdział założono, że do 2018 roku wskaźniki produktu zostaną osiągnięte na poziomie co najmniej 20%. Taka wysokość realizacji poszczególnych przedsięwzięć w pierwszych latach wdrażania LSR pozwoli określić możliwości zrealizowania założonych wielkości wskaźników i dokonać ewentualnej korekty na kolejne lata.
Wdrażanie LSR zostało podzielone na trzy okresy w ramach których zaplanowano realizację wskaźników. I okres obejmuje lata 2016-2018 gdzie założono największe wykorzystanie wskaźników. W II okresie wdrażania LSR zaplanowano utworzenie dwóch inkubatorów przedsiębiorczości mających służyć podmiotom gospodarczym z obszaru LGD. W Każdym okresie wdrażania LSR zaplanowano realizację projektów własnych. Projekty grantowe zaplanowano w I i II okresie wdrażania LSR.
Wszelkie działania zostały ujęte w sposób umożliwiający zminimalizowanie ryzyka związanego z osiąganiem wskaźników w oparciu o dotychczasowe doświadczenia LGD w realizacji przedsięwzięć w okresie oprogramowania 2007-2013.
Tabelaryczne zestawienie przyjętego harmonogramu osiągania poszczególnych wskaźników wskazująca czas realizacji kluczowych efektów wdrażania LSR stanowi załącznik do LSR nr 3 Plan działania.

ROZDZIAŁ VIII. Budżet LSR

Budżet Strategii Kierowanej przez Społeczność obszaru LGD „Dolina Soły" finansowany będzie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Budżet LSR został zaplanowany tak, aby min. 50% środków zostało przeznaczonych na tworzenie, co zostanie zrealizowane w oparciu o następujące przedsięwzięcia:

- ✓ **1.1.1 Tworzenie nowych przedsiębiorstw** (PROW) przeznaczono 1 680 000,00 co stanowi 17,0% budżetu
- ✓ **1.1.2 Rozwój przedsiębiorstw** (PROW) przeznaczono 3 400 000,00 co stanowi 34,3% budżetu

  Łącznie 51,3 % budżetu z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przeznaczonych będzie na tworzenie miejsc pracy.

  W ramach celu ogólnego I zaplanowano dodatkowo przedsięwzięcie w zakresie:
  - utworzenia inkubatorów przedsiębiorczości – na kwotę 360 000,00 zł,

  Pozostała część środków przeznaczonych na realizację LSR przeznaczona będzie na wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD „Dolina Soły" (cel ogólny II) w wysokości 4 228 000,00 zł oraz na rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023 r. (cel ogólny III) w wysokości 430 000,00 zł.

W budżecie zaplanowano odrębne środki dla osób z grup defaworyzowanych ze szczególnym uwzględnieniem środków na założenie działalności gospodarczej przez osoby z grup defaworyzowanych - zaplanowano docelowo założenie 10 takich działalności oraz rozwój istniejących przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby z grup defaworyzowanych – zaplanowano docelowo rozwój 8 takich przedsiębiorstw.

Wysokość środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR ustalono na kwotę 2 475 000,00 euro co przy kursie 4 zł/euro stanowi odpowiednio 9 900 000,00 zł.

Wysokość środków finansowych na wsparcie na wdrażanie projektów współpracy do roku 2018 ustalono na kwotę 49 500,00 euro, co przy kursie 4 zł/euro stanowi 198 000,00 zł.

Wysokość środków finansowych na wsparcie funkcjonowania LGD ustalono na 551 250,00 euro, co przy kursie 4 zł/euro stanowi 2 205 000,00 zł.

ROZDZIAŁ IX. Plan komunikacji

Skuteczne i pełne zaangażowanie lokalnej społeczności we wdrażanie LSR wymaga zapewnienia odpowiednio dostosowanej do potrzeb komunikacji, czemu służyć ma plan komunikacji który jest załącznikiem do niniejszej Strategii. Plan ten określa główne cele działań komunikacyjnych, odpowiednie środki przekazu, a także identyfikacje adresatów do poszczególnych działań ze szczególnym uwzględnieniem grup docelowych.
Główną zasadą przyświecającą przy tworzeniu Planu komunikacji było nakreślenie zasad komunikacji z potencjalnymi beneficjentami ze wskazaniem odpowiedniego czasu i stopnia przekazania informacji. Informacje powinny być obustronne tak aby móc ocenić transparentność działań LGD „Dolina Soły". Z przeprowadzonych spotkań z mieszkańcami wynika, że głównym celem Planu jest wspieranie realizacji celów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 między innymi poprzez:

- ✓ Budowanie pozytywnego wizerunku LGD i LSR
- ✓ Informacja potencjalnych beneficjentów o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania, kryteriach oceny projektów oraz typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR,
- ✓ Uzyskiwanie informacji zwrotnej dotyczącej oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD,
- ✓ Wspieranie potencjalnych beneficjentów w zakresie pozyskiwania środków z budżetu LSR,
- ✓ Aktywizowanie lokalnej społeczności w zakresie włączenia jej w realizacje LSR poprzez aktywne uczestnictwo,
- ✓ Wspieranie i aktywizacja osób należących do grup defaworyzowanych,
- ✓ Prezentacja efektów wdrażania LSR.

Przedstawione powyżej cele zostaną zrealizowane za pomocą działań komunikacyjnych takich jak: kampania informacyjna, konferencje/spotkanie informacyjne, warsztaty partycypacyjne, punkt konsultacyjny w biurze LGD, badanie satysfakcji wnioskodawców LGD, szkolenie tematyczne, kawiarenka obywatelska, zgłoszenie obywatelskie.
W planie komunikacji zidentyfikowano konkretne grupy docelowe, do których zostaną skierowane odpowiednio do potrzeb dobrane działania komunikacyjne i środki przekazu:
- wnioskodawcy/beneficjenci LSR w tym m.in.: mieszkańcy obszaru, przedsiębiorcy, organizację pozarządowe, rolnicy, rybacy, jednostki samorządów terytorialnych oraz ich związki i jednostki organizacyjne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną, spółdzielnie, kościoły i związki wyznaniowe, instytucje otoczenia biznesu,
Spośród tych grup docelowych na podstawie spotkań z mieszkańcami określono grupy defaworyzowane do których w szczególności skierowane są działania komunikacyjne:
- osoby o niskich kwalifikacjach,
- bezrobotni zarejestrowani w PUP oraz osoby poszukujące pracy,
- osoby młode do 35 r.ż,
- kobiety,
- osoby w wieku 50+,
Podstawowym efektem działań komunikacyjnych jest realizacja celów i założeń LSR oraz wypracowanie założonych wskaźników. Aby móc je osiągnąć, należy w sposób prawidłowy przeprowadzić działania komunikacyjne skierowane do potencjalnych wnioskodawców, jednocześnie zachęcając ich do realizacji przedsięwzięć. W planie komunikacji zaplanowano następujące rodzaje wskaźniki planu komunikacyjnego:
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach,
- liczba odbytych szkoleń/warsztatów tematycznych,
- liczba przerowadzonych kampanii społecznych,
- liczba osób, która wypełniła ankiety,
- poziom satysfakcji z działań prowadzonych przez LGD (odsetek ankietowanych),

- liczba osób, które zostały poinformowane o zasadach realizacji LSR,
- liczba osób uczestniczących w imprezach,
- liczba przygotowanych materiałów promocyjnych,
- liczba informacji wzrotnych od przedstawicieli grup defaworyzowanych.

Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły" prowadzić będzie stały monitoring wskaźników zawartych w planie komunikacji poprzez systematyczne zbieranie i analizowanie informacji zwrotnej od beneficjentów, aby weryfikować i modyfikować kierunki działań informacyjnych i promocyjnych. W przypadku braku osiągnięcia zakładanych wskaźników i rezultatów podjęte zostaną działania korygujące np. dodatkowe szkolenia dla Beneficjentów. Należy również zaznaczyć, że badany poziom zadowolenia uczestników wydarzeń komunikacyjnych pozwoli stwierdzić, które obszary tematyczne są w największym stopniu trafne w trakcie pracy ze społecznością lokalną.

Przewidywany budżet na działania komunikacyjne to 150 000, 00 zł, z czego 10 000,00 stanowi rezerwa przewidziana na działania naprawcze.

ROZDZIAŁ X. Zintegrowanie

10.1. Zgodność i komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi

Biorąc pod uwagę, że LSR jest dokumentem zawierającym spójny zestaw operacji mających na celu osiąganie celów i potrzeb wypracowanych w sposób partycypacyjny na gruncie lokalnym, jednym podstawowych elementów jest jej zintegrowany charakter. Pozwala to na lepsze dostosowanie działań do różnorodnych uwarunkowań lokalnych poprzez wykorzystanie potencjału terytorium LGD oraz jego zasobów.

Zintegrowanie w kontekście LSR Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły" oznacza umiejscowienie szeregu problemów, tematów istotnych dla społeczności w szerszym kontekście rozwojowym. **Cele i przedsięwzięcia sformułowane w LSR,** które stanowią odzwierciedlenie najbardziej pożądanych zmian dla obszaru LGD **są ściśle powiązane z celami i założeniami dokumentów planistycznych. Poniżej przedstawiony został opis spójności i kompleksowości planowanych przedsięwzięć.**

Tabela 33. Zgodność LSR z innymi dokumentami strategicznymi

Dokument strategiczny	Spójność celów i założeń dokumentu z celami i przedsięwzięciami
Poziom krajowy	
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	Prace nad Lokalną Strategią Rozwoju LGD opierały się również o wytyczne, potrzeby i cele zdiagnozowane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Założone w LSR przedsięwzięcia i cele korespondują z priorytetami i celami szczegółowymi PROW przypisanymi do działania LEADER, czyli: **Priorytet 6** "wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich" **Cel szczegółowy 6B** "wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich" - jako główny cel, do którego przypisano całość budżetu działania LEADER **Cel szczegółowy 3A** "poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy, jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe" **Cel szczegółowy 6A** "ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy" **Cel szczegółowy 6C** "zwiększanie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) na obszarach wiejskich oraz podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawianie ich, jakości" Cele i przedsięwzięcia LSR zachowują przy tym zgodność z wszystkimi trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020, tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność.
Program	PO WER stanowi odpowiedź na wyzwania i jednocześnie instrument realizacji Strategii

Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Europa 2020. Program uwzględnia stojące przed Europą długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. W planowaniu wsparcia PO WER wzięto pod uwagę, iż jednym z głównych problemów, z którymi zmaga się polska gospodarka jest brak kultury uczenia się przez całe życie, który przekłada się na niską jakość kapitału ludzkiego oraz konkurencyjność polskich przedsiębiorstw. PO WER zakłada realizację działań według następujących osi priorytetowych **Oś I** Osoby młode na rynku pracy, **Oś II** Efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji, **Oś III** Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, **Oś IV** Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, **Oś V** Wsparcie dla obszaru zdrowia. Cele i przedsięwzięcia LSR „Dolina Soły" są zgodne z Osiami priorytetowymi Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja i Rozwój 2014-2020, szczególnie w zakresie Cel ogólny 3 Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r. Wskazanie grup defaworyzowanych i premiowanie wniosków z udziałem osób należących do tej grupy jest odpowiedzią na wymogi stawiane przez PO WER. Realizacja przedsięwzięć/operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia osiągania wskaźników dla celów szczegółowych wspomnianych w osiach priorytetowych w ramach POWER 2014-2020.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia zwraca uwagę na wymiar terytorialny podejmowanych działań, wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. Widzi zatem znaczenie samorządu terytorialnego i innych podmiotów w dynamizacji rozwoju regionów i kraju. Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne z Obszarem Strategicznym II Konkurencyjna gospodarska, Celem II.2 Wzrost wydajności gospodarki, Cel II.4 Rozwój kapitału ludzkiego oraz Obszarem strategicznym III Spójność społeczna i terytorialna, Celem III.1 Integracja społeczna.
Poziom regionalny	
Strategia Rozwoju Małopolski na lata 2011-2020	Strategia rozwoju województwa małopolskiego stawia na efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej regionu. Określa 7 obszarów polityki rozwoju w tym: Gospodarka wiedzy i aktywności, Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego, Infrastruktura dla dostępności komunikacyjnej, Krakowski Obszar Metropopolitalny i inne subregiony, Rozwój miast i terenów wiejskich, Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne, Zarządzanie rozwojem województw. Realizacja przedsięwzięć/operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia wskaźników określonych w strategii rozwoju małopolski, a tym samym wpłynie na realizację jej obszarów polityki rozwoju i celów strategicznych. LSR to dokument ściśle powiązany z polityką terytorialną, która jest instrumentem realizacji Strategii rozwoju województwa małopolskiego (realizuje instrument interwencji Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność).
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014-2020	Celem głównym MRPO jest Tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia poprzez podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Małopolski, spójność wewnętrzna regionu osiągana w oparciu o zasadę zrównoważonego regionu oraz wzmacnianie kapitału instytucjonalnego podmiotów z terenu Małopolski. Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność LGD „Dolina Soły" wpisuje się cele szczegółowe MRPO określone w osiach priorytetowych: **Oś Priorytetowa 3 Przedsiębiorcza Małopolska** Celem osi priorytetowej jest budowanie i wzmacnianie pozycji konkurencyjnej sektora MŚP Oś Priorytetowa 5 Ochrona środowiska Celem głównym osi priorytetowej jest wzmocnienie stanu bezpieczeństwa ekologicznego regionu z zachowaniem zasad równowagi pomiędzy poprawą stanu środowiska, racjonalnym użytkowaniem zasobów naturalnych oraz minimalizowaniem niekorzystnych oddziaływań na środowisko i jego zasoby **Oś Priorytetowa 6 Dziedzictwo naturalne** Celem osi priorytetowej jest podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności regionu w oparciu o zasoby dziedzictwa regionalnego **Oś Priorytetowa 8 Rynek pracy**

	Głównym celem osi priorytetowej jest szeroko rozumiane wsparcie zatrudnienia na regionalnym rynku pracy **Oś Priorytetowa 9 Region spójny społecznie** Głównym celem osi priorytetowej jest wzrost spójności wewnątrzregionalnej w wymiar ze społecznym i zdrowotnym **Oś Priorytetowa 10 Wiedza i kompetencje** Głównym celem osi priorytetowej jest rozwój kapitału intelektualnego mieszkańców, jako podstawa budowania silnej pozycji regionu **Oś Priorytetowa 11 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej** Celem głównym osi priorytetowej jest ograniczenie problemów społecznych w miastach i na obszarach wiejskich Realizacja przedsięwzięć/operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia wskaźników określonych w MRPO, a tym samym wpłynie na realizację celów szczegółowych wspomnianych osi priorytetowych oraz celu głównego. LSR jest instrumentem realizującym wprost wymienione powyżej osie priorytetowe, w ramach, których mogą być realizowane wyłącznie przedsięwzięcia zgodne z LSR
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjęty uchwałą XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego w dniu 22 grudnia 2003r. Lokalna Grupa Działania (LGD) składa się z gmin: Brzeszcze, Chełmek, Kęty, Oświęcim oraz Wieprz. Obszar administracyjny, LGD „Dolina Soły" zajmuje teren zachodniej małopolski, część powiatu oświęcimskiego i wadowickiego. Teren LGD zajmuje 1,97% obszaru województwa, który zamieszkuje 2,95 % ludności (99 020) województwa. Użytki rolne to 59,2% ogólnej powierzchni, Lasy to 28,6 % i udziale 1,4 % gruntów pod wodami. PZP WM określiła szczególne zasady zagospodarowania przestrzennego województwa w następujących zakresach: ochrony środowiska i kształtowania struktur środowiska przyrodniczego, zachowania dziedzictwa kulturowego, kształtowania regionalnego układu osadniczego, zagospodarowania związanego z rozwojem gospodarczym, w szczególności dotyczących obszarów inwestycyjnych, rolnictwa, sadownictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego i infrastruktury technicznej. Realizacja LSR obejmującej teren gminy Brzeszcze, Chełmek, Kęty, Oświęcim i Wieprz będzie uwzględniała zasady zagospodarowania przestrzennego przedstawione w PZP WM, a tym samym wykazuje zgodność z tym dokumentem.
Strategia dla rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego do roku 2020	Dokument ten zakłada cel nadrzędny w obszarze Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy. Cele LSR „Dolina Soły" wpisują się w szczególności w Cel 2 Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych oraz w kierunek działań Współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego makroregionu. Zgodność występuje także na poziomie Cel 3 Polska południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjały makroregionu w szczególności w zakresie kierunku działania: Kreowanie oferty inwestycyjnej.
Poziom lokalny	
Strategia powiatu oświęcimskiego na lata 2014-2020	Strategia powiatu oświęcimskiego na lata 2014-2020 zakłada w swoich celach kreowanie wizerunku turystycznego i kulturowego poprzez wzrost infrastruktury turystycznej oraz oryginalne przedsięwzięcia kulturalno-turystyczne, które z jednej strony powinny przełożyć się na wzrost zainteresowania powiatem, a z drugiej strony przyczynić się do wzrostu zamożności mieszkańców. Strategia powiatu zawiera również kwestię związane z poprawą dostępności komunikacyjnej na obszarze powiatu. **Cele dokumentu planistycznego są spójne z poniższymi, planowanymi przez LGD przedsięwzięciami:** Przedsięwzięcie 2.1.1: Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej. Przedsięwzięcie 2.1.2:Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną. Przedsięwzięcie 2.1.3: Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE. Przedsięwzięcie 2.2.1: Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego. Zgodność strategii powiatu z przedsięwzięciami oznacza tym samym zgodność z **celem**

	ogólnym II Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. oraz odpowiadającymi mu celami szczegółowymi. Inicjowanie aktywności mieszkańców poprzez angażowanie się w miejscowe inicjatywy, zwalczanie bierności niektórych środowisk oraz rozwój kapitału społecznego i integrującą politykę społeczną to również główne cele strategii powiatu. **Cele dokumentu planistycznego są spójne z poniższymi, planowanymi przez LGD przedsięwzięciami:** Przedsięwzięcie 3.1.1:Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym. Przedsięwzięcie 3.1.2: Podnoszenie wiedzy mieszkańców w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji. Zgodność strategii powiatu z przedsięwzięciami LGD „Dolina Soły" oznacza tym samym zgodność z **celem ogólnym III Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023 r.** oraz odpowiadającymi mu celami szczegółowymi.
Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze Na lata 2015-2024	Zakłada wspieranie edukacji obywatelskiej z zakresie ochrony środowiska, kształtowanie i promocje postaw proekologicznych, wsparcie przeciwdziałań wykluczeniu społecznemu i ubóstwu, rozwój kultury, rekreacji i sportu a także aktywizację gospodarczą Gminy. Powiązanie wybranych celów operacyjnych z celami LSR przedstawia się następująco: **- Cel ogólny 1 LSR** – Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. . **wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny I- Rozwinięta przedsiębiorczość i gospodarka lokalna ✓ Cel operacyjny I.1 – Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej gminy ✓ Cel strategiczny VII – Wzmacnianie funkcjonalności gminy ✓ Cel operacyjny VII.1 – Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej - **Cel ogólny 2 LSR** – Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. . **wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny I – rozwinięta przedsiębiorczość i gospodarka lokalna ✓ Cel operacyjny I.2 – Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej gminy ✓ Cel strategiczny VI. – Rozwój oferty spędzania czasu wolnego ✓ Cel operacyjny VI. 1 – Rozwój kultury, rekreacji i sportu oraz oferty spędzania czasu wolnego **- Cel ogólny 3 LSR Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r**. **wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny I – Rozwinięta przedsiębiorczość i gospodarka lokalna ✓ Cel operacyjny I.2 – Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej gminy ✓ Cel strategiczny III – Wysoki poziom edukacji i wychowania ✓ Cel operacyjny III.1 – Poprawa warunków i jakości kształcenia oraz wychowania ✓ Cel strategiczny VI. Rozwój oferty spędzania wolnego czasu ✓ cel operacyjny VI.1 – Rozwój kultury, rekreacji i sportu oraz oferty spędzania wolnego czasu
Strategia Rozwoju Gminy Chełmek na lata 2014-2020	Obejmuje 5 obszarów strategicznego działania, w których planowany jest rozwój gminy (rewitalizacja, zarządzanie energią, mieszkańcy, konkurencyjna gospodarka, przestrzeń, środowisko, przyroda) powiązane z celami LSR w następujący sposób: **- Cel ogólny 1 LSR – Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny – Wysoka atrakcyjność inwestycyjna gminy ✓ Cel operacyjny – Wzrost kompetencji gospodarczych i przedsiębiorczych **- Cel ogólny 2 LSR – Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny – Poprawa przestrzennych, gospodarczych, społecznych i kulturowych warunków dla rozwoju gminy Chełmek. ✓ Cel operacyjny 1 – Poprawa estetyki i funkcjonalności miasta Chełmek ✓ Cel operacyjny 2 – Odnowa obszarów wiejskich ✓ Cel strategiczny – Efektywne wykorzystanie zasobów przestrzennych, środowiskowych i przyrodniczych ✓ Cel operacyjny 3 – Turystyczne wykorzystanie naturalnych potencjałów gminy

	- **Cel ogólny 3 – Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny – Poprawa przestrzennych, gospodarczych, społecznych i kulturowych warunków dla rozwoju gminy Chełmek ✓ Cel operacyjny 3 – Zwiększenie kapitału społecznego gminy ✓ Cel strategiczny – Podniesienie komfortu życia mieszkańców ✓ Cel operacyjny 1 – Ustawiczna edukacja i aktywizacja zawodowa
Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2012-2020	Gmina Kęty, która chce podejmować działania poprzez zwiększanie atrakcyjności gminy dla inwestorów, przez co wpływać na rozwój przedsiębiorczości. Podniesienie poziomu przedsiębiorczości wśród społeczności lokalnej jest jednym z kluczowych zadań polityki gospodarczej Gminy Kęty, która w strategii jako partnera do tego zadania wskazuje LGD „Dolina Soły". Powiązane wybranych celów operacyjnych z celami LSR przedstawia się następująco: **- Cel ogólny 1 LSR** – Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. **jest powiązany z:** ✓ Celem strategicznym I.1. Wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Gminy ✓ Celem operacyjnym I.1.1. Tworzenie lokalnych stref aktywności gospodarczej ✓ Celem operacyjnym I.1.5. Kreowanie cech przedsiębiorczości wśród społeczności lokalnej. ✓ Celem operacyjnym I.1.6. Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja zawodowa uwzględniająca zmiany na lokalnym rynku pracy Cele LSR wpisują się cele rozwoju Gminy Kęty także w zakresie rozwoju kapitału społecznego, wzrostu dostępu do usług publicznych, a także szeroko pojmowanej jakości ich wykonywania a tym samym powodującej wzrost warunków życia danej społeczności poprzez precyzyjne ustalenie poziomu potrzeb i aspiracji co do poziomu życia. - **Cel ogólny 2 LSR** – Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD „Dolina Soły" do 2023r. **jest powiązany z:** ✓ Celem strategicznym III.1 – Zwiększenie dostępu do usług publicznych wysokiej jakości. ✓ Celem operacyjnym III.1.5. – Zapewnienie optymalnej bazy lokalowej i infrastruktury sportowej oraz wysokiej jakości usług edukacyjnych na terenie gminy. ✓ Celem operacyjnym III.1.6. – Polityka długofalowej współpracy z organizacjami pozarządowymi. ✓ Celem operacyjnym III.1.8 – Sprawne zarządzanie gminą **- Cel ogólny 3 LSR** – Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r. . **jest powiązany z:** ✓ Celem strategicznym I.1 wzrost konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej gminy Kęty ✓ Celem operacyjnym I.1.5 – Kreowanie cech przedsiębiorczych wśród społeczności lokalnej. ✓ Celem operacyjnym I.1.6 – Łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizacja zawodowa uwzględniająca zmiany na lokalnym rynku pracy. ✓ Celem strategicznym III.1 – Zwiększenie dostępu do usług publicznych wysokiej jakości ✓ Celem operacyjnym III.1.4 – Rozwój społeczeństwa informacyjnego ✓ Celem operacyjnym III.1.5 – Zapewnienie optymalnej bazy lokalowej i infrastruktury sportowej oraz wysokiej jakości usług edukacyjnych na terenie gminy. ✓ Celem operacyjnym III.1.6 – Polityka długofalowej współpracy z organizacjami pozarządowymi.
Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Opiera swoje założenia na następującej misji – Gmina Oświęcim – rozwijająca się, bezpieczna i przyjazna – wspierająca lokalne inicjatywy społeczne i gospodarcze, z ofertą skierowaną do mieszkańców oraz inwestorów, z zachowaniem walorów środowiska, tym samym wpisując się w cele LSR w następujący sposób: **- Cel ogólny 1 – Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny I – Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Gminy w

	oparciu o dobre planowanie, połączenia komunikacyjne, podnoszenie kompetencji kadr oraz wspieranie przedsiębiorczości. ✓ Cel operacyjny 6 – Tworzenie warunków wsparcia biznesu poprzez organizacje okołobiznesowe. **- Cel ogólny 2 – Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny III – Poprawa stanu środowiska (powietrza, wody itp.) oraz zasobów przyrodniczych ✓ Cel operacyjny 2- Zachowanie dziedzictwa przyrodniczego opartego na gospodarce stawowej (chów ryb) w tym utrzymanie i poprawa stanu zaopatrzenia stawów w wodę. **- Cel ogólny 3 – Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD „Dolina Soły" do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny II - Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku. ✓ Cel operacyjny 1- Promowanie i wspieranie aktywności społecznej mieszkańców poprzez zaangażowanie do uczestnictwa w kulturze, sporcie, działaniach na rzecz swojego miejsca zamieszkania. ✓ Cel operacyjny 2 - Wspieranie oddolnych inicjatyw obywatelskich. ✓ Cel operacyjny 5 – Wsparcie i tworzenie możliwości rozwoju indywidualnego dzieci i młodzieży.
Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2015-2022	Stawia nacisk na pozyskiwanie środków zewnętrznych na rozwój gminy zwłaszcza na działania związane z celami wymienionymi w strategii, cele te wpisują się w cele LSR w następujący sposób: **- Cel ogólny 1 – Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny 2 – Budowa i wzmacnianie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców z terenu Gminy Wieprz. ✓ Cel szczegółowy 1 – Zagospodarowanie budynków znajdujących się w zasobie gminnym na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej. ✓ Cel szczegółowy 2 – Promocja działalności gospodarczej na terenie gminy oraz rozwój współpracy samorządu gminnego z inwestorami. **- Cel ogólny 2 – Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje w:** ✓ Cel strategiczny 1 – Poprawa warunków życia mieszkańców. ✓ Cel szczegółowy 2 – Zwiększenie oferty kulturalnej dla wszystkich grup wiekowych. ✓ Cel szczegółowy 5 – Kultywowanie lokalnych tradycji kulinarnych, muzycznych, artystycznych, sposobu gospodarowania oraz zanikających zawodów. ✓ Cel szczegółowy 8 – Odbudowa, rewitalizacja oraz wzmocnienie roli centrów miejscowości. ✓ Cel szczegółowy 9 – Nowoczesna infrastruktura sportowo – rekreacyjna na terenie gminy. ✓ Cel strategiczny 3 – Poprawa stanu środowiska naturalnego. ✓ Cel szczegółowy 2 – Popularyzacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii. **- Cel ogólny 3 – Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD Dolina Soły do 2023r. wpisuje się w:** ✓ Cel strategiczny 5 – Rozwiązywanie problemów społecznych na terenie Gminy Wieprz. ✓ Cel szczegółowy 2 – Integracja międzypokoleniowa.

10.2. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR celów i przedsięwzięć

Strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność LGD „Dolina Soły" ma charakter zintegrowany. Zintegrowane podejście ma odzwierciedlenie w dobrze celów i przedsięwzięć, związków pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji LSR oraz wykorzystaniu różnych zasobów lokalnych.
Zaplanowane w ramach LSR cele i przedsięwzięcia wynikają z diagnozy obszaru i analizy SWOT, konsultowanej

z mieszkańcami obszaru i są ze sobą ściśle zintegrowane.
W ramach LSR nacisk położony będzie na współpracę i wykorzystanie potencjału różnych lokalnych branż gospodarki. W ramach celu ogólnego 1, gdzie większy nacisk położony został na tworzenie i rozwój przedsiębiorstw (przedsięwzięcia 1.1.1 i 1.1.2) z branży przetwórstwa, produkcji oraz sektora turystycznego i rekreacji (dodatkowe punkty przy ocenie). Szczególnym rodzajem zintegrowania branż jest zaproponowanie wsparcia inkubatorów przedsiębiorczości, gdzie firmy różnych branż będą mogły korzystać z doświadczeń firm branży usługowej, szkoleniowej i doradczej.
Ponadto w ramach celu ogólnego 2 proponowane przedsięwzięcia łączą branże produkcyjną, turystyczną i rekreacyjną, które poprzez inwestycje w sposób najkorzystniejszy przyczynią się do uzyskania zmiany i w sposób kompleksowy i spójny wpłyną na rozwiązanie danych dla tego zakresu problemów.

Bardzo dobrym przykładem zintegrowanego podejścia jest realizacja celu ogólnego 3 wraz z celami szczegółowymi i przedsięwzięciami. Przewiduje się tutaj współpracę jednostek samorządu terytorialnego, lokalnych stowarzyszeń, grup nieformalnych, przedsiębiorców.
Jedną z głównych idei LSR jest integracja obszaru. Formułując przedsięwzięcia do realizacji kierowano się przede wszystkim tym, iż stanowią one odpowiedź na problemy zdiagnozowane na całym obszarze realizacji LSR. Ponadto dzięki szeroko prowadzonym działaniom partycypacyjnym możliwe było pozyskanie diagnozy od wszystkich sektorów funkcjonujących na terenie LGD „Dolina Soły". Te dwa czynniki pozwalają zakładać, że wskazane w LSR przedsięwzięcia obejmą swoim zasięgiem cały obszar LGD.
W ramach strategii dąży się do integrowania rozwoju w wymiarach środowiskowym, społecznym, kulturowym, przestrzennym, gospodarczym. Przedsięwzięcia zostały sformułowane w taki sposób, że realizacja jednego wymiaru sprzyja osiąganiu celów w innych wymiarach.

ROZDZIAŁ XI. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji LSR w całym okresie jej wdrażania oraz funkcjonowania LDG jest niezbędne do sprawdzenia, czy uda się osiągnąć założone cele oraz czy LGD prowadzi działalność w sposób właściwy.

Funkcjonowanie LGD będzie na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym, po to aby zapewnić stałe podnoszenie jakości i efektywności podejmowanych działań. Ocena umożliwi określenie czy LSR jest wdrażana w sposób prawidłowy, a jej realizacja przebiega zgodnie z przyjętymi założeniami oraz czy sposób działania LGD zapewnia wypełnianie wszystkich nałożonych na nie zadań. Monitoring i ewaluacja są niezbędne do zapewnienia prawidłowego wydatkowania środków publicznych i odpowiedniego reagowania na zmieniające się realia społeczno-gospodarcze.

Zadania w zakresie monitoringu i ewaluacji będą realizowane przez:

- ✓ pracowników biura LGD,
- ✓ Zarząd LGD,
- ✓ zespół ds. ewaluacji i monitoringu,
- ✓ podmiot zewnętrzny.

Główne elementy podlegające badaniom monitoringu to:
- harmonogram ogłaszania konkursów,
- wskaźniki realizacji LSR,
- budżet LGD,
- wskaźniki w planie komunikacji,
- praca biura LGD,
- praca Rady LGD.

LGD planuje prowadzić monitoring w sposób ciągły i systematczny, tak aby móc dokonać analizy danych ilościowych i jakościowych, które pozwolą na ocenę aktualnego stanu realizacji LSR.
Główne elementy podlegające badaniom ewaluacji:
- harmonogram ogłaszania konkursów,
- cele i wkaźniki określone w LSR,
- budżet LGD,
- skuteczność promocji i aktywizacji społeczności lokalnej,
- efektywność realizacji LSR,
- działalność LGD, w tym działalność biura, Zarządu i Rady.

LGD planuje przeprowadzić następującą ewaluację :
- ewaluacja okresowa (mid-term), która przeprowadzona jest w trakcie trwania wdrażania LSR – nastąpi po I okresie wdrażania LSR i będzie miała na celu dostarczenie informacji w jakim stopniu zrealizowano zakładane wskaźniki,
- ewaluacja końcowa (ex-post), która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji LSR, tj. w 2023r. Ewaluacja ta będzie miała na celu ocenę skuteczności i efektywności wdrażania LSR, jej trafność i użyteczność.

Szczegółowe informacje na temat sposobu prowadzenia monitoringu i ewaluacji, w tym elementy podlegające badaniu, sposoby pozyskiwania danych oraz czas i okres pomiaru zostały określone w załączniku nr 2

ROZDZIAŁ XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

LGD „Dolina Soły" podczas przygotowywania LSR **przeanalizowała jej zapisy pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**.
Przedstawiona w LSR lista przedsięwzięć jest jedynie wstępną koncepcją, która została przygotowana głównie ze względu na konieczność usystematyzowania kierunków rozwojowych i zadań inwestycyjnych Lokalnej Grupy Działania „Dolina Soły". Ich konkretyzacja nastąpi w momencie realizacji założonych przedsięwziąć, a więc na dzień opracowania LSR nie ma informacji o konkretnej lokalizacji, typu operacji oraz jej skali. Zaproponowane w przedmiotowym dokumencie przedsięwzięcia dotyczące działań inwestycyjnych będą poddawane odrębnej ocenie środowiskowej w trakcie ich przygotowywania i realizacji. Wobec powyższego można prognozować, iż realizacja projektów, w ramach Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność będzie zgodna z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Realizacja proponowanych przedsięwzięć ma zasięg lokalny i nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie stwarza możliwości oddziaływań skumulowanych i transgranicznych, nie pociągnie za sobą prawdopodobieństwa ryzyka dla zdrowia ludzi oraz nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Ponadto żadne z przedsięwzięć ujętych w strategii nie będzie miało znaczącego wpływu na obszar Natura 2000, a większość zaplanowanych zadań wpłynie pozytywnie na środowisko.
Decyzję o przeprowadzeniu przedmiotowej oceny podejmuje organ opracowujący LSR w uzgodnieniu z właściwymi organami ochrony środowiska. W związku z tym LGD w myśl przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) wystąpiła do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie. W dniu 30 listopada 2015 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie wydała opinię, że projekt Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wykaz wykorzystanej literatury i źródeł:

1. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, Wyd. III uzupełnione i uaktualnione, Warszawa 2015
2. Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce, Ministerstwo Infrastruktury i Rozowju, Warszawa, 2014r.
3. Dokumentacja konkursowa w ramach konkurs na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, ogłoszonego przez Zarząd Województwa Małopolskiego
4. Zasady finansowania „Wsparcia przygotowawczego" i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" - oraz ustalania alokacji środków na lokalną strategię rozwoju w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, MRiRW, Wrzesień 2015
5. Załącznik 6 do regulaminu konkursu na wybór LSR: „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR"
6. Rozporządzenie PE i Rady UE nr 508/2014 w sprawie Europejskiego Funduszu morskiego i Rybackiego
7. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U.z dnia 9.10.2015 roku poz.1570)
8. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 listopada 2015 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania 'Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" objętego Programem Rozowju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 2020 (Dz.U. Z dnia 6.11.2015. poz.1822)
9. Program Rozowju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
10. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
11. Strategia Rozwoju Kraju 2020
12. Strategia Rozowju Małopolski na lata 2011-2020
13. Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014-2020
14. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego
15. Strategia dla Rozowju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego do roku 2020
16. Strategia Powiatu Oświęcimskiego na lata 2014-2020
17. Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015-2024
18. Strategia Rozowju Gminy Chełmek na lata 2014-2020
19. Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2012-2020
20. Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023
21. Strategia Rozowju Gminy Wieprz na lata 2015-2022
22. Przekrojowe badanie sektora rybackiego gmin: Oświęcim, Brzeszcze, Kety, Wieprz – za sezon hodowlany 2014
23. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, htto://krakow.stat.gov.pl//
24. Raport z ewaluacji wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD „Dolina Soły" (grudzień 2012)
25. Raport z badań „Ocena społeczno-gospodarcza obszaru LGD, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej" (wrzesień 2014)
26. Raport z badania „Ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju oraz potencjału funkcjonowania LGD „Dolina Soły"
27. http://www.gminy.pl//
28. http://www.stat.gov.pl//
29. http://www.pup.oswiecim.pl/
30. http://www.up.wadowice.pl/main/index.html
31. http://www.dolinasoly.eu/dolina-soly-rzeka-mozliwosci-przewodnik/miejsca-pamieci-martyrologia,755
32. http://www.dolinasoly.eu/dolina-soly-rzeka-mozliwosci-przewodnik/szlak-architektury-drewnianej,758
33. http://www.drewniana.malopolska.pl/
34. http://www.dolinasoly.eu/dolina-soly-rzeka-mozliwosci-przewodnik/koscioly-klasztory-kapliczki,754
35. http://partycypacjaobywatelska.pl/abc-partycypacji/co-to-jest-partycypacja-obywatelska/ (dostęp 08.12.2015 r.)
36. http://partycypacjaobywatelska.pl/abc-partycypacji/co-to-jest-partycypacja-obywatelska/ (dostęp 08.12.2015 r.)
37. http://dnidziedzictwa.pl/osiedle-domow-gorniczych-%E2%80%93-stara-kolonia-w-brzeszczach/
38. http://dnidziedzictwa.pl/newsy/dni-dziedzictwa-2015-kolonia-robotnicza-i-fabryka-bata-w-chelmku/
39. http://muzeum.kety.pl/
40. http://www.dolinasoly.eu/galeria/izba-regionalna-kacik-regionalny-u-krystyny,744

41. http://www.sepiafotovideo.pl/muzeumswini/
42. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/site/about
43. http://www.wyrobekbrzeszcze.pl/wydarzenia/nasze-kulinarne-dziedzictwo-smaki-regionow-18
44. http://www.zurodpiskorka.pl/
45. http://www.smwieprz.pl/wyroznienia.html
46. http://www.dolinasoly.eu/przysmaki-z-doliny-soly,373
47. http://www.nadzieja.wieprz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=114
48. http://www.greenways.by/index.php?content&id=67&lang=pl
49. http://www.aktywnestrefy.pl/szlak-aktywnych/
50. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/59-ekomuzeumdolinasoly-petla-rowerowa-oswiecim-nidek-oswiecim
51. http://www.dolinasoly.eu/questy/z-kantym-po-ketach,667
52. http://www.dolinasoly.eu/questy/grojec-wehikulem-czasu,681
53. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/32-ekomuzeumdolinasoly-stadnina-koni-karino
54. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/6-ekomuzeumdolinasoly-stajnia-w-babicach
55. http://www.ranczonawidoku.pl/
56. http://twsazan.brzeszcze.pl/
57. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/37-ekomuzeumdolinasoly-lowisko-kola-pzw-kety-dyrczoniowka
58. http://www.pzw.org.pl/oswiecim/
59. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/35-ekomuzeumdolinasoly-lowisko-rajsko-pzw-kolo-wedkarskie-oswiecim-miasto
60. http://ekomuzeumgoscinnakraina.pl/33-ekomuzeumdolinasoly-lowisko-na-owczarni
61. http://krakow.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/sport-turystyka/turystyka-w-wojewodztwie-malopolskim-w-2013-r-,3,16.html

Załączniki

Załącznik 1. Procedura Aktualizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

Cel procedury: Celem ustanowienia procedury aktualizacji LSR jest sformalizowanie procesu dokonywania korekt tak, aby móc zapewnić jak najszerszy udział partnerów i mieszkańców obszaru LGD „Dolina Soły" w procedurze zmian oraz wymóg dokonania korekty zapisów dokumentu do stosowanych wymogów prawnych

Wszyscy członkowie LGD, a także mieszkańcy obszaru mają możliwość składanie wniosków, uwag i propozycji zmian w zapisach Lokalnej Strategii Rozwoju. Formularz zgłoszeń wniosków/sugestii dostępny będzie w formie elektronicznej oraz papierowej tzw. zgłoszenie obywatelskie.

Założenia ogólne:
- proces wdrażania i aktualizacji odbywa się z jak najszerszym udziałem partnerów LGD i wszystkich mieszkańców obszaru
- wszystkie działania LGD dotyczące wdrażania LSR są jawne
- LGD monitoruje na bieżąco wdrażanie LSR,
- działania logistyczne zapewnia Biuro LGD.

Aktualizacja LSR będzie przeprowadzana w oparciu o następujące czynniki:

- ✓ Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne, które maja wpływ na LGD „Dolina Soły" (zmiany społeczno-gospodarcze)
- ✓ Wdrożenie zakładanych wskaźników
- ✓ Skuteczność zarządzania procesem wdrażania LSR

Istotną rolę w procesie aktualizacji LSR ma proces monitorowania osiąganych wskaźników, który powinien odbywać się na bieżąco. Monitoring w tym kontekście obejmuje:

- ✓ Stopień realizacji wskaźników i osiągnięcia celów,
- ✓ Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych,
- ✓ Dotrzymywania harmonogramów dotyczących realizacji przedsięwzięć i zawartych w nich zadań,
- ✓ Poziomu zainteresowania podmiotów lokalnych podejmowaniem działań w ramach zdefiniowanych przedsięwzięć,
- ✓ Poprawność i efekty zaplanowanych działań komunikacyjnych oraz poziom ich realizacji.

W przypadku koniecznych zmian proces aktualizacji LSR będzie przebiegał następująco:

1. Wynik procesu monitorowania będzie konsultowany z lokalną społecznością poprzez zebranie opinii na temat wdrażania LSR. Informacje te będą zbierane podczas kampanii informacyjnych, spotkań informacyjnych z lokalną społecznością, w punkcie konsultacyjnym w biurze LGD.
2. Zostanie powołany zespół ds. aktualizacji LSR spośród członków Rady LGD, Zarządu LGD oraz członków i pracowników biura.
3. Zespół ds. aktualizacji LSR dokona analizy zebranych informacji oraz wprowadzi proponowane zmiany do dokumentu.
4. Projekt zaktualizowanej LSR będzie podlegał konsultacjom społecznym. Dokument z proponowanymi zmianami zostanie zamieszczony na stronie internetowej LGD wraz z formularzem, za pośrednictwem którego będzie można wnosić uwagi do proponowanych zmian.
5. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych, zespół ds. aktualizacji LSR, zdecyduje, które uwagi zostaną uwzględnione.
6. Zakończenie prac nad aktualizacją LSR, która zostanie przyjęta przez uchwałę Walnego Zebrania Członków.

Jeżeli w trakcie procesu aktualizacji wyniknie konieczność przesunięcia środków finansowych pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami i będzie to wynikać z konsultacji społecznych, zespół ds. aktualizacji może podjąć decyzję o takich przesunięciach.

Załącznik nr 2. Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.

Monitoring LSR

W ramach monitoringu LGD będzie systematycznie zbierać i analizować informacje na temat funkcjonowania LGD oraz stanu wdrażania LSR. Celem tych działań będzie uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii oraz ocena zgodności realizowanych operacji z przyjętymi założeniami i celami. W tabeli poniżej wskazano **elementy podlegające monitorowaniu,** za pomocą których weryfikowane będzie na bieżąco funkcjonowanie LGD oraz stopień wdrażania LSR, a także określono **sposoby pozyskiwania danych** do monitoringu oraz **czas i okres dokonywania pomiaru**.

Tabela 1. Elementy podlegające monitoringowi

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Harmonogram ogłaszania konkursów	Biuro LGD	Rejestr ogłoszonych konkursów	Na bieżąco przez cały okres wdrażania LSR	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem konkursów
Wskaźniki realizacji LSR	Biuro LGD	Dane zebrane z przeprowadzonych konkursów (sprawozdania beneficjentów), analizy własne pracowników biura	Na bieżąco przez cały okres wdrażania LSR, Sporządzenie raportów kwartalnych publikowanych na stronie LGD	Stopień realizacji wskaźników i osiągnięcia celów
Budżet LGD	Biuro LGD	Rejestr danych prowadzony przez biuro LGD, Raporty z instytucji wdrażającej	Na bieżąco przez cały okres wdrażania LSR, Sporządzenie raportów kwartalnych publikowanych na stronie LGD	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych
Wskaźniki w planie komunikacji	Biuro LGD	Raporty ewaluacyjne	Na bieżąco, przez cały okres wdrażania LSR, Sporządzenie raportów kwartalnych publikowanych na stronie LGD	Poprawność i efekty zaplanowanych działań komunikacyjnych oraz poziom ich realizacji
Praca biura LGD	Zarząd LGD, Kierownik biura LGD	- kierownik biura LGD sporządza co pół roku opinie poszczególnych pracowników co do wypełniania przez nich obowiązków służbowych - kierownik biura oceniany jest przez Zarząd LGD co do wypełniania bieżących obowiązków służbowych - pracownicy merytoryczni będą również oceniani przez Beneficjentów poprzez ankietę monitorującą przebieg konsultacji, szkoleń i spotkań aktywizacyjnych	Ocena będzie następować dwa razy do roku (czerwiec, grudzień)	Ocena pracy pracowników biura: - rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie, - realizacja LSR zgodnie z zapisami, - jakość udzielanych konsultacji i kontakt z beneficjentami, - przestrzeganie wewnętrznych

				regulaminów obowiązujących w biurze,
Praca Rady LGD (organ decyzyjny)	Zarząd LGD	- Rada sporządza sprawozdanie merytoryczne z bieżącej działalności i przedstawia raz do roku do zaopiniowania do zespołu ds. ewaluacji i monitoringu,	Ocena będzie następować raz do roku w miesiącu styczniu za rok poprzedzający	Ocena pracy Rady LGD - rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie, - realizacja LSR zgodnie z harmonogramem, - uczestnictwo w posiedzeniach, - przestrzeganie regulaminu pracy Rady

Ewaluacja

Badaniom ewaluacyjnym będzie podlegać funkcjonowanie LGD, jak i wdrażanie LSR.
Ewaluacja będzie przeprowadzana na podstawie następujących **kryteriów**:
- trafności, czyli w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają występującym potrzebom,
- efektywności, czyli stosunku poniesionych nakładów do uzyskanych rezultatów,
- skuteczności, czyli do jego stopnia cele zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,
- użyteczności, czyli do jakiego stopnia oddziaływanie LSR odpowiada potrzebom beneficjentów,
- trwałości, czyli czy uprzednio zaplanowane pozytywne efekty będą nadal widoczne po zakończeniu interwencji.

W poniżej tabeli przedstawiono **elementy podlegające ocenie** (zarówno w odniesieniu do funkcjonowania LGD, jak i wdrażania LSR), **czas** przeprowadzania ewaluacji, oraz **sposób i okres pomiaru**.

Tabela 2. Elementy podlegające ewaluacji

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji				
Harmonogram ogłaszania konkursów	Biuro LGD	Rejestr ogłoszonych konkursów	Termin realizacji pomiaru: I kwartał roku następującego po roku badanym Okres pomiaru: ocena roczna w latach 2016-2023	Ocena zgodności ogłaszanych i realizowanych projektów z harmonogramem konkursów
Cele i wskaźniki określone w LSR	Biuro LGD	Ankiety beneficjentów, sprawozdania beneficjentów	Termin realizacji pomiaru: I kwartał roku następującego po okresie badanym Okres pomiaru: ocena dwuletnia w latach 2016-2023	Ocena stopnia realizacji poszczególnych celów i wskaźników
Budżet LGD	Biuro LGD	Rejestr danych prowadzony przez biuro LGD, Raporty z instytucji wdrażającej	Termin realizacji pomiaru: miesiąc następującego po kwartale badanym Okres pomiaru: ocena	Ocena zgodności wydatkowanych środków finansowych na poszczególne zadania

			kwartalna	
Skuteczność promocji i aktywizacji społeczności lokalnej	Biuro LGD	Badania ankietowe wśród mieszkańców, bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami	Termin realizacji pomiaru : I kwartał roku następującego po roku badanym Okres pomiaru: ocena roczna w latach 2016-2023	Powszechność dokumentu LSR na obszarze LGD, opinia społeczności lokalnej nt. wdrażania LSR
Efektywność realizacji LSR	Podmiot zewnętrzny	Badania ankietowe mieszkańców, wyniki ankiet beneficjentów, wywiady z członkami LGD	Termin realizacji pomiaru : II półrocze 2019 r. Okres pomiaru: 2016 -2018 Termin realizacji pomiaru : III kwartał 2024 r. Okres pomiaru: 2016 -2023	Ocena efektywności realizacji LSR, w tym osiągnięcia przyjętych celów i wskaźników – raport z badania ewaluacyjnego ex-post
Elementy wdrażania LSR podlegające ewaluacji				
Działalność LGD (Biuro LGD, Zarząd i Rada LGD)	Zespół ds. Ewaluacji i monitoringu	Badania ankietowe, opinie beneficjentów, rozmowy z mieszkańcami, opinie członków Stowarzyszenia, regulamin Biura LGD, statut LGD	Termin realizacji pomiaru : I kwartał roku następującego po roku badanym Okres pomiaru: ocena roczna w latach 2016-2023	Ocena poprawności działalności prowadzonej przez LGD, skuteczność realizacji zadań związanych z LSR

Uwagi i wnioski z procesu ewaluacji zostaną zaprezentowane na Walnym Zebraniu Członków, które w formie uchwały podejmie decyzje w sprawie ich wykorzystania do aktualizacji LSR, usprawnienia pracy biura oraz organów LGD, jak i funkcjonowania stowarzyszenia.

Załącznik nr 3. Plan działania wskazujący harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu

CEL OGÓLNY NR 1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźnika	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1.1. Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD Dolina Soły do 2023 r.														
Przedsięwzięcie 1.1.1	Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw	9 szt.	45,00	540.000	9 szt.	90,00	540.000	2 szt.	100	120. 000	20 szt	1. 200. 000	PROW	R
	Liczba nowych przedsiębiorstw utworzonych przez osoby z grupy defaworyzowanej	6 szt.	60,00	360.000	4 szt.	100	240.000	0 szt.	100	0	10 szt.	600.000	PROW	R
Przedsięwzięcie 1.1.2	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	5 szt.	38,46	1.000.000	4 szt.	69,22	800.000	4 szt.	100	960. 000	13 szt.	2.760.000	PROW	R
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa prowadzonego przez osobę należącą do grup defaworyzowanych	5 szt.	62,50	1.000.000	3 szt.	100	600.000	0 szt.	100	0	8 szt.	1.600.000	PROW	R
Razem cel szczegółowy nr 1.1				**2.900.000**			**2.180.000**			**1. 080.000**		**6.160.000**		

Cel szczegółowy 1.2 Promocja i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.														
Przedsięwzięcie 1.2.1	Liczba utworzonych inkubatorów przedsiębiorczości	0 szt.	0	0	2 szt.	100	360.000	0 szt.	100	0	2 szt.	360.000	PROW	R
Razem cel szczegółowy nr 1.2				**0**			**360.000**			**0**		**360.000**		
Razem cel ogólny nr 1												**6.520.000**		

CEL OGÓLNY NR 2	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźnika	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2.1 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.														
Przedsięwzięcie 2.1.1	Liczba nowych lub zmodernizowanych placów zabaw	2 szt.	52,63	100.000	3 szt.	100	90.000	0 szt.	100	0	5 szt.	190.000	PROW	R
	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	7 szt.	41,18	734.000	8 szt.	88,24	390.000	2 szt.	100	280.000	17 szt.	1.404.000	PROW	R
	Liczba nowopowstałych siłowni zewnętrznych	3 szt.	100	238.075	0 szt.	100	0	0 szt.	100	0	3 szt.	238.075	PROW	R
	Liczba powstałych obiektów infrastruktury kultury	1	100	255.925	0 szt.	100	0	0 szt.	100	0	1 szt.	255.925	PROW	R
Przedsięwzięcie 2.1.2	Liczba operacji w zakresie infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego	3 szt.	55,23	370.000	2 szt.	100	300.000	0 szt.	100	0	5 szt.	670.000	PROW	R

Przedsięwzięcie 2.1.3	Liczba wspartych oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE	0 szt.	0	0	9 szt.	100	270.000	0 szt.	100	0	9 szt.	270.000	PROW	R
Razem cel szczegółowy nr 2.1				**1.698.000**			**1.100.000**			**230.000**		**3.028.000**		
Cel szczegółowy 2.2 Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.														
Przedsięwzięcie 2.2.1	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku otrzymanego wsparcia w ramach realizacji LSR	0 szt.	0	0	0 szt.	0	0	1 szt.	100	50.000	1 szt.	50.000	PROW	R
	Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	1 szt.	100	90.000	0 szt.	100	0	0 szt.	100	0	1 szt.	90.000	PROW	R
	Modernizacja obiektu dziedzictwa lokalnego	1 szt.	50,00	182.000	1 szt.	100	130.000	0 szt.	100	0	2 szt.	312.000	PROW	R
	Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego	0 szt.	0	0	18 szt.	100	540.000	0 szt.	100	0	18 szt.	540.000	PROW	R
	liczba zorganizowanych operacji własnych w zakresie promocji dziedzictwa lokalnego lub/i promocji produktu lokalnego	1 szt.	33,33	40.000	1 szt.	66,67	40.000	1 szt.	100	40.000	3 szt.	120.000	PROW	R
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzyregionalnej w	2 szt.	100	88.000	0 szt.	100	0	0 szt.	100	0	2 szt.	88.000	PROW	W

	zakresie ochrony, promocji i rozwoju produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego													
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	7 szt.									7 szt.			
Razem cel szczegółowy nr 2.2				**400.000**			**710.000**			**90.000**		**1.200.000**		
Razem cel ogólny nr 2												**4.228.000**		

CEL OGÓLNY NR 3	**Lata**	**2016-2018**			**2019-2021**			**2022-2023**			**RAZEM 2016-2023**		**Program**	**Poddziałanie/zakres Programu**
	Nazwa wskaźnika	**Wartość z jednostką miary**	**% realizacji wskaźnika narastająco**	**Planowane wsparcie w PLN**	**Wartość z jednostką miary**	**% realizacji wskaźnika narastająco**	**Planowane wsparcie w PLN**	**Wartość z jednostką miary**	**% realizacji wskaźnika narastająco**	**Planowane wsparcie w PLN**	**Razem wartość wskaźnika**	**Razem planowane wsparcie w PLN**		
Cel szczegółowy 3.1 Wzrost kwalifikacji i kompetencji mieszkańców na obszarze LGD Dolina Soły do 2023 r.														
Przedsięwzięcie 3.1.1	Liczba wspartych inicjatyw lokalnych w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców LGD o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym	9 szt.	100	270.000	0 szt.	100	0	0 szt.	100	0	9 szt.	270.000	PROW	R

	Liczba zrealizowanych projektów współpracy międzynarodowej	1 szt.	100	110.000	0	100	0	0 szt.	100	0	1 szt.	110.000	PROW	W
	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy	3 szt.									3 szt.			
Przedsięwzięcie 3.1.2	Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji	10 szt.	50,00	25.000	12 szt.	100	25.000	0 szt.	100	0	22 szt.	50.000	PROW	R
Razem cel szczegółowy nr 3.1				**405.000**			**25.000**			**0**		**430.000**		
Razem cel ogólny nr 3												**430.000**		

R – realizacja LSR, W - współpraca

Zakres wsparcia – koszty bieżące i aktywizacja.

ZAKRES WSPARCIA	**KOSZTY BIEŻĄCE**			
Wskaźniki rezultatu dla kosztów bieżących	*Jednostka miary*	*Stan początkowy 2016*	*Plan na 2023 r.*	*Źródło danych/ sposób pomiaru*
Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	osoby	0	40	Dane LGD/ankiety

WSKAŹNIK PRODUKTU					
Nazwa	*Jednostka miary*	*Wartość*		*Kwota*	*Źródło danych/ sposób pomiaru*
		początkowa rok 2016	*końcowa rok 2023*		
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	osobodni	0	21	6 300,00	Dane LGD/ankiety
Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	osobodni	0	75	22 500,00	Dane LGD/ankiety
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	osoby	0	350	17 500,00	Dane LGD/ankiety
Pozostała wartość kosztów bieżących				1 908 700,00	-
Razem koszty bieżące				**1 955 000,00**	

ZAKRES WSPARCIA	**AKTYWIZACJA**			
Wskaźniki rezultatu dla kosztów aktywizacji	*Jednostka miary*	*Stan począ tkowy 2016*	*Plan na 2023 r.*	*Źródło danych/ sposób pomiaru*
Liczba osób uczestnicząca w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	osoby	0	450	Dane LGD/ankiety
Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoby	0	400	Dane LGD/ankiety
Liczba osób uczestniczących w kawiarence obywatelskiej	osoby	0	80	Dane LGD/ankiety

WSKAŹNIK PRODUKTU					
Nazwa	*Jednostka miary*	*Wartość*		*Kwota*	*Źródło danych/ sposób pomiaru*
		Począ tkowa rok 2016	*Koń cowa rok 2023*		

Liczba spotkań informacyjno- konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	szt.	0	31	62 000,00	Dane LGD/ankiety
			Pozostała wartość kosztów aktywizacji	188 000,00	-
			Razem koszty aktywizacji	**250 000,00**	

Załącznik nr 4 Budżet

Ogólna charakterystyka budżetu w tym wskazanie funduszy EFSI stanowiących źródło finansowania LSR w latach 2014-2020.

Strategie Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność Obszaru LDG „Dolina Soły" będzie realizowana ze środków pochodzących z PROW 2014-2020.
W ramach PROW kwota na realizację LSR zależna jest od liczby mieszkańców wsi na obszarze wszystkich gmin objętych Strategią. Do LGD „Dolina Soły" należą: Gmina Oświęcim, Gmina Kęty, Gmina Chełmek, Gmina Brzeszcze oraz Gmina Wieprz, których łączna liczba ludności wynosi ok. 99 020 mieszkańców. Ponieważ są to albo gminy wiejskie albo miejsko-wiejskie i nie występują na ich obszarze miasta powyżej 20 000 mieszkańców, całą liczbę ludności wzięto pod uwagę przy wyliczaniu kwoty dostępnej z PROW na realizację LSR.
Zgodnie z rekomendacjami w zakresie ustalania wysokości środków PROW 2014-2020 na LSR w takim wypadku LGD mieści się w kategorii budżetowej[21]: **od 90 000 do 99 999, tj. 9 900 000 zł** na realizację LSR z PROW.
Kwota w ramach wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji (poddziałania 19.4) wynosić będzie 2 205 000 zł[22]**.**
Powyższa kwota 2 205 000 zł została podzielona na:
- koszty bieżące – **1 955 000 zł**
- aktywizacja – **250 000 zł**

Dodatkowe środki finansowe na wsparcie realizacji operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność na operacje dotyczące rozwoju przedsiębiorczości, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt. 2-4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na latta 2014-2020 w wysokości 1 080 000,00 zł.

Wsparcie na wdrażanie projektów współpracy, w ramach poddziałania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania" w ramach działania LEADER objętego PROW wynosi 2% alokacji planowanej na wdrażanie LSR, tj. 198.000 zł. Zostanie on podzielony pomiędzy 3 projekty współpracy, zarówno krajowe, jak i miedzynarodowe.
Ponadto, kwota na „wsparcie przygotowawcze" (w ramach poddziałania 19.1 PROW) kwalifikuje się z „przedziału mieszkańców" tegoż opracowania: od 60 000 do 99 999 i wynosić będzie 132 000 zł.

Opis powiązania budżetu z celami i przedsięwzięciami.
Zaplanowany budżet opiera się na racjonalnym harmonogramie dopasowanym do lokalnych potrzeb, ale również możliwości LGD, który zapewnia systematyczną i ciągła realizację LSR.
Szczegółowe postępy realizacji budżetu na przestrzeni całego okresu wdrażania LSR przedstawiony został w Planie działania, w rozdziale VII. W tym rozdziale należy jednak wskazać kwestie, które w największym stopniu determinowały podział budżetu pomiędzy poszczególne cele ogólne i szczegółowe, a co za tym idzie, przedsięwzięcia.
Na zaakcentowanie zasługuje fakt, iż planowanie budżetu miało bezpośredni związek z opracowywaniem celów ogólnych LSR i ma swoje odzwierciedlenie w przyjętym ich układzie w Strategii.
Idąc za tą myślą najwięcej środków przeznaczono na cel ogólny 1, na który łącznie **przeznaczono 5 440 000** zł. W szczególności wskazać należy przeznaczenie ponad 50% wszystkich środków dostępnych dla LGD na realizację unijnego celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia". Odbywać się ona będzie, w szczególności poprzez cel szczegółowy 1.1. Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD Dolina Soły do 2023 r. Wspieranie tworzenia i utrzymania miejsc pracy jest podstawowym zadaniem w ramach realizacji LSR na obszarze LGD „Dolina Soły".

Dodatkowe środki na rozwój przedsiębiorczości zgodnie z § 8 ust. 3 umowy ramowej.

Również znaczne środki skierowane zostały na realizację **celu ogólnego 2 – jest to kwota 4 228 000 zł,** co wynika z faktu, iż realizowane będą w dużej mierze inwestycje w infrastrukturę turystyczną, społeczną, rekreacyjną czy też

[21]opracowano na podstawie dokumentu: *Zasady finansowania „Wsparcia przygotowawczego" i „Wsparcia na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji" -oraz ustalania alokacji ś rodków na lokalną strategię rozwoju w ramach działania LEADER objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*, MRiRW, Wrzesień 2015.
[22]Załącznik 6 do regulaminu konkursu na wybór LSR: „Sposób ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR".

komunikacyjną. A z dokonanych analiz i konsultacji wynika, iż największe środki należy skierować na przedsięwzięcie 2.1.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej. Występuje tu również duża różnorodność planowanych inwestycji w tym zakresie, m.in. w place zabaw, obiekty sportowe czy koncertowe. Takie przedsięwzięcia wymagają wysokich nakładów finansowych, ale są niezbędne dla równomiernego rozwoju regionu i podniesienia jego atrakcyjności, o czym mówi ww. cel.
W ramach celu ogólnego 2 przewiduje się realizację dwóch projektów współpracy na łączną kwotę 88 000 zł.
Zdecydowanie najmniejsze środki, **tj. 430 000 zł przeznaczono na realizację celu ogólnego 3**. Wynika to w dużej mierze z charakteru przedsięwzięć realizowanych w jego ramach, które uznano jako uzupełniające (choć nie nieważne) w odniesieniu do tych z poprzednich celów ogólnych. Ponadto, zarówno przedsięwzięcie 3.1.1 Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym jak i 3.1.2: Podnoszenie wiedzy mieszkańców w tym w szczególności w zakresie ochrony środowiska, przeciwdziałania zmianom klimatu i innowacji w przeważającej części będą obejmować tzw. „operacje miękkie", które z natury swej odznaczają się znacznie mniejszą kapitałochłonnością od inwestycji.
W ramach celu ogólnego 3 przewiduje się realizację jednego projektu współpracy na kwotę 110 000 zł.

Tabela 1. Wysokość wsparcia finansowego EFSI w ramach LSR w ramach poszczególnych poddziałań:

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)			
	PROW	PO RiM	Fundusz wiodący	Razem EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	9 900 000	-	-	9 900 000
Dodatkowe środki zgodnie § 2 ust. 1 pkt. 2-4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na latta 2014-2020	1 080 000,00	-	-	1 080 000,00
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	198 000	-	-	198 000
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	1 955 000	-	-	1 955 000
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	250 000	-	-	250 000
Razem	13 383 000	-	-	13 383 000

Zważywszy na konieczność dokonania podziału finansowego ze względu na beneficjentów pod kątem jednostek sektora publicznego oraz pozostałych, dla potrzeb poniższego zestawienia już podczas konsultacji społecznych LSR i planowania przedsięwzięć podjęto działania, aby wyodrębnić pulę środków możliwą do przewidzenia na wykorzystanie dla JSPF. Na podstawie tych założeń opracowano założenia, iż:
2.1.1 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i sportowej, 2.1.2 Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną i 2.1.3 Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych propagujących OZE **–** tj. 2 812 000 zł;
2.2.1: Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego **–** 560 000 zł;
3.1.1: Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym – 54 000 zł
przeznaczone zostaną dla beneficjentów należących do sektora JSFP.

Powyższe założenia podsumowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Plan finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

	Wkład EFROW	Budżet państwa	Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych	Razem
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	4 806 610,20	2 747 389,80	X	7 554 000
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	2 179 963,80	X	1 246 036,20	3 426 000
Razem	6 986 574	2 747 389,80	1 246 036,20	10 980 000

Załącznik nr 5. Plan komunikacji

Aby Lokalna Grupa Działania mogła prawidłowo realizować założone cele w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju, musi podjąć kroki w celu rozpowszechnienia informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w LSR wśród potencjalnych Beneficjentów. Planowane działania mają na celu skutecznie zachęcić i wzbudzić zainteresowanie potencjalnych Beneficjentów do aplikowania o środki/dotacje w ramach Funduszy Europejskich, zwiększając przy tym liczbę zrealizowanych inwestycji, a tym samym wzmacniając konkurencyjność i atrakcyjność obszaru Lokalnej Grupy Działania.

Główne cele działań komunikacyjnych:

1. Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców (wybranej grupy docelowej, defaworyzowanej lub ogółu społeczeństwa) o Lokalnej Strategii Rozwoju, jej głównych celach i zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR
2. Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez Radę LGD, w tym również o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR;
3. Informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników, wyniki bieżącego monitoringu i działań ewaluacyjnych;
4. Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy - badanie pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie oraz poinformowanie (szczególnie grup defaworyzowanych) o możliwościach dofinansowań z innych źródeł niż LGD w najwyższym stopniu realizujących założenia LSR;
5. Zwiększenie poziomu świadomości i wiedzy mieszkańców na temat korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej dla gmin obszaru LGD, uzyskiwanych dzięki napływowi Funduszy Europejskich oraz pozytywnego wizerunku LGD jako obszaru efektywnie wykorzystującego szanse stwarzane przez członkostwo Polski w Unii Europejskiej;

Działania, które LGD wykorzysta w Planie Komunikacji zapewniają interakcję i aktywizację mieszkańców, w szczególności grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy oraz gwarantują możliwie szeroki udział społeczności lokalnej i co do zasady są otwarte. Działania komunikacyjne są dostosowane do grup docelowych, w taki sposób, aby były skuteczne i efektywne oraz zapewniały informację zwrotną. Takie działania wpłyną jednocześnie to na wzrost lokalnego kapitału społecznego, powstającego w warunkach wzajemnego zaufania, w wyniku wspólnych działań, wzajemnych interakcji i aktywnej współpracy różnych osób. Kilkuletnią mobilizację i aktywność społeczną LGD zamierza utrzymać poprzez różnorodne, intensywne oraz długofalowe działania informacyjno-promocyjne mające również charakter edukacyjny.

Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne:

- **Kampania informacyjna** - poziom różnorodności środków przekazu zależny od treści merytorycznej kampanii.
- **Konferencja/spotkanie informacyjne** połączone z dyskusją – jednodniowe, interakcyjne prezentacje pracowników Biura LGD i/lub członków organu decyzyjnego i/lub członków zarządu LGD, prezentacje podmiotów zewnętrznych, zaproszonych gości. Dotyczyć będą dobrych praktyk.
- **Warsztaty partycypacyjne:** jest to jedno z **działań innowacyjnych**, które dotąd nie funkcjonowało, polegające na stałym kontakcie ze wszystkimi sektorami partnerstwa i mieszkańcami poprzez spotkania bezpośrednie (przy okazji organizowanych wydarzeń, w biurze), a także możliwości kontaktu telefonicznego, mailowego w sprawach związanych z wdrażaniem LSR i realizowaniem operacji oraz wypracowania wspólnej wizji, wraz z działaniami ją realizującymi.
- **Punkt konsultacyjny w biurze LGD** - spotkanie potencjalnego Wnioskodawcy oraz beneficjenta pomocy w zakresie doradztwa pod kątem przygotowania i rozliczenia operacji. Pracownicy Biura LGD na bieżąco udzielają informacji.
- **Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD –** Zebrane odpowiedzi ankietowe będą stanowiły podstawę analizy poziomu satysfakcji oraz pozwalają ocenić potrzeby wnioskodawców i ustalić czynniki kształtujących poziom satysfakcji.
- **Szkolenia tematyczne –** dot. np. możliwości pozyskiwania, rozliczania funduszy, realizacji operacji, porad w zakresie popełnianych błędów. Jest to **działanie innowacyjne**, w którym - poza podstawowym szkoleniem – uczestniczyć będą zaproszone do debaty osoby - przedstawiciele różnych grup defaworyzowanych - którym udało się pozyskać środki na swoje działania oraz osoby z ww. grup, którym nie udało się otrzymać dofinansowań. Osoby te wymienią się z mieszkańcami swoim doświadczeniem, uwagami i spostrzeżeniami, które zostaną podczas szkolenia zweryfikowane z bieżącymi kryteriami przez pracowników biura LGD.
- **Kawiarenka obywatelska –** spotkanie przy kawie i cieście, organizowane np. w bibliotece, dotyczące np. zasad przyznawania pomocy, realizacji operacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, porad w zakresie popełnianych błędów w związku z rozliczaniem operacji przez beneficjentów. Jest to **działanie innowacyjne** i szczególnie aktywizacyjne, nastawione na dialog i dotąd nie praktykowane. Kawiarenka stanowi miejsce mające inspirować uczestników do działania, wymiany doświadczeń, opinii i dobrych praktyk. Służy także poznaniu się uczestników, dając przestrzeń do nawiązania współpracy.
- **Zgłoszenie obywatelskie –** formularz zgłoszeń wniosków/sugestii dostępny w formie elektronicznej oraz papierowej.

W procesie komunikacji należy wyróżnić trzy podstawowe grupy odbiorców, czyli: Beneficjenci (Projektodawcy) LSR, potencjalni Beneficjenci LSR oraz ogół społeczeństwa.

Wskazanie głównych adresatów poszczególnych działań komunikacyjnych

Wnioskodawcy/Beneficjenci (projektodawcy) LSR - są to osoby/podmioty, które złożyły już swoje projekty w ramach ogłoszonych konkursów przez LGD lub są już na etapie wdrażania projektu i jego rozliczania. Komunikat kierowany do tej grupy odbiorców musi być najbardziej rozbudowany i specjalistyczny, a jednocześnie powinien odpowiednio aktywizować Beneficjenta, motywować do dalszego działania, w tym składania wniosków w kolejnych naborach. Informacja zwrotna od tej grupy odbiorców, w tym ich opinia na temat realizacji LSR będzie uzyskiwana podczas bezpośredniego kontaktu z Biurem Projektu oraz poprzez ankiety on-line lub wysyłane na adres e-mail Beneficjentów.

Potencjalni wnioskodawcy/beneficjenci LSR - to do nich kierowana będzie większość działań komunikacyjnych. Informacja kierowana do tych grup powinna mieć przede wszystkim charakter motywujący do składania wniosków w konkursach oraz udziału w spotkaniach aktywizacyjnych i szkoleniowych. Opinia tej grupy na temat LSR będzie się kształtowała w pierwszej kolejności na podstawie organizowanych kampanii informacyjnych, spotkań/konferencji czy szkoleń, jak również na podstawie bezpośrednich kontaktów z pracownikami Biura LGD. Potencjalni Beneficjenci to m. in.:

- mieszkańcy obszaru wdrażania LSR, w tym grupy defaworyzowane
- przedsiębiorcy (mikro i małe przedsiębiorstwa)
- organizacje pozarządowe
- rolnicy
- jednostki samorządów terytorialnych oraz ich związki i jednostki organizacyjne
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną (np. koła gospodyń wiejskich działające w ramach kółek rolniczych, grupy nieformalne)

- spółdzielnie
- kościoły i związki wyznaniowe
- instytucje otoczenia biznesu
- inne

Do grup defaworyzowanych na obszarze działania LGD zaliczamy:

- **osoby o niskich kwalifikacjach**
- **bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz osoby poszukujące pracy –** *(osoby poszukujące zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub innej formy pomocy określonej w ustawie, zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy. osoby, które mają jakiekolwiek ś wiadczenia rodzinne, ś wiadczenia w wysokoś ci poł. min., posiadają pola o pow. 2 h przeliczeniowych , osoby te nie są zgłoszone do ubezpieczenia zdrowotnego).*
- **osoby młode do 35r. ż.**
- **kobiety**
- **osoby w wieku 50+**

<u>Dotarcie do grup defaworyzowanych będzie następowało wszelkimi możliwymi kanałami, dla poszczególnych grup odpowiednio:</u>

- ✓ <u>osoby o niskich kwalifikacjach</u> – strona www i fanpage LGD oraz strony www Urzędów Gmin i portale społecznościowe gmin,
- ✓ <u>bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz osoby poszukujące pracy</u> – najtrafniejszym miejscem dla osób niepracujących zarejestrowanych w PUP jest właśnie PUP i jego pracownicy (np. podczas spotkań z doradcami klienta), dotarcie do osób poszukujących pracy nastąpi również poprzez radnych i sołtysów, GOPS
- ✓ <u>osoby młode do 35 r. ż.</u> – strona www i fanpage LGD, strony www Urzędów Gmin i portale społecznościowe gmin, ogłoszenia gminne w typowych miejscach dla ludzi młodych np. na orliku, przy siłowniach zewnętrznych, w barach, kawiarenkach, restauracjach.
- ✓ <u>kobiety</u> – PUP (z danych wynika, że połowa zarejestrowanych w PUP to kobiety), KGW, GOK, przez dzieci w szkołach
- ✓ <u>osoby w wieku 50+</u> - głównie poprzez klub seniora, GOK, ogłoszenia parafialne, uniwersytety trzeciego wieku,

Głównym i najskuteczniejszym źródłem informowanie mieszkańców o działaniach realizowanych przez LGD „Dolina Soły" jest Internet – strona internetowa http://www.dolinasoly.eu/, strony internetowe poszczególnych gmin oraz portal społecznościowy: facebook.com, a także rozpowszechnianie informacji za pomocą poczty elektronicznej. Tymi narzędziami LGD w dalszym czasie będzie docierało do mieszkańców. Do każdej z tej grupy można dotrzeć również przez:

- ogłoszenia w prasie lokalnej
- ogłoszenia na gminnych tablicach ogłoszeń oraz w punktach zgromadzeń np. w sklepie, na przystanku autobusowym,
- lokalnych aktywistów,
- zebrania wiejskie

Doskonałym od lat narzędziem przekazu informacji na wsi, który będzie wykorzystywany przez LGD jest poczta pantoflowa, sąsiedzka.

Mając na uwadze, że powyższe osoby wymienione w grupach defaworyzowanych mogą korzystać ze świadczeń pomocy społecznej, LGD również dotrze do tych grup defaworyzowanych za pośrednictwem ośrodków opiekujących się tymi osobami m.in. Ośrodki Pomocy Społecznej, asystenci i kuratorzy rodzinni, opiekunowie rodzin, pracownicy socjalni, PCPR, również podczas spotkań w klubach AA, czy przez sołtysów.

Ogół społeczeństwa - to w nim kumulują się efekty komunikacyjne działań i zachowań wszystkich grup interesariuszy Funduszy Europejskich. Wizerunek LSR oraz samego LGD w oczach społeczeństwa, wspierany odpowiednio przez media, zadecyduje o pozytywnym lub nieprzychylnym klimacie społecznym wokół wykorzystania funduszy UE oraz wokół wykorzystania wypracowanego kapitału społecznego.

Efektywność zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

LGD jako instytucja zaangażowana we wdrażanie LSR zobligowana jest do regularnego, cyklicznego, prowadzenia monitoringu, badań ewaluacyjnych i oceny skuteczności, stosowanych środków przekazu (narzędzi),

prowadzonych działań - w tym działań z zakresu komunikacji z interesariuszami LSR. W związku z tym LGD będzie publikowała na swojej stronie www informacje na temat stanu wdrożenia LSR w formie okresowych, rocznych i końcowych zestawień. Ocena poszczególnych działań komunikacyjnych, jak i całego Planu będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki opisane w załączonym Planie Komunikacji. W przypadku, gdyby efekty Planu Komunikacji były niezadowalające i wymagałyby jego skorygowania, przewiduje się sporządzenie ankiet zawierających pytania dotyczące usprawnień komunikacji. Inną formą mającą na celu zwiększenie efektywności Planu Komunikacji w przypadku potrzeby wprowadzenia zmian, będą spotkania/dyskusje i szkolenia z mieszkańcami, a w szczególności z grupami defaworyzowanymi, na temat ich oczekiwań oraz przyczyn dotychczasowych, nieefektywnych punktów komunikacji.

Uwzględnienie wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych

W Planie Komunikacji przewidziano odrębne działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR, zbierane w formie informacji zwrotnej np. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie. Dodatkowe informacje będą zbierane podczas działań informacyjnych skierowanych do potencjalnych wnioskodawców oraz ogółu społeczeństwa nt. zasad i efektów LSR. Pozyskane informacje zostaną poddane analizie, a następnie część z nich zostanie wykorzystana do aktualizacji LSR, w zakresie np. procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura LGD. Szczegółowe procedury i możliwy zakres zmian LSR i LGD zostaną przedstawione w Rozdziale XI „Monitoring i ewaluacja".

Wyniki działań realizowanych w ramach Planu Komunikacji będą upubliczniane za pomocą internetowych środków przekazu - zestawienia będą na bieżąco pojawiały się na stronie internetowej LGD, stronach poszczególnych gmin oraz na tablicach ogłoszeń w urzędach.

Planowane efekty działań komunikacyjnych

Podstawowym planowanym efektem działań komunikacyjnych jest pełna realizacja celów i założeń LSR, w tym wypełnienie założonych wskaźników. Aby móc je osiągnąć, należy odpowiednio przeprowadzić działania komunikacyjne skierowane do potencjalnych wnioskodawców, zachęcając ich do realizacji przedsięwzięć.
Planowane efekty działań komunikacyjnych:
- większa liczba operacji zgłasznych do dofinansowania,
- wyższa jakość wniosków o dofinansowanie, a co za tym idzie prawidłowa realizacja operacji w ramach przyznanego dofinansowania,
- większa liczba osób korzystających z doradztwa biura LGD
- większa świadomość osób z grup docelowych w zakresie możliwości w zakresie wdrażania LSR,
- lepsza rozpoznawalność LGD jako podmiotu wdrażającego LSR.

W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego braku satysfakcji, wdrożone zostaną odpowiednie środki zaradcze.

Tabela nr 1. Komunikacja - zagrożenia i środki zaradcze

Zagrożenie	Środki zaradcze
Brak lub zbyt mała liczba potencjalnych wnioskodawców/beneficjentów zainteresowanych skorzystaniem ze wsparcia w ramach LSR	Bezpośrednie kontakty pracowników Biura LGD z przedstawicielami grup docelowych, w tym grup defaworyzowanych Zwrócenie się z pomocą do członków LGD o większe wsparcie przy promocji LSR, rozpowszechnianiu możliwości wsparcia operacji Szkolenia dla beneficjentów
Brak zrozumienia przekazu przez mieszkańców, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów	Formułowanie komunikatów w sposób spójny i przejrzysty
Możliwy chaos komunikacyjny związany z zaangażowaniem gmin w działania informacyjno-promocyjne	Wprowadzenie jasnych zasad podziału pomiędzy działaniami promocyjnymi a informacyjnymi, z podziałem na działania realizowane przez gminy oraz przez LGD.

Tabela nr 2. Plan komunikacji

Termin	Cel komunikacji	Nazwa działania komunikacyjnego	Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)	Środki przekazu	Wskaźniki działania komunikacyjnego
Działania związane z informowaniem o naborach wniosków i przygotowaniem potencjalnych beneficjentów					
II połowa 2016 *	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o realizowanych naborach wniosków - **Tworzenie nowych przedsiębiorstw/ - Rozwój przedsiębiorstw - Rozwój infrastruktury komunikacyjnej -Podnoszenie wiedzy mieszkańców;** przeznaczonych na nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia	**Kampania informacyjna** nt. Możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy	- artykuł w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba ogłoszeń/informacji w prasie – 5 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 250 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6 Liczba zrealizowanych spotkań - 5 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 75 Liczba przygotowanych broszur informacyjnych – 500
rok 2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o realizowanych naborach wniosków:	**Kampania informacyjna** nt. Możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe i pozostali	- artykuł w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach	Liczba ogłoszeń/informacji w prasie – 5 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 250 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6

	-Tworzenie nowych przedsiębiorstw Rozwój przedsiębiorstw **- Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej** **- Rozwój infrastruktury komunikacyjnej** **-Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego** **-Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD poprzez realizację operacji o charakterze sportowym, edukacyjnym i kulturalnym** przeznaczonych na nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe		mieszkańcy obszaru, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy	gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba zrealizowanych spotkań - 5 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 75 Liczba przygotowanych broszur informacyjnych – 500

	szanse wsparcia				
I połowa 2018	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o realizowanych naborach wniosków: **-Wzmocnienie oddolnych inicjatyw lokalnych** przeznaczonych na nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR -**Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości** **-Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej** **-Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa**	**Kampania informacyjna** nt. Możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym Gminy, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe	- ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 250 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 12 Liczba zrealizowanych spotkań - 4 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 30 Liczba przygotowanych broszur informacyjnych - 200

	lokalnego				
II połowa 2018	**Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną**	Kampania informacyjna nt. możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym organizacje pozarządowe i przedstawiciele podmiotów publicznych	- ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba wydrukowanych plakatów - 25 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych – -6 Liczba zrealizowanych spotkań – 1 Liczba osób uczestniczących w spotkaniu - 15 Liczba przygotowanych broszur – 50
I połowa 2019	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o realizowanych naborach wniosków: **-Tworzenie nowych przedsiębiorstw** **-Rozwój przedsiębiorstw** **-Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej** **- ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego** przeznaczonych na	**Kampania informacyjna** nt. Możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, podmioty sektora rybackiego, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy	- artykuł w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba ogłoszeń/informacji w prasie – 3 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 25 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6 Liczba zrealizowanych spotkań -1 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach – 30 Liczba przygotowanych broszur - 50

	nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia				
II połowa 2019	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o realizowanych naborach wniosków: **-Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną -Podnoszenie wiedzy mieszkańców** przeznaczonych na nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia -**Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej -Ochrona, promocja i rozwój produktów**	**Kampania informacyjna** nt. Możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy	- artykuł w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba ogłoszeń/informacji w prasie – 3 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 25 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6 Liczba zrealizowanych spotkań - 2 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach -20 Liczba przygotowanych broszur - 50

	lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego przeznaczonych na nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia				
I połowa 2020	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o realizowanych naborach wniosków: -**produkty lokalne oraz dziedzictwo lokalne** przeznaczonych na nabory kwotach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz o typach operacji, które będą miały największe szanse wsparcia	**Kampania informacyjna** nt. Możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy	- artykuł w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych	Liczba ogłoszeń/informacji w prasie – 3 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 50 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6 Liczba zrealizowanych spotkań - 1 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 15 Liczba przygotowanych broszur informacyjnych - 50
Szczególne działania skierowane do osób z grup defaworyzowanych					
I połowa 2016 II połowa 2016 II połowa 2017 II połowa 2018 II połowa 2019 II połowa 2020	Aktywizacja przedstawicieli grup defaworyzowanych poprzez wsparcie w procesie pozyskiwania środków	**Szkolenie tematyczne** (informacyjno-aktywizacyjne) nt. możliwości pozyskania	- osoby o niskich kwalifikacjach - bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz osoby	- artykuły w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych	**W I połowie 2016, II połowie 2016 i II połowie 2017** Liczba osób - przedstawicieli grup defaworyzowanych uczestniczących w spotkaniach informacyjnych – 20

		dofinansowania	poszukujące pracy - osoby młode do 35 r. ż. - kobiety - osoby w wieku 50+	- broszura informacyjna nt. LSR - zaproszenia na konsultacje dla przedstawicieli grup defaworyzowanych - spotkanie w każdej gminie	Liczba wypełnionych ankiet przez uczestników spotkań - 20 Liczba ulotek wręczonych na spotkaniach – 20 **W II połowie 2018, II połowie 2019, II połowie 2020** - liczba artykułów/informacji w prasie lokalnej – 3 - liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 50 - liczba ogłoszeń na stronach internetowych – 6 - liczba przygotowanych broszur – 50 - liczba rozesłanych zaproszeń na konsultacje dla przedstawicieli grup defaworyzowanych – 25 - liczba spotkań szkoleniowych – 5 - liczba osób – przedstawicieli grup defaworyzowanych uczestniczących w szkoleniach tematycznych – 20
Inne działania w zakresie komunikacji					
II połowa 2016 II połowa 2017 II połowa 2018 II połowa 2019 II połowa 2020	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy - badanie pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w	**Zgłoszenie obywatelskie**	- wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR	- ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców - ankiety w wersji papierowej dla osób, które nie korzystają/nie posiadają poczty email dostępne w biurze LGD	**W II połowie 2016 i II połowie 2017** - Liczba ankiet w wersji elektronicznej rozesłanych na adresy email wnioskodawców - 20 - Liczba ankiet ewaluacyjnych zwróconych do LGD przez wnioskodawców – 15 **W II połowie 2018, II połowie 2019, II połowie 2020**

	tym zakresie				- liczba ankiet w wersji elektronicznej rozesłanych na adresy email wnioskodawców – 20 - liczba wypełnionych ankiet w wersji papierowej - 10 - liczba ankiet ewaluacyjnych zwróconych do LGD przez wnioskodawców - 20
II połowa 2017 II połowa 2019	Poinformowanie ogółu społeczeństwa o rezultatach wdrażania LSR na lata 2014 - 2020, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników, wynikach bieżącego monitoringu i działań ewaluacyjnych	**Kawiarenka obywatelska** dot. stanu realizacji LSR, w tym o stopniu osiągniętych wskaźników, wynikach działań ewaluacyjnych	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD (ogół społeczeństwa)	- ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - spotkania informacyjne/konferencje w poszczególnych gminach - prezentacje pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - zaproszenia na konsultacje dla przedstawicieli grup defaworyzowanych	**W II połowie 2017** Liczba osób odwiedzających kawiarenkę - 40 Liczba osób z grup defaworyzowanych odwiedzających kawiarenkę – 20 **W II połowie 2019** - liczba wydrukowanych plakatów informacyjnych – 25 - liczba ogłoszeń na stronach internetowych – 10 - liczba spotkań informacyjnych – 5 - liczba rozesłanych zaproszeń dla osób z grup defaworyzowanych – 30 - liczba osób odwiedzających kawiarenkę – 30 - liczba osób z grup defaworyzowanych odwiedzających kawiarenkę – 15
II połowa 2016 II połowa 2018 II połowa 2020	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny	**Konferencja/Spotkanie informacyjne połączone z dyskusją** nt. zasad oceniania i wyboru operacji przez LGD	- wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy	- artykuł w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - informacja na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - prezentacje członków	**W roku 2016:** Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych - 50 Liczba zorganizowanych spotkań -1 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 15 Liczba przygotowanych broszur

	używanych przez Radę LGD			Rady/pracowników Biura LGD/ Zarządu LGD - broszura/ulotka informacyjna na temat kryteriów oceny i wyboru operacji w poszczególnych konkursach tematycznych - zaproszenia na konsultacje dla przedstawicieli grup defaworyzowanych	informacyjnych - 50 Liczba przygotowanych zaproszeń na konsultacje dla przedstawicieli grup defaworyzowanych - 10 Liczba osób poinformowanych o zasadach realizacji LSR - 15 Liczba wypełnionych ankiet przez uczestników spotkań - 15 Liczba odwiedzin strony internetowej LGD - 50 **W roku 2018 i 2020** Liczba artykułów w prasie – 3 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych – 50 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6 Liczba zorganizowanych spotkań -1 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 15 Liczba przygotowanych broszur informacyjnych - 50 Liczba- wysłanych zaproszeń na konsultacje dla przedstawicieli grup defaworyzowanych - 10
Cały okres wdrażania LSR (max. 2 spotkania w ciągu roku)	Informowanie o stanie realizacji LSR, w tym o stopniu osiągania celów i wskaźników, wyniki bieżącego monitoringu i działań ewaluacyjnych	**Kampania informacyjna nt. głównych efektów realizacji LSR, w tym o stopniu osiągniętych wskaźników, wynikach działań**	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD (ogół społeczeństwa)	- ogłoszenie w prasie lokalnej - ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych - ogłoszenie na stronie internetowej LGD i stronach gminnych - ankiety - prezentacje pracowników Biura	Liczba artykułów w prasie – 3 Liczba wydrukowanych plakatów ogłoszeniowych – 50 Liczba ogłoszeń na stronach internetowych - 6 Liczba zrealizowanych spotkań - 1 Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 30

		ewaluacyjnych		LGD/ Zarządu LGD, w tym prezentacja dobrych praktyk projektowych z obszaru LGD	Liczba wypełnionych ankiet przez uczestników spotkań - 20 Liczba osób poinformowanych o stanie realizacji LSR - 30
Cały okres wdrażania LSR	Wsparcie beneficjentów w procesie pozyskiwania środków z budżetu LSR poprzez profesjonalną informację i grupowe doradztwo oraz pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD	**Warsztaty partycypacyjne**	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD (ogół społeczeństwa) ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym - wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru	- strona internetowa LGD - newsletter	Liczba osób uczestniczących w warsztatach – 15 Liczba odsłon strony internetowej www.dolinasoly.eu - 30 Liczba adresów e-mail, na które został przesłany newsletter - 50
Cały okres wdrażania LSR	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez Radę LGD, w tym również o kategoriach preferowanych operacji w największym stopniu realizujących założenia LSR	**Punkt konsultacyjny w Biurze LGD**	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD (ogół społeczeństwa) ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym - wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru, - wnioskodawcy oraz	- informacja na stronie internetowej LGD o możliwości konsultacji i doradztwa - informacja o możliwości konsultacji i doradztwa na stronach www gmin wchodzących w skład LGD oraz informacja wywieszona w ich siedzibach - informacja wywieszona w PUP oraz jednostkach pomocy społecznej poszczególnych gmin - ankiety nt. świadczonego doradztwa	Liczba informacji a stronie internetowej LGD o możliwości konsultacji i doradztwa – 1 Liczba informacji o możliwości konsultacji i doradztwa na stronach internetowych poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD – 5 - liczba informacji o możliwości konsultacji i doradztwa w siedzibach poszczególnych gmin wchodzących w skład LGD – 5 - liczba informacji wywieszona w PUP oraz jednostkach pomocy społecznej w poszczególnych gminach – 6 Liczba wydrukowanych ogłoszeń/plakatów nt. informacji o możliwości konsultacji i doradztwa - 20

			beneficjenci pomocy		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach - 600 Liczba wypełnionych ankiet przez uczestników spotkań - 450 Liczba wypełnionych ankiet przez przedstawicieli grup defaworyzowanych - 300
Cały okres wdrażania LSR	Zwiększenie poziomu świadomości i wiedzy mieszkańców na temat korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej dla gmin obszaru LGD, uzyskiwanych dzięki napływowi Funduszy Europejskich oraz pozytywnego wizerunku LGD jako obszaru efektywnie wykorzystującego szanse stwarzane przez członkostwo Polski w Unii Europejskiej	**Zgłoszenie obywatelskie**	- wszyscy mieszkańcy obszaru LGD (ogół społeczeństwa) ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym - wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe i pozostali mieszkańcy obszaru, - wnioskodawcy oraz beneficjenci pomocy	Zgłoszenie dostępne w formie elektronicznej na stronie www oraz w formie papierowej w urzędach gminnych oraz w biurze LGD.	Liczba wypełnionych zgłoszeń – 15
RAZEM koszty					**140 000,00 zł**
w tym koszty skierowane wyłącznie na działania komunikacyjne z grupami defaworyzowanymi					**50 000,00 zł**
Rezerwa na działania naprawcze 10%					**10 000,00 zł**

Razem z rezerwą	**150 000,00 zł**